Owner's declaration for transporting Common Seals in the European community.

European community: No.: 2006.1213.K/-A.

1. Consigner (name and address in full) Fjord & Bælt Margathes Pl 1 5300 Kerteminde **2.Member state of origin:** Denmark	**3.Consignee (name and address in full):** Dolfinarium Harderwijk Strandboulevard Oost 1 NL - 3841 AB HARDERWIJK
4. Place of loading: Kerteminde, PK	**5.Means of transport:** by aircraft or by car - Airway bill no.: — - License plate no.: VX-XZ-22
6.Address of holding of origin: Fjord & Bælt	**7.Address of holding of destination:** Dolfinarium Harderwijk Strandboulevard Oost 1 NL - 3841 AB HARDERWIJK
8.Species: Common seal – *Phoca vitulina*	**9.Number of animals:** 0 2 (.....)

10. Identification: microchip transponder no.: 1) 020-1BA6 Left tail base (Gnejs)
2) 968 00 00042 79534 (Arwen)

11. ATTESTATION (c)

I, the undersigned person, responsible for the holding of origin, declare that

1. the animal doe not come from and has not been in contact with animals from a holding on which rabies is present, or is suspected of having been present during the last six months
2. There are no outbreaks of notifiable diseases in the thirty kilometre area around the farm of origin.
3. The animal showed no clinical signs of disease on the day of examination, which took place within 24 hours before loading on the holding of origin.
4. The animal is fit to travel

Done at Kerteminde on 13/12 2006

Signatures:

[redacted] 1)

FODEVARESTYRELSEN
Fødevareregion Fyn
Veterinærafdelingen
09 007 00
DANMARK

[redacted]

..... (Position in block capitals).....

CHIEF BIOLOGIST, FJORD & BÆLT.

1) signature & name of veterinarian
2) signature & name of person responsible for the holding of origin

Report Start Date
24-06-2006

Specimen Report for Fjord & Bælt

Report End Date
13-12-2006

Taxonomic name: *Phoca vitulina vitulina*
Common name: Spættet sæl / harbor seal

Family: Phocidae
Order: Carnivora

Current information

Sex:	Female	Local ID: Arwen	
Birth type:	Captive Born		
Birth Location:	Fjord & Bælt	Rearing:	Parent
Birthdate-Age:	24th of June, 2006 - 0Y,5M,19D	Hybrid:	Not a hybrid
Time since last Acq:	0		

Date in	Acquisition - Vendor/local Id	Holder	Disposition - Recipient/local Id	Date out
24 Jun 2006	ARWEN	Fjord&Bælt, Denmark		
13 Dec 2006	968 00 00042 79534		Donated to Dolfinarium, Harderwijk, Netherlands	

Date	Sex
24 Jun 2006	Female

Date	Rearing
'un 2006	Parent

Date	Parent(s)	local Id	Location
24 Jun 2006	Tula		Fjord&Bælt
24 Jun 2006	Svante/Giotto		Fjord&Bælt

13 DEC 2006

[redacted]

FØDEVARESTYRELSEN
Fødevareregion Fyn
Veterinærafdelingen
09.007.00
DANMARK

[redacted]

Official veterinarian

Report Start Date
17-06-1998

Specimen Report for Fjord & Bælt

Report End Date
12-12-2006

Taxonomic name: *Phoca vitulina vitulina*
Common name: Spættet sæl / harbor seal

Family: Phocidae
Order: Carnivora

Current information

Sex:	Female	Local ID: Gnejs	
Birth type:	Captive Born	Chip ID 020F-1BA6 Left Tail Base	
Birth Location:	Fjord & Bælt	Rearing:	Parent
Birthdate-Age:	17th of June, 1998 - 8Y,5M,24D	Hybrid:	Not a hybrid
Time since last Acq:	0		

Date in	Acquisition - Vendor/local Id	Holder	Disposition - Recipient/local Id	Date out
17 Jun 1998	GNEJS	KOLMARDEN-7043		
22 Jan 2001			Breeding Loan, Fjord&Bælt, Denmark	
13 Dec 2006			Donated to Dolfinarium, Harderwijk, Netherlands	

Date	Sex
17 Jun 1998	Female

Date	Rearing
Jun 1998	Parent

Date	Parent(s)	local Id	Location
17 Jun 1998	Sire	5580	KOLMARDEN
17 Jun 1998	Dam	5584	KOLMARDEN

13 DEC 2006

[redacted]

Fødevareregion Fyn
Veterinærafdelingen
09.007.00
DANMARK

[redacted]

Official veterinarian

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Phoca Vitulina*
Species (Dutch)	:	Gewone zeehond
Species (English)	:	Common seal
Registration number	:	PvZH017
SIMS number	:	CWW16-00073
Cites number	:	
Chip Number	:	528210002174894
Date of Chipping	:	17th April 2009
Name of the animal	:	Lisa
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate:
	:	exact : 26 may 1994
Place of birth	:	Dolfinarium Brugge, Belgium
Acquisition	:	Bought
From	:	Dolfinarium Brugge, Belgium
Date of arrival	:	6 October 1994
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1) Sylt, Born, 23 May 2002 (PvZH033), Male, transfer to Köln Zoo

Parents

Mother:

Registration number	:	Unknown
Name of the mother	:	Celia

Father :

Registration number	:	Unknown
Name of the father	:	Pepper or Caesy

JM 26 February 2016

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Directie Natuur, Bos, Landschap en Fauna

Bijlage 85

[redacted]
Chief
Permits and Documentation Division
National Marine Fisheries Service
National Oceanic and atmospheric Administration
United States Department of Commerce
Room 13121
1315 East-West Highway
Silver Spring, MD 20910

landbouw, natuurbeheer en visserij

gvo568

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		NBLF 94-10385	12 oktober 1994
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
.		070-3793778	.

Dear [redacted]

We have been informed that Ocean World, Inc. ("Ocean World") and Zeedierenpark Harderwijk BV ("Zeedierenpark") are entering into an agreement pursuant to the Marine Mammal Protection Act ("MMPA") to export to Zeedierenpark, for purposes of public display, three Pacific harbor seals (Phoca vitulina) currently at Ocean World.

The Ministry of Agriculture, Nature Conservation and Fisheries certifies that:

- the information submitted to the U.S. government with respect to this matter concerning Zeedierenpark is accurate;
- the laws and regulations of the government of The Netherlands with respect to this matter permit enforcement of requirements equivalent to the requirements of the MMPA and Animal Welfare Act ("AWA") and the government og The Netherlands will enforce such requirements;
- If it is determined that Zeedierenpark has acted with respect to this matter in a manner inconsistent with a requirement of the MMPA or the AWA that would be applicable if the facility were a U.S. facility, the government of The Netherlands will afford comity to an enforcement decision that may be made by the U.S. National Marine Fisheries Servicew, including seizure or arrangements for other disposition of the Pacific harbor seals exported from the U.S. and the progeny of such seals and the recovery of expenses for seizure or other disposition.

Sincerely,

Department for Nature, Forest, Landscape and Wildlife,

[redacted]

Ministerie van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij
Directie Natuur, Bos,
Landschap en Fauna
Bezuidenhoutseweg 73
Postadres:
Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage
Telefoon: 070 - 379 39 11
Fax: 070 - 3478228
Telegramadres: Landvis
Telex: 32040 Lavinl

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Phoca vitulina*
Species (Dutch)	:	Gewone zeehond
Species (English)	:	Common seal
Registration number	:	PvZH018
SIMS number	:	CWW16-00074
Cites number	:	
Chip Number	:	528210002269908
Date of Chipping	:	17th April 2009
Name of the animal	:	Minnie
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate: 1987
	:	exact :
Place of birth	:	Pacific Coast, USA
Acquisition	:	Bought
EG certificate	:	
From	:	Ocean World, Florida, USA
Date of arrival	:	11 October 1994
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1) Ieniemienie, Born, 6 May 1996 (PvZH023), Male, Died 10 January 2018
2) Bill, Born, 22 May 1997 (PvZH025), Male, transfer to Köln Zoo
3) Noni, Born, 29 May 2000 (PvZH032), Male, Died 24 January 2001
4) Kerwin, Born, 9 May 2003 (PvZH035), Male, transfer to Köln Zoo
5) Silke, Born, 14 May 2007 (PvZH038), Female, transfer to Nürnberg Zoo

Parents

Mother:

Registration number	:	Unknown
Name of the mother	:	Unknown

Father :

Registration number	:	Unknown
Name of the father	:	Unknown

PB 23 January 2018

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Directie Natuur, Bos, Landschap en Fauna

Bijlage 87

[redacted]
Chief
Permits and Documentation Division
National Marine Fisheries Service
National Oceanic and atmospheric Administration
United States Department of Commerce
Room 13121
1315 East-West Highway
Silver Spring, MD 20910

landbouw, natuurbeheer en visserij

gvo568

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		NBLF 94-10385	12 oktober 1994
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
.		070-3793778	.

Dear [redacted]

We have been informed that Ocean World, Inc. ("Ocean World") and Zeedierenpark Harderwijk BV ("Zeedierenpark") are entering into an agreement pursuant to the Marine Mammal Protection Act ("MMPA") to export to Zeedierenpark, for purposes of public display, three Pacific harbor seals (Phoca vitulina) currently at Ocean World.

The Ministry of Agriculture, Nature Conservation and Fisheries certifies that:

- the information submitted to the U.S. government with respect to this matter concerning Zeedierenpark is accurate;
- the laws and regulations of the government of The Netherlands with respect to this matter permit enforcement of requirements equivalent to the requirements of the MMPA and Animal Welfare Act ("AWA") and the government og The Netherlands will enforce such requirements;
- If it is determined that Zeedierenpark has acted with respect to this matter in a manner inconsistent with a requirement of the MMPA or the AWA that would be applicable if the facility were a U.S. facility, the government of The Netherlands will afford comity to an enforcement decision that may be made by the U.S. National Marine Fisheries Servicew, including seizure or arrangements for other disposition of the Pacific harbor seals exported from the U.S. and the progeny of such seals and the recovery of expenses for seizure or other disposition.

Sincerely,

Department for Nature, Forest, Landscape and Wildlife,

[redacted]

Ministerie van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij
Directie Natuur, Bos,
Landschap en Fauna
Bezuidenhoutseweg 73
Postadres:
Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage
Telefoon: 070 - 379 39 11
Fax: 070 - 3478228
Telegramadres: Landvis
Telex: 32040 Lavinl

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Phoca vitulina*
Species (Dutch)	:	Gewone zeehond
Species (English)	:	Common seal
Registration number	:	PvZH020
SIMS number	:	CWW16-00075
Cites number	:	
Chip Number	:	528210002336953
Date of Chipping	:	17th April 2009
Name of the animal	:	Morgan
Gender	:	Male
Date of birth	:	estimate: 1987
	:	exact :
Place of birth	:	Pacific Coast, USA
Acquisition	:	Bought
From	:	Ocean World, Florida, USA
Date of arrival	:	11 October 1994
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

Parents

Mother:

Registration number	:	Unknown
Name of the mother	:	Unknown

Father :

Registration number	:	Unknown
Name of the father	:	Unknown

JM 23 February 2016

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Phoca Vitulina*
Species (Dutch)	:	Gewone zeehond
Species (English)	:	Common seal
Registration number	:	PvZH013
SIMS number	:	CWW16-00072
Cites number	:	
Chip Number	:	528210002333051
Date of Chipping	:	17th April 2009
Name of the animal	:	Rondo
Gender	:	Male
Date of birth	:	estimate:
	:	exact : 11 June 1992
Place of birth	:	Tierpark Rheine, Germany
Acquisition	:	Bought
From	:	Tierpark Rheine, Germany
Date of arrival	:	1 December 1993
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

Parents

Mother:

Registration number	:	Unknown
Name of the mother	:	Unknown

Father :

Registration number	:	Unknown
Name of the father	:	Unknown

JM 23 February 2016

Bijlage 90

ONTVANGEN 1 3 OKT. 1994

UITVOERING NATUURBESCHERMINGSWET

(BESCHERMDE INHEEMSE DIER- EN PLANTESOORTEN)

ONTHEFFING Nr. 1456

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ,

gelet op artikel 25, onder 1, van de Natuurbeschermingswet,

verleent hierbij aan : Zeedierenpark Harderwijk BV (Dolfinarium)
adres : Strandboulevard Oost 1, 3841 AB Harderwijk,
voor het tijdvak van : heden tot wederopzegging

O N T H E F F I N G

van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 24, eerste en tweede lid, van de Natuurbeschermingswet, voor zover dit betreft het vangen, onder zich hebben, vervoeren en binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen van GEWONE ZEEHOND (Phoca vitulina) en GRIJZE ZEEHOND (Halichoerus grypus), behorende tot de beschermde inheemse diersoorten.

Een en ander onder de volgende voorwaarden:

1. De dieren dienen te worden gehuisvest in het zeedierenpark te Harderwijk.
2. De ontheffing geldt alleen voor educatieve doeleinden en direkt hiermee samenhangende aktiviteiten.
3. De ontheffing geldt voor maximaal 15 exemplaren van de gewone zeehond en maximaal 10 exemplaren van de grijze zeehond.
4. De dieren dienen optimaal te worden verzorgd en gehuisvest.
5. De houder van deze ontheffing dient deze op plaatsen, waar hij de handelingen verricht waarvoor deze ontheffing strekt, op eerste aanvraag te tonen aan opsporingsambtenaren bedoeld in artikel 28, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet.
6. Bij niet naleven van bovenstaande bepalingen kan de ontheffing worden ingetrokken.
7. Wanneer van deze ontheffing geen gebruik meer zal worden gemaakt, dient deze te worden teruggezonden aan de Directeur NBLF, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Den Haag, 12-10-1994

Handtekening van de houder:

[redacted]

DE MINISTER VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ,
namens deze,
DE PLV. DIRECTEUR NATUUR,
BOS, LANDSCHAP EN FAUNA

[redacted]

Zeedierenpark Harderwijk B.V.
Strandboulevard Oost 1, 3841 AB Harderwijk
Postbus 9114, 3840 GC Harderwijk
Holland
Tel : (0)3410 - 16041
Fax: (0)3410 - 25[illegible]

o569

Bijlage 91

[redacted]

STADT MÜNSTER

AMTSTIERÄRZTLICHE BESCHEINIGUNG

Ursprungs- und Gesundheitszeugnis

(Einfuhr von Zucht-, ~~Nutz-, Reit-, Sport- und Renneinhufern~~)

Ausfuhrland: Bundesrepublik Deutschland

Ministerium: Minister für Umwelt, Raumordnung und Landwirtschaft NW, 4000 Düsseldorf

Veterinärdienststelle/Bezirk: Veterinäramt der Stadt Münster

I. Identifizierung des Tieres (vollständige Beschreibung):

Kegelrobbe, weiblich, 8.2.1990 — CHARLOTTÉ

II. Herkunft des Tieres:

- Das Tier war seit 3 Monaten oder seit seiner Geburt im Gebiet des Versandlandes.
- Name und Anschrift des Versenders: Westfälischer Zoologischer Garten Münster GmbH Sentruper Straße 315 · Telefon (0251) 80061 4400 Münster
- Name und Anschrift seines Beauftragten: [redacted]

III. Bestimmungsort des Tieres:

- Das Tier wird von D. 4400 MÜNSTER (Versandort und -land)

nach

NL HARDERWIJK (Bestimmungsort und -land)

per ~~Eisenbahn~~, Lastkraftwagen, ~~Flugzeug, Schiff~~ versandt.

- Name und Anschrift des Empfängers:

Zeedierenpark Harderwijk

IV. Angaben über den Gesundheitszustand:

Der Unterzeichner, der amtliche Veterinär, bestätigt, daß das o.a. Tier folgende Voraussetzungen erfüllt:

Bijlage 91

DER OBERSTADTDIREKTOR

STADT MÜNSTER

Postanschrift: Stadt Münster · Postfach 5909 · 4400 Münster

Dienststelle
Amt für Grünflächen und Naturschutz

Dienstgebäude
Schelmenstiege 1 - 3

Auskunft erteilt [redacted] | Zimmer 13

Durchwahl
0 25 34/4 01/App. 27 | Vermittlung

Westfälischer Zoologischer Garten
z. H. Herrn [redacted]
Sentruper Straße 315

4400 Münster

Datum und Zeichen Ihres Schreibens	Mein Zeichen (bitte angeben)	Datum
03.04.1990 Dr. Kai/Bt	67 1 301	06.04.1990

Westf. Zoolog. Garten
Münster GmbH
Eing.: 10. APR. 1990
Erl.:

Bescheinigung

Sehr geehrter Herr [redacted]

hiermit bescheinige ich ihnen, daß das im folgenden genannte Exemplar einer besonders geschützten Tierart

Art	Geschlecht	geboren am
Halichoerus grypus (Kegelrobbe)	0,1	08.02.1990

rechtmäßig im Zoologischen Garten Münster gezüchtet wurde. Es unterliegt daher nicht den Besitz- oder sonstigen Verkehrsverboten des § 20 g Abs. 2 Bundesnaturschutzgesetz.

Gegen den geplanten Tiertausch mit dem Zeedeerenpark Harderwijk (NL) bestehen von hier aus keine Bedenken. Eine Ausnahmegenehmigung vom Vermarktungsverbot des § 12 Bundesartenschutzverordnung ist nicht erforderlich, weil der Tausch der Kegelrobben zwischen den Zoologischen Einrichtungen zur jeweiligen Auffrischung der Zuchtgruppen dient und damit kein Vermarktungsvorgang im Sinne der Verordnung vorliegt.

Mit freundlichen Grüßen

[redacted]

Ltd. Städt. Gartenbaudirektor

DM 500,-

Konten der Stadtkasse:
Stadtsparkasse Münster Kto.-Nr. 752 (BLZ 400501 50)
Landeszentralbank Münster Kto.-Nr. 40001700 (BLZ 40000000)
Postgiroamt Dortmund Kto.-Nr. 21136-461 (BLZ 440100 46)

Btx *0251492 #
Telefax 0251 4922160
Fernschreiber 892618 skms d

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Halichoerus grypus*
Species (Dutch)	:	Grijze zeehond
Species (English)	:	Grey seal
Registration number	:	HgZH010
SIMS number	:	17008939
Cites number	:	
Chip Number	:	528210002329845
Date of Chipping	:	17 September 2009
Name of the animal	:	Charlotte
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate:
	:	exact : 8 February 1990
Place of birth	:	Münster Zoo, Münster, Germany
Acquisition	:	Bought
From	:	Münster Zoo, Münster, Germany
Date of arrival	:	11 April 1990
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1) Rintje, Born, 2 February 1995 (HgZH016), Male, Released 14 November 1996
2) Manus, Born, 10 February 1996 (HgZH018), Male, Released 14 November 1996
3) Storm, Born, 13 February 2005 (HgZH021), Male, Died 7-10-2008
4) Amy, Born, 12 February 2007 (HgZH022), Female, Died 8-3-2015

Parents

Mother:

Registration number	:	unknown
Name of the mother	:	Tiga

Father :

Registration number	:	Unknown
Name of the father	:	Lazio

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Halicoerus grypus*
Species (Dutch)	:	Grijze zeehond
Species (English)	:	Grey seal
Registration number	:	HgZH001
SIMS number	:	CWW16-00078
Cites number	:	
Chip Number	:	528210002333576
Date of Chipping	:	13 Nov. 09
Name of the animal	:	Friet
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate: 1973
	:	exact :
Place of birth	:	Nord sea, Belgium
Acquisition	:	Stranded animal
From	:	Zeebrugge, Belgium
Date of arrival	:	20 December 1973
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1) No name, Born, 26 January 1985 (HgZH003), Female, Died, 26 January 1985
2) No name, Born, 22 January 1986 (HgZH004), Female, Died, 22 January 1986
3) Freya, Born, 30 January 1987 (HgZH005), Female, Transfer to Munster Zoo
4) Marianne, Born, 23 January 1988 (HgZH006), Female, Released 18 April 1988
5) Bertie, Born, 21 January 1989 (HgZH008), Female, Released 2 May 1989
6) Albino, Born, 23 January 1990 (HgZH009), Male, Still alive at park
7) Pluis, Born, 21 Janaury 1991 (HgZH011), Male, Released 23 May 1991
8) Henriëtte, Born, 17 January 1992 (HgZH012), Female, Released 16 June 1992
9) Bill, Born, 18 January 1993 (HgZH013), Male, Released 24 June 1993
10) Isabel, Born, 17 January 1994 (HgZH014), Female, Still alive at park
11) Sneeuwwitje, Born, 7 January 1995 (HgZH015), Female, Released 14 Nov 1996
12) No name, Born, 10 January 1996 (HgZH017), Female, Died, 10 January 1996
13) Millie, Born, 18 January 2000 (HgZH019), Female, Still alive at park

Parents

Mother:

Registration number	:	Unknown
Name of the mother	:	Unknown

Father :

Registration number	:	Unknown
Name of the father	:	Unknown

JM 24 February 2016

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Halichoerus grypus*
Species (Dutch)	:	Grijze zeehond
Species (English)	:	Grey seal
Registration number	:	HgZH014
SIMS number	:	CWW16-00081
Cites number	:	
Chip Number	:	528210002329589
Date of Chipping	:	13 Nov. 09
Name of the animal	:	Isabel
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate:
	:	exact : 17 January 1994
Place of birth	:	Dolfinarium Harderwijk, NL
Acquisition	:	
From	:	
Date of arrival	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1) Britt, Born, 29 January 2001 (HgZH020), Female, Died, 6 february 2001

Parents

Mother:

Registration number	:	HgZH001
Name of the mother	:	Friet

Father :

Registration number	:	HgZH002
Name of the father	:	Arthur

JM 24 February 2016

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Halicoerus grypus*
Species (Dutch)	:	Grijze zeehond
Species (English)	:	Grey seal
Registration number	:	HgZH019
SIMS number	:	CWW16-00082
Cites number	:	
Chip Number	:	528210002330020
Date of Chipping	:	13 Nov. 09
Name of the animal	:	Millie
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate:
	:	exact : 18 January 2000
Place of birth	:	Dolfinarium Harderwijk, NL
Acquisition	:	
From	:	
Date of arrival	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

Parents

Mother:

Registration number	:	HgZH001
Name of the mother	:	Friet

Father :

Registration number	:	HgZH001 / HgZH009
Name of the father	:	Arthur / Albino (Bino)

JM 23 February 2016

Bijlage 96

ONTVANGEN 1 3 OKT. 1994

UITVOERING NATUURBESCHERMINGSWET

(BESCHERMDE INHEEMSE DIER- EN PLANTESOORTEN)

ONTHEFFING Nr. 1456

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ,

gelet op artikel 25, onder 1, van de Natuurbeschermingswet,

verleent hierbij aan : Zeedierenpark Harderwijk BV (Dolfinarium)
adres : Strandboulevard Oost 1, 3841 AB Harderwijk,
voor het tijdvak van : heden tot wederopzegging

O N T H E F F I N G

van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 24, eerste en tweede lid, van de Natuurbeschermingswet, voor zover dit betreft het vangen, onder zich hebben, vervoeren en binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen van GEWONE ZEEHOND (Phoca vitulina) en GRIJZE ZEEHOND (Halichoerus grypus), behorende tot de beschermde inheemse diersoorten.

Een en ander onder de volgende voorwaarden:

1. De dieren dienen te worden gehuisvest in het zeedierenpark te Harderwijk.
2. De ontheffing geldt alleen voor educatieve doeleinden en direkt hiermee samenhangende aktiviteiten.
3. De ontheffing geldt voor maximaal 15 exemplaren van de gewone zeehond en maximaal 10 exemplaren van de grijze zeehond.
4. De dieren dienen optimaal te worden verzorgd en gehuisvest.
5. De houder van deze ontheffing dient deze op plaatsen, waar hij de handelingen verricht waarvoor deze ontheffing strekt, op eerste aanvraag te tonen aan opsporingsambtenaren bedoeld in artikel 28, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet.
6. Bij niet naleven van bovenstaande bepalingen kan de ontheffing worden ingetrokken.
7. Wanneer van deze ontheffing geen gebruik meer zal worden gemaakt, dient deze te worden teruggezonden aan de Directeur NBLF, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Den Haag, 12-10-1994

Handtekening van de houder:

[redacted]

DE MINISTER VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ,
namens deze,
DE PLV. DIRECTEUR NATUUR,
BOS, LANDSCHAP EN FAUNA,

[redacted]

Zeedierenpark Harderwijk B.V.
Strandboulevard Oost 1, 3841 AB Harderwijk
Postbus 9114, 3840 GC Harderwijk
Holland
Tel : (0)3410 - 16041
Fax: (0)3410 - 25[illegible]

o569

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Eumetopias jubatus*
Species (Dutch)	:	Steller Zeeleeuw
Species (English)	:	Steller sealion
Registration number	:	EjZH034
ZIMS number	:	QTW13-00016
Cites number	:	
Chip Number	:	528210004008601
Date of Chipping	:	November 12, 2013
Name of the animal	:	Ashita
Gender	:	Male
Date of birth	:	exact : 7 July 2011
Place of birth	:	Kamogawa Sea world, Japan
Acquisition	:	Change
From	:	Ocean park Corporation, Hong Kong
Date of arrival	:	13 December 2012
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1)

Parents

Mother:

Registration number	:	228
Name of the mother	:	Ai

Father :

Registration number	:	240
Name of the father	:	Maijirou

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Eumetopias jubatus*
Species (Dutch)	:	Steller Zeeleeuw
Species (English)	:	Steller sealion
Registration number	:	EjZH 022
SIMS number	:	26979675
Cites number	:	
Chip Number	:	
Date of Chipping	:	
Name of the animal	:	Sade
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate: 1994
	:	exact :
Place of birth	:	Dolfinarium Harderwijk ,NL
Acquisition	:	
From	:	North Pacific Marine Science foundation Canada
Date of arrival	:	25 July 1997
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1) Unknown Born, 14 June 1999 (EjZH023) Male , died
2) Matuskha Born, 10 June 2002 (EjZH025) Female, died : 26 march 2010
3) Sitka Born, 9 June 2006 (EjZH027) Female,
Breeding loan to Alaska SeaLife Center, 24 March 2011
4) Pilot Born, 5 June 2009 (EjZH029) Male,
Breeding loan to Alaska SeaLife Center, 24 March 2011
5) Kiska Born, 4 June 2011 (EjZH 031) Female, stil alive at park
6) Hooper Born, 5 June 2012 (EjZH 033) Male,
Donation to Madrid Zoo, 31 March 2014
7) No name Born, 31 May 2014 (EjZH 034) Male, Died during parturition

Parents

Mother:

Registration number	:	Unknown
Name of the mother	:	Unknown

Father :

Registration number	:	Unknown
Name of the father	:	Unknown

JM 20 February 2016

Bijlage 99

Vancouver Aquarium

Canada's Pacific National Aquarium, in Stanley Park, is a self-supporting, non-profit association dedicated to effecting the conservation of aquatic life through display and interpretation, education, research and direct action.

International Health Certificate

July 2, 1997

Owner: North Pacific Marine Science Foundation
C/O North Pacific Universities Marine Mammal Research Consortium
University of British Columbia
Room 18, Hut 3 B
6248 Biological Sciences Road
Vancouver, B.C. V6T 1Z4

Phone: (604) 822-8181

Animal:

House Name:	Sade
Species:	Eumetopias jubatus (Steller Sea Lion)
Sex:	Female
ISIS#:	940009
Date of Birth:	~July, 1994

This will certify that on the above date, I examined the above described animal and found her to be in good health and free of any demonstrable contagious or infectious disease.

Signed:

[redacted]

074 YYZ 8068 3256

Bijlage 99

074-8068 3256

Shipper's Name and Address / Shipper's Account Number

THE UNIVERSITY OF BRITISH COLUMBIA,
MARINE MAMMAL RESEARCH UNIT,
ROOM 18, HUT B-3,
6248 BIOLOGICAL SCIENCES ROAD,
VANCOUVER, B.C. CANADA, V6T 1Z4.

Consignee's Name and Address / Consignee's Account Number

DOLFINARIUM HARDERWIJK
P.O.BOX 9114,
3840 GC HARDERWIJK, THE NETHERLANDS.
CONTACT: TUEN DOKTER
TEL# 341 41 60 41

Issuing Carrier's Agent Name and City

SEA AIR INTERNATIONAL FORWARDERS LTD.,
3272 ELMBANK ROAD,
MISSISSAUGA, ONTARIO, CANADA, L4V 1A5.

Agent's IATA Code: 60-1-7400-0003 / Account No.:

Airport of Departure (Addr. of First Carrier) and Requested Routing: TORONTO, ONTARIO, CANADA.

To	By First Carrier	To	By	To	By
AMS	KL				

Airport of Destination: AMSTERDAM

Flight/Date: KL 692/25JUL97

Not Negotiable

Air Waybill

Issued by

KLM Royal Dutch Airlines

P.O. Box 7700, 1117 ZL Schiphol Airport, The Netherlands
TRADE REGISTER AMSTERDAM NO. 14266

KLM CARGO

Copies 1, 2 and 3 of this Air Waybill are originals and have the same validity

It is agreed that the goods described herein are accepted in apparent good order and condition (except as noted) for carriage SUBJECT TO THE CONDITIONS OF CONTRACT ON THE REVERSE HEREOF. ALL GOODS MAY BE CARRIED BY ANY OTHER MEANS INCLUDING ROAD OR ANY OTHER CARRIER UNLESS SPECIFIC CONTRARY INSTRUCTIONS ARE GIVEN HEREON BY THE SHIPPER, AND SHIPPER AGREES THAT THE SHIPMENT MAY BE CARRIED VIA INTERMEDIATE STOPPING PLACES WHICH THE CARRIER DEEMS APPROPRIATE. THE SHIPPER'S ATTENTION IS DRAWN TO THE NOTICE CONCERNING CARRIER'S LIMITATION OF LIABILITY. Shipper may increase such limitation of liability by declaring a higher value for carriage and paying a supplemental charge if required.

Accounting Information

Currency	CHGS Code	WT/VAL PPD	WT/VAL COLL	Other PPD	Other COLL	Declared Value for Carriage	Declared Value for Customs
CAD		XX		XX		NDV	X

Amount of Insurance: X

INSURANCE - If Carrier offers insurance, and such insurance is requested in accordance with the conditions thereof, indicate amount to be insured in figures or box marked "Amount of Insurance".

Handling Information

DOCS. ATTD: COMMERCIAL INVOICES, HEALTH CERTIFICATES, CERTIFICATE OF ORIGIN, PACKING LIST.

(For U.S.A. use only) These commodities licensed by USA for ultimate destination ..... Diversion contrary to USA law prohibited. ECI

No of Pieces RCP	Gross Weight	kg/lb	Rate Class / Commodity Item No.	Chargeable Weight	Rate / Charge	Total	Nature and Quantity of Goods (incl. Dimensions or Volume)
2						"FREIGHT PREPAID" CAD.8250.00	2(TWO) STELLER SEA LIONS (EUMETOPIAS JUBATUS) "ADAK" + "SADE"

Prepaid	Weight Charge	Collect
CAD.8250.00		

Valuation Charge

Tax

Total Other Charges Due Agent

Total Other Charges Due Carrier

Total Prepaid	Total Collect
CAD.8250.00	

Other Charges

Shipper certifies that the particulars on the face hereof are correct and that insofar as any part of the consignment contains dangerous goods, such part is properly described by name and is in proper condition for carriage by air according to the applicable Dangerous Goods Regulations.

[redacted]

Currency Conversion Rates / CC Charges in Dest. Currency

Charges at Destination / Total Collect Charges

CARRIER: KLM CARGO
JULY 25, 1997 - TORONTO, ONTARIO, CANADA.

Executed on (date) at (place) Signature of Issuing Carrier or its Agent

074-8068 3256

Bijlage 99

Fisheries and Oceans

Pêches et Océans

Fisheries - Pacific Region
Suite 400 - 555 West Hastings St.
Vancouver, B.C.
V6B 5G3

Pêches - Région du Pacifique
Pièce 400 - 555 rue Hastings ouest
Vancouver (C.-B.)
V6B 5G3

Your file Votre référence

Our file Notre référence

MAY 22 1997

[redacted]
North Pacific Universities Marine Mammal
Research Consortium
Fisheries Centre
University of British Columbia
Room 18, Hut B-3
6248 Biological Sciences Road
Vancouver, BC V6T 1Z4

Dear [redacted]

Please consider this permit as permission to conduct research activities as outlined in your research proposal dated March 4, 1997. The following conditions will apply to the respective portions of the application.

1) Transfer of 3 juvenile sea lions out of country (Netherlands & USA);
   a) these animals are to be utilized for on going research as was originally permitted.
   b) attendant required from pickup to final delivery. A veterinarian is not required but the attendant must have instruction from a vet experienced with marine mammal transfers.
   c) the transfer container must conform to the current International Air Transport Association Live Animal regulations whether the animals are shipped by air or not. It must provide for circulating air, freedom from contact with excreta and allow for keeping air temperatures from exceeding 20 degrees Celsius.
   d) provide for wetting down of the animals and a fresh supply of drinking water at all times.

2) Live capture of 4 sea lion pups at Maggot Island.
   a) DFO (Graeme Ellis) to supervise capture of the animals. He is empowered to stop the capture and release any animals should the methodology be unacceptable to him.
   b) transport considerations apply as per # 1.

Canada

Bijlage 99

A detailed report shall be provided to DFO immediately following completion of both the transfer and capture portions of the project. Your request to transfer the remaining captive sea lions to the Alaskan facility will be processed at a later time.

Yours sincerely,

Director-General
Pacific Region

cc:

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Eumetopias jubatus*
Species (Dutch)	:	Steller Zeeleeuw
Species (English)	:	Steller sealion
Registration number	:	EjZH 038
SIMS number	:	CWW
Cites number	:	
Chip Number	:	528210004206587
Date of Chipping	:	June 13, 2018
Name of the animal	:	Barlow
Gender	:	Male
Date of birth	:	exact: June 1st, 2018 :
Place of birth	:	Dolfinarium Harderwijk ,NL
Acquisition	:	Captive Birth
From	:	
Date of arrival	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

Parents

Mother:

Registration number	:	EjZH031
Name of the mother	:	Kiska

Father :

Registration number	:	EjZH034
Name of the father	:	Ashita

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Eumetopias jubatus*
Species (Dutch)	:	Steller Zeeleeuw
Species (English)	:	Steller sealion
Registration number	:	EjZH026
SIMS number	:	CWW16-00088
Cites number	:	
Chip Number	:	528210002169591
Date of Chipping	:	June 4th 2008
Name of the animal	:	Chiswell
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate:
	:	exact : July 4th 2004
Place of birth	:	Dolfinarium Harderwijk ,NL
Acquisition	:	Captive Birth
From	:	
Date of arrival	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1)

Parents

Mother:

Registration number	:	Ej ZH 022
Name of the mother	:	Sade

Father :

Registration number	:	Ej ZH 021
Name of the father	:	Adak

JM 20 February 2016

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Eumetopias jubatus*
Species (Dutch)	:	Steller Zeeleeuw
Species (English)	:	Steller sealion
Registration number	:	EjZH 019
SIMS number	:	CWW16-00087
Cites number	:	
Chip Number	:	
Date of Chipping	:	
Name of the animal	:	Olympia
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate:
	:	exact : July 12th 1992
Place of birth	:	Harderwijk
Acquisition	:	Captive Birth
From	:	
Date of arrival	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1) Laska	Born , 14 July 1999(EjZH024),	Male ,	Transfer to Marineland Antibes
2) Icy	Born , 7 July 2006 (Ej ZH028),	Female,	Still alive at park
3) Fox	Born, 30 June 2009 (EjZH030),	Male ,	Transfer to Marineland Antibes
4) Yuki	Born, 18 July 2011(EjZH 032),	Female,	Stil alive at park

Parents

Mother:

Registration number	:	EjZH007
Name of the mother	:	Frederika

Father :

Registration number	:	EjZH001
Name of the father	:	Bart

JW 04-12-2019

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Eumetopias jubatus*
Species (Dutch)	:	Steller Zeeleeuw
Species (English)	:	Steller sealion
Registration number	:	EjZH 032
SIMS number	:	CWW16-00092
Cites number	:	
Chip Number	:	528210002879467
Date of Chipping	:	22 November 2012
Name of the animal	:	Yuki
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate:
	:	exact : 18 July 2011
Place of birth	:	Dolfinarium Harderwijk ,NL
Acquisition	:	Captive Birth
From	:	
Date of arrival	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1)

Parents

<u>Mother:</u>

Registration number	:	EjZH019
Name of the mother	:	Olympia

<u>Father :</u>

Registration number	:	EjZH021
Name of the father	:	Adak

JM 20 February 2016

Vis collectie Harderwijk

De vis collectie is sinds het begin heel anders gedocumenteerd dan de Zeezoogdieren.

Er zijn wel aantekeningen tot een bepaalde tijd terug maar niet zoals transporten/aankopen/health checks zoals bij ‘Cites’ dieren.

- **Paling**
  Is dus vanuit de Randmeren onze collectie ingekropen, Ik ga even met RVO overleggen hoe wij dit moeten aanpakken. Daar de ene paling amper tot niet te zien is voor onze gasten heeft deze ook een lage (educatieve) waarde voor ons park, haar terugzetten in de Randmeren zou ook een optie kunnen zijn.

- **Stekelrog**
  Onze stekelroggen zijn van origine uit Native Marine Life (Engeland) gekomen, dit heeft een aantal keren plaatsgevonden, hier is na lang zoeken in stoffige opslagruimte geen documentatie van teruggevonden. Hierna zijn het allemaal uitkomsten van onze eieren geweest en zoals gezegd hebben een periode heel wat eieren van zowel stekelrog als de hondshaaien gedoneerd aan BlueLinked, een maritiem onderzoek centrum die de eieren heeft laten uitkomen en opgekweekt om ze daarna te taggen en uit te zetten in onze Noordzee.

- **Hondshaai**
  Onze hondshaaien zijn van origine uit Native Marine Life (Engeland) gekomen, dit heeft een aantal keren plaatsgevonden, hier is na lang zoeken in stoffige opslagruimte geen documentatie van teruggevonden. Hierna zijn het allemaal uitkomsten van onze eieren geweest en zoals gezegd hebben een periode heel wat eieren van zowel stekelrog als de hondshaai gedoneerd aan BlueLinked, een maritiem onderzoek centrum die de eieren heeft laten uitkomen en opgekweekt om ze daarna te taggen en uit te zetten in onze Noordzee.

  BlueLinked:

Recovering the shark and ray populations in the North Sea - Blue Linked

Shark and ray populations are declining worldwide. Approximately 25% of all shark and ray species are threatened (IUCN, 2014). In European waters, this is even 30%. An even worse situation can be seen in our own North Sea. Out of the 17 shark and ray species that still inhabit our North Sea, 9 are on the IUCN redlist. Considering the important role these predators play in marine ecosystems, this poses a big threat to many more species and populations as well. WNF, the Dutch branch of WWF, has therefore started a project that aims to recover the shark and ray populations in the North Sea by a method of captive breeding and release. If this method proves to be successful in North Sea species, a similar method may be applied in many more species worldwide.

The Dolfinarium collaborates in this project with the breeding center Blue Linked. The Dolfinarium has a very successful breeding facility with many shark and ray species that inhabit the North Sea. The eggs that these fish lay are collected daily and transported to the breeding center. The eggs are hatched there and when the sharks and rays are big and strong enough, they are introduced into the North Sea. The introduced fish all receive a yellow tag, which allows for long-term tracking to gain insight into the survival rate and migration of the animals.

25/2/93: origineel in bezit

EUROPEAN COMMUNITY

CITES

X **IMPORT PERMIT** ☐ **IMPORT CERTIFICATE**

COPY for the (re-)exporting country

☐ **EXPORT PERMIT** ☐ **RE-EXPORT CERTIFICATE**

COPY for return by customs to the issuing authority (2)

1 Exporter or re-exporter
Marine Animal Productions, Inc.
150 Debuys Road
Biloxi, Mississippi 39531
USA

2 Number: ID-0555-0984

3 Last day of validity: 15 maart 1985

4 Importer (consignee)
Zeedierenpark Harderwijk B.V.
Strandboulevard 1
3841 AB Harderwijk

5 ISSUING AUTHORITY
Ministerie van Landbouw en Visserij
Dir. Natuur- en Landschapsbescherming
Postbus 20401
2500 EK 's-GRAVENHAGE

6 Permanent address at which live animals are to be kept
Zieed

7 Country of (re-)exportation: USA

8 Country of destination: Nederland

	9 Full description of goods (sex, age, distinguishing marks, etc.)	10 Customs tariff number	11 Net mass (kg)	12 Quantity
A	Zes tuimelaars, 5 vrl. en 1 mnl. allen circa 4 à 5 jaar oud	13 Country of origin: USA	651 kg	6
		14 Permit no. country of origin	15 Appendix/ Annex No.: II	16 Source (*): W
	17 Scientific name: Tursiops truncatus	18 Common name: Tuimelaar		
B	9 Full description of goods (sex, age, distinguishing marks, etc.): twee walrussen 1 vrl. en 1 mnl. beide circa 3 jaar oud	10 Customs tariff number	11 Net mass (kg) 410	12 Quantity: 2
		13 Country of origin: USA		
		14 Permit no. country of origin	15 Appendix/ Annex No.: III	16 Source (*): W
	17 Scientific name: Odobenus rosmarus	18 Common name: Walrus		
C	9 Full description of goods (sex, age, distinguishing marks, etc.)	10 Customs tariff number	11 Net mass (kg)	12 Quantity
		13 Country of origin		
		14 Permit no. country of origin	15 Appendix/ Annex No.	16 Source (*)
	17 Scientific name	18 Common name		

19 THE ☐ IMPORTATION ~~☐ (RE-)EXPORTATION~~ OF THE GOODS DESCRIBED ABOVE IS HEREBY PERMITTED.

The (re-)export documentation from the country of (re-)exportation ☐ has been presented ☐ must be presented to the customs office of importation.

Special conditions:

Het originele uitvoerdocument van de USA dient bij invoer aan de douane te worden overhandigdsen aan deze invoervergunnin[redacted]hecht.

(Place and date) 's-Gravenhage, 03-09-1984 (Signat[redacted]Kalden (plv.)

MINISTERIE VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

(Official stamp)

20 FOR CUSTOMS PURPOSES

Goods ☐ imported ☐ (re-)exported:

[redacted] ort documentation from the country of (re-)exportation has been presented.

	Net mass (kg)	Quantity
A		
B		

Customs document type:

number:

FORM 3-201A (12/82)

CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGERED SPECIES OF WILD FAUNA AND FLORA

- [ ] IMPORT PERMIT
- [ ] EXPORT PERMIT
- [ ] RE-EXPORT CERTIFICATE
- [ ] OTHER CERTIFICATES (See block 9)

1. Original Permit/Certificate No.
US 687581

2. Valid until
1/31/86

3. Permittee (name and address, country)

SEA WORLD OF FLORIDA
7007 SEA WORLD DRIVE
ORLANDO FL 32821
U.S.A.

4. Consignee/Consignor (name and address, country)

XXXX
DOLPHINARIUM HARDERWIJK
STRANDBOULEVARD-005T1, POSTBUS 9114
HARDERWIJK GC 3840
NETHERLANDS

5. Special conditions

-MUST COMPLY WITH ATTACHED GENERAL PERMIT CONDITIONS.

6. U.S. Management Authority

FEDERAL WILDLIFE PERMIT OFFICE
U.S. FISH AND WILDLIFE SERVICE
DEPARTMENT OF THE INTERIOR
WASHINGTON, D.C. 20240
UNITED STATES OF AMERICA

1/31/85
Issuing Date

[redacted]

AUTHORITY: Endangered Species Act of 1973 (16 USC 1531 et seq.)

7/8. Common Name and Scientific Name (genus and species) of Animal or Plant	9. Description of part or derivative. Including identifying marks or numbers (age/sex if live)	10. Appendix No. and source (W, C, A or O)	11. Quantity, number of specimens, and/or net weight (kg. or lbs.)
A. COMMON NAME WALRUS SCIENTIFIC NAME ODOBENUS ROSMARUS	CERTIFICATE OF ORIGIN: 1.1;LIVE;APPROXIMATELY 2 YEARS OLD;ID #SWC-ORD-8230 & SWC-ORD-8229;HOUSE NAMES "ZAPPA" & "BRILLO"	10. 3 W 12. Country of origin* U.S.A. Country of origin permit/certificate no. US #687581	11. 2
B. COMMON NAME SCIENTIFIC NAME		10. 12. Country of origin* Country of origin permit/certificate no.	11.
C. COMMON NAME SCIENTIFIC NAME		10. 12. Country of origin* Country of origin permit/certificate no.	11.
D. COMMON NAME SCIENTIFIC NAME		10. 12. Country of origin* Country of origin permit/certificate no.	11.

* Country in which the specimens were taken from the wild, bred in captivity or artificially propagated.

13. Export/Re-export Endorsement:

The official who inspects shipment upon exportation/re-exportation must enter the actual quantities of specimens being exported/re-exported in this block.

See block 7	Quantity
A	
B	
C	
D	

14. Bill of Lading/Air Way-Bill Number

Port of Exportation/Re-exportation

Total No. of Shipping Containers

15. This document valid only with inspecting official's ORIGINAL stamp, signature and date in this block.

[redacted]

Igor & Olga.

20.42
70954 dolfi nl
nnnnay??nnnnxnnnnzorlando florida august 23, 1984
attn: [redacted]
zeedierenpark harderwijk
harderwijk, holland

per your request via telephone the pair of walrus available for sale to you were beached in alaska in 1982. these animals were transfered to sea world from the alaskan fish and game.

regards,

[redacted]
curator of mammals and birds
sea world of florida telex ii 810-850-0863

70954 dolfi nl.....
sea world orl

aug 23 1984 1444
for reply to u.s.a. use 068+ or 025

m

FORM 3-201A (12/82)

CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGERED SPECIES OF

☐ IMPORT PERMIT
☐ EXPORT PERMIT

Page 1 of 1

1. Original Permit/Certificate No.
US 687581

Bijlage 106

Sea World™

February 11, 1985

To Whom It May Concern:

The two walrus SWC-Ord-8230 (Zappa) and SWC-Ord-8229 (Brillo) were beached/stranding in Alaskan water in 1982. They were transferred to Sea World Inc. through authorization of Alaskan Fish and Wildlife Service for rehabilitation.

[redacted]
Curator of Mammals
and Birds

GY/ba

Sea World of Florida, Inc. 7007 Sea World Drive Orlando, FL 32809 (305) 351-3600
A Subsidiary of Sea World, Inc.

AMERICAN ASSOCIATION of ZOO VETERINARIANS

Nº 17177

Bijlage 106

STANDARD HEALTH CERTIFICATE

OWNER Sea World of Florida
ADDRESS 7007 Sea World Drive
Orlando, Fl 32821
PHONE 305-351-3600

CONSIGNEE .....
ADDRESS .....
.....
PHONE .....

DATE issued .....2/12/85.....
Mode of Transport ☐ Land ☒ Air ☐ Sea
NAME OF AGENT .....

ANIMAL I.D. Tatoo Band Tag Etc.	NAME Common Scientific	PHYSICAL DESCRIPTION Age Sex Weight Other
SWC-Ord-8229 Brillo	Odobenus rosmarus Walrus	
SWC-Ord-8230 Zappa	Odobenus rosmarus Walrus	

HISTORY

Date of Vaccination including name of product used
Date of last deworming including name of product used
Housed with ..... other animals
Recent Health problems with similar or adjacent species
Given name and dosage of *all* drugs given prior to or during transport (include antibiotics, restraint or immobilizing drugs)
Tuberculin Used and Dosage ..... Site of injection .....
☐ Mammalian old tuberculin
☐ Bovine PPD results: ☐ Pos ☐ Neg ☐ Suspicious
Other (specify)
EIA results for Equine ☐ Positive ☐ Negative

Brucellosis Test for Ruminants

Test Dilution			Results
1-50	1-100	1-200	

Method of Examination ☐ Visual ☑ Physical

Permit Obtained If Required Yes ☑ No ☐

This is to certify that I [redacted] wledge, found them free from evidence of communicable disease and exposure thereto and I further c[redacted] ent.

SIGNATURE [redacted] .....**DVM**

ADDRESS 7007 Sea World Dr. Orlando, Fla. 32821

APPROVED BY .....
State Veterinarian

AAZV Member ☑
AAZV Assoc. ☐
Non Member ☐

White Copy — State Veterinarian Office
Green Copy — State Veterinarian Office
Yellow Copy — Issuing Veterinarian
Pink Copy — Accompany Shipment
Orange Copy — Owner

Bijlage 106

EUROPESE GEMEENSCHAP

CITES

X **INVOERVERGUNNING** ☐ **INVOERCERTIFICAAT**

☐ **UITVOERVERGUNNING** ☐ **WEDERUITVOERCERTIFICAAT**

AANVRAAG

1 Exporteur of weder-exporteur

Marine Animal Productions, Inc.,
150 Debuys Road
Biloxi, Mississipp1 39531
U.S.A.

2 Nummer

3 Laatste dag van geldigheid

4 Importeur (geadresseerde)

Zeedierenpark Harderwijk B.V.,
Strandboulevard Oost 1,
3841 AB Harderwijk

5 INSTANTIE VAN AFGIFTE

6 Vast adres waar levende dieren zullen worden gehouden

Zeedierenpark Harderwijk B.V.,
Strandboulevard Oost 1,
3841 AB Harderwijk

7 Land van (weder-)uitvoer

U.S.A.

8 Land van bestemming

Nederland

	9 Volledige omschrijving van de goederen (geslacht, leeftijd, kenmerken, enz.)	**10** Douanetariefnummer	**11** Nettogewicht (kg)	**12** Hoeveelheid
A	Zes tuimelaars, 5 vrl. en 1 mnl. allen circa 4 à 5 jaar oud zonder bizondere kenmerken	**13** Land van oorsprong: U.S.A.	651 kg	zes
		14 Nr. vergunning land van oorsprong	**15** Bijlage nr.: --	**16** Bron (*): W
	17 Wetenschappelijke naam: Tursiops Truncatus	**18** Gewone naam: dolfijn		
B	**9** Volledige omschrijving van de goederen (geslacht, leeftijd, kenmerken, enz.) Twee walrussen. 1 vrl. en 1 mnl. beide circa 3 jaar oud Aanspoelers	**10** Douanetariefnummer	**11** Nettogewicht (kg)	**12** Hoeveelheid
		13 Land van oorsprong: U.S.A.	410 kg	twee
		14 Nr. vergunning land van oorsprong	**15** Bijlage nr.	**16** Bron (*): W Aanspoelers
	17 Wetenschappelijke naam: Odobenus Rosmalus	**18** Gewone naam: Walrus		
C	**9** Volledige omschrijving van de goederen (geslacht, leeftijd, kenmerken, enz.)	**10** Douanetariefnummer	**11** Nettogewicht (kg)	**12** Hoeveelheid
		13 Land van oorsprong		
		14 Nr. vergunning land van oorsprong	**15** Bijlage nr.	**16** Bron (*)
	17 Wetenschappelijke naam	**18** Gewone naam		

19 (A) Bij invoer van specimens van Bijlage I en Bijlage C 1.
Doel van de invoer:

(B) Bij (weder-)uitvoer:
Ik heb de specimens gekregen op ..... (**).
☐ De goederen werden in de Gemeenschap binnengebracht overeenkomstig de bepalingen die op dat tijdstip op hen van toepassing waren (**).

(**) Documenten bijvoegen.

(*) W — De specimens zijn uit het wild afkomstig.
C — De specimens behoren tot de tweede of volgende generatie die opgekweekt is uit ouders in een gecontroleerd milieu of zijn delen of producten van dergelijke dieren.
A — De specimens zijn kunstmatig gekweekt of zijn delen of producten van dergelijke planten.
P — De specimens zijn verkregen voordat de bepalingen van de overeenkomst erop van toepassing waren.
De term "verkregen" betekent
(i) de oorspronkelijke verwijdering van hele, levende of dode, specimens uit hun habitat, of
(ii) het in persoonlijk bezit krijgen van delen of producten van dieren of planten.
Datum van verkrijging invullen.
U — De gegevens zijn niet beschikbaar of onbekend.

20 Handelingen ten behoeve waarvan een ontheffing ex artikel 5 van de Wet bedreigde uitheemse diersoorten wordt gevraagd (doorhalen hetgeen niet van toepassing is):

a. het onder zich hebben, te koop aanbieden, verkopen en/of afleveren van levende dieren behorende bij ingevolge artikel 2 van de Wet aangewezen diersoorten;

b. het binnen/buiten het grondgebied van Nederland brengen, het ten verkoop voorhanden hebben, te koop aanbieden, verkopen en/of afleveren van dode dieren behorende bij ingevolge het eerste lid van artikel 3 van de Wet aangewezen diersoorten en de ingevolge dit artikellid aangewezen herkenbare delen en producten van genoemde soorten.

21 Beschrijf in geval van invoer zo uitgebreid mogelijk het doel waarvoor de levende of dode dieren/planten dan wel herkenbare delen of producten bestemd zijn:

Het geven van shows en tentoonstellen van de dieren

De vragen 22 t/m 25 behoeven alleen beantwoord te worden in geval van levende dieren c.q. planten.

22 Beschrijf het verblijf waarin de dieren/planten zullen worden gehouden op het adres genoemd in rubriek 6 danwel rubriek 4 (eventueel tekeningen of foto's bijvoegen):

De dolfijnen zullen in de gebruikelijke bassins verblijven, een plattegrond tekening sluiten wij bij
De walrussen zullen in een speciaal voor hen gemaakt bassin verblijven.
Een tekening van het nieuwe bassin sluiten wij bij.

23 Waaruit bestaat het aan de dieren te verstrekken voedsel:

haring, sprot, wijting, makreel, jop, inktvis

24 Ervaringen van de aanvrager in het omgaan met en verzorgen van dieren c.q. planten: Sinds 1970 alg. directeur Dolfinarium met volledige staf en medewerkers

a. aantal dieren/planten die thans in bezit zijn of in bezit zijn geweest:
Thans in bezit 27 dieren, in de loop der jaren circa 50

b. levensduur van de dieren/planten:
Het dolfinarium staat bekend om de hoge leeftijd van de dieren

c. wat is indien van toepassing de belangrijkste doodsoorzaak:

d. hebt u met de betrokken diersoort/plantensoort kweekresultaten bereikt? Zo ja, geef hiervan een overzicht:

Ja. met de dolfijnen 2 levende jongen,

25 Beschrijf gedetailleerd het verblijf waarin de dieren/planten zullen worden vervoerd, en geef de transportwijze van de dieren/planten aan:

Dolfijnen in speciaal hiervoor vervaardigde hangmatten, zie eerder gezonden tekeningen betreffende de uitvoering en maten
De walrussen worden in speciaal vervaardigde open kisten getransporteerd
Het volledige transport wordt door ons en Marine Animal begeleid.

26 Andere gegevens die van belang zijn voor de aanvraag:

Aanvraag

27 Hierbij verzoek ik om een [x] invoervergunning [ ] uitvoervergunning [ ] wederuitvoercertificaat [ ] ontheffing

voor de hierboven omschreven goederen

Ik verklaar bekend te zijn met de wetgeving inzake het natuur- en soortenbehoud in het land van invoer/(wederuitvoer) en ik verklaar voorts dat naar mijn beste weten alle gegevens in deze aanvraag en in alle ter staving daarvan ingediende documenten juist zijn.

(plaats en datum) Harderwijk, 21 augustus 1984

(Handtekening) F.B. den Herder, Algemeen Directeur.

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Odobenus rosmarus*
Species (Dutch)	:	Walrus
Species (English)	:	Walruses
Registration number	:	OrZH004
SIMS number	:	CWW16-00069
Cites number	:	
Chip Number	:	
Date of Chipping	:	
Name of the animal	:	Olga
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate: 1982
Place of birth	:	Alaska, USA
Acquisition	:	Bought
From	:	Sea world, Orlando, Florida, USA
Date of arrival	:	26 February 1985
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1) Nikolai, Born 17 Juni 1995 (OrZH011), Male, Still alive
2) Boika, Born 22 June 2003 (OrZH015), Male, Died 7 January 2005

Parents

Mother:

Registration number	:	Unknown
Name of the mother	:	Unknown

Father :

Registration number	:	Unknown
Name of the father	:	Unknown

JM 23 February 2016

TIERPARK
Hagenbeck

HAGENBECK – POSTFACH 540 930 – 22509 HAMBURG

Dolfinarium Harderwijk
Strandboulevard Oost 1
3841 AB Harderwijk

The Netherlands

Tierpark Hagenbeck
Gemeinnützige Gesellschaft mbH
Lokstedter Grenzstraße 2
22527 Hamburg

Lieferanschrift:
Gazellenkamp 138
22527 Hamburg

Phone +49 40 53 00 33 – 0
Fax +49 40 53 00 33 – 365
Direct dial +49 40 53 00 33 – 350
fluegger@hagenbeck.de

hagenbeck.de

Hamburg, 5. Mai 2015 MF

Certificate of origin for 0,1 Pacifik walrus „Olivia"

The female walrus „Olivia" is given from Tierpark Hagenbeck gem. GmbH, Hamburg, Germany, to Dolfinarium Harderwijk, Harderwijk, The Netherlands.

The animal was born in Moscow zoo, Moscow, Russia, at 4th July 2008 and imported to Germany at 21st March 2013.

A copy of the CITES import permit No. E 01396/12 is enclosed to this certificate. Walrus Olivia is marked in red on this copy.

Further attached is a ZIMS specimen report of "Olivia".

Best regards

Tierpark Hagenbeck
Gemeinnützige Gesellschaft mbH

[redacted]

Zootierarzt, Säugetierkurator | Zooveterinarian, Mammals Curator
EEP Coordinator for North Chinese Leopards (*Panthera pardus japonensis*)

COPY

Bijlage 108

…CHE GEMEINSCHAFT / EUROPEAN COMMUNITY

KOPIE für den Inhaber / COPY for the holder — **2**

1. Ausführer/Wiederausführer / *Exporter/re-exporter*

Moscow Zoo

ul. Gruzinskaya 1
123242 Moscow
RUSSIAN FEDERATION

GENEHMIGUNG / BESCHEINIGUNG
PERMIT/CERTIFICATE

- [X] **EINFUHR** / *IMPORT*
- [ ] **AUSFUHR** / *EXPORT*
- [ ] **WIEDERAUSFUHR** / *RE-EXPORT*
- [ ] **SONSTIGES** / *OTHER:*

Nr. / *No* E 01396/12

19.05.2013

Übereinkommen über den internationalen Handel mit gefährdeten Arten frei lebender Tiere und Pflanzen
Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora

3. Einführer / *Importer*

Tierpark Hagenbeck Gemeinnützige GmbH

Lokstedter Grenzstr. 2
22527 Hamburg
GERMANY

4. (Wieder-)Ausfuhrland / *Country of (re)-export*

RUSSIAN FEDERATION

5. Einfuhrland / *Country of import*

GERMANY

6. Ort, an dem lebende, der freien Wildbahn entnommene Exemplare der in Anhang A aufgeführten Arten gehalten werden dürfen / *Authorised location for live specimens of Annex A species*

7. Ausstellende Vollzugsbehörde / *Issuing management authority*

BUNDESAMT FÜR NATURSCHUTZ
Konstantinstraße 110
D-53179 BONN

8. Beschreibung der Exemplare (einschl. Kennzeichen, Geschlecht/Geburtsdatum von lebenden Tieren) / *Description of specimens (incl. marks, sex/date of birth for live animals)*

LIV live
Sex, born,name, chip no.:
1) male, 1996, "Odin",
1) 972270000024105
2) female, 1996, "Polosa"
2) 972270000027438
3) female, 1996, "Dyna",
3) 972270000030345
all subspecies: divergens

9. Nettomasse (kg) / *Net mass (kg)*

10. Menge / *Quantity*: 3 NO

11. CITES-Anhang / *CITES Appendix*	12. EG-Anhang / *EC Annex*	13. Herkunft / *Source*	14. Zweck / *Purpose*
III	B	W	Z

15. Ursprungsland / *Country of origin*: RUSSIAN FEDERATION

16. Genehmigungs-Nr. / *Permit No*: 12RU006OR

17. Ausstellungsdatum / *Date of issue*: 26.06.2012

18. Letztes Wiederausfuhrland / *Country of last re-export*

19. Bescheinigungs-Nr. / *Certificate No*

20. Ausstellungsdatum / *Date of issue*

21. Wissenschaftlicher Artname / *Scientific name of species*

ODOBENUS ROSMARUS

22. Üblicher Artname / *Common name of species*

WALROSS

23. Besondere Bedingungen / *Special conditions*

Die Tiere sind gem. den Mindestanforderungen an die Haltung von Säugetieren vom 10.06.1996 unterzubringen.

Diese Genehmigung/Bescheinigung ist nur gültig, wenn lebende Tiere unter Einhaltung der CITES-Leitlinien für den Transport und die Vorbereitung des Transports von lebenden Wildtieren oder, im Falle eines Lufttransports, der Vorschriften des Internationalen Luftverkehrsverbandes (IATA) für den Transport lebender Tiere befördert werden. / *This permit/certificate is only valid if live animals are transported in compliance with the CITES Guidelines for the Transport and Preparation for Shipment of Live Wild Animals or, in the case of air transport, the Live Animals Regulations published by the International Air Transport Association (IATA).*

24. Die (Wieder-)Ausfuhrunterlagen des (Wieder-)Ausfuhrlandes / *The (re)-export documentation from the country of (re)-export*

- [ ] wurden der ausstellenden Behörde vorgelegt / *has been surrendered to the issuing authority*
- [X] müssen der Grenzzollstelle bei der Einfuhr vorgelegt werden / *has to be surrendered to the border customs office of introduction*

Eine Anlage (1 Seite) angesiegelt. One enclosure (1 page) attached.

25. Die *The* [X] Einfuhr *importation* [ ] Ausfuhr *exportation* [ ] Wiederausfuhr *re-exportation*

der oben beschriebenen Ware wird genehmigt. / *of the goods described above is hereby permitted.*

Unterschrift und Stempel der Behörde / *Signature and official stamp:*

BUNDESAMT FÜR NATURSCHUTZ 22

Name des ausstellenden Beamten / *Name of iss*

Im Auftrag Günter

Ort und Datum der Ausstellung / *Place and date*

Bonn, den 20.11.2012

26. Frachtbrief/Luftfrachtbrief Nr. / *Bill of lading / Air waybill No:*

580 7800 9632

Unterschrift und amtlicher Stempel / *Signature and official stamp:*

HAUPTZOLLAMT FRANKFURT MAIN

27. Nur von der Zollbehörde auszufüllen / *For customs use only*

Tatsächlich eingeführte oder (wieder-)ausgeführte Menge/Nettomasse (kg) / *Quantity/net mass (kg) actually imported or (re)-exported*	Anzahl der bei der Ankunft toten Tiere / *Number of animals dead on arrival*
-3-	/

Zolldokument / *Customs document*

Typ / *Type:* A1C140/42945

Nummer / *Number:*

Datum / *Date:* 21.03.20

WILHELM KÖHLER VERLAG Bestell-Nr. 221
32372 Minden, Postfach 1251, Telefon 0571/62823-0, Telefax 0571/62823-23
60323 Frankfurt/M, Telefon 069/597205-0, Telefax 069/7072996
20095 Hamburg, Mönckebergstr. 11, Telefax 040/33 03 723
04317 Leipzig, Käthe-Kollwitz-Str. 12, Telefon 0341/6 78 45-10, Telefax 0341/2 61 94 07

COPY

Bijlage 108

...MEINSCHAFT / EUROPEAN COMMUNITY

...ge zur Genehmigung-Nr.: / Enclosure to permit-No.: E 01396 /12

Ausstellungsdatum: / Date of issue: 20.11.2012

KOPIE für den Inhaber / COPY for the hol...

2

A	8. Beschreibung der Exemplare (einschl. Kennzeichen, Geschlecht/Geburtsdatum von lebenden Tieren) / Description of specimens (incl. marks, sex/date of birth for live animals) LIV live female, "Olivia" born 04.07.2008 chip-no.:972270000024513 subspecies: divergens	9. Nettomasse (kg) / Net mass (kg)		10. Menge / Quantity 1 NO	
		11. CITES-Anhang/CITES Appendix III	12. EG-Anhang/EC Annex B	13. Herkunft / Source F	14. Zweck / Purpose Z
		15. Ursprungsland / Country of origin RUSSIAN FEDERATION			
		16. Genehmigungs-Nr. / Permit No 12RU005OR		17. Ausstellungsdatum / Date of issue 26.06.2012	
		18. Letztes Wiederausfuhrland / Country of last re-export			
		19. Bescheinigungs-Nr. / Certificate No		20. Ausstellungsdatum / Date of issue	

21. Wissenschaftlicher Artenname / Scientific name of species
ODOBENUS ROSMARUS

22. Üblicher Artenname / Common name of species
WALROSS

B	8. Beschreibung der Exemplare (einschl. Kennzeichen, Geschlecht/Geburtsdatum von lebenden Tieren) / Description of specimens (incl. marks, sex/date of birth for live animals)	9. Nettomasse (kg) / Net mass (kg)		10. Menge / Quantity	
		11. CITES-Anhang/CITES Appendix	12. EG-Anhang/EC Annex	13. Herkunft / Source	14. Zweck / Purpose
		15. Ursprungsland / Country of origin			
		16. Genehmigungs-Nr. / Permit No		17. Ausstellungsdatum / Date of issue	
		18. Letztes Wiederausfuhrland / Country of last re-export			
		19. Bescheinigungs-Nr. / Certificate No		20. Ausstellungsdatum / Date of issue	

21. Wissenschaftlicher Artname / Scientific name of species

22. Üblicher Artname / Common name of species

C	8. Beschreibung der Exemplare (einschl. Kennzeichen, Geschlecht/Geburtsdatum von lebenden Tieren) / Description of specimens (incl. marks, sex/date of birth for live animals)	9. Nettomasse (kg) / Net mass (kg)		10. Menge / Quantity	
		11. CITES-Anhang/CITES Appendix	12. EG-Anhang/EC Annex	13. Herkunft / Source	14. Zweck / Purpose
		15. Ursprungsland / Country of origin			
		16. Genehmigungs-Nr. / Permit No		17. Ausstellungsdatum / Date of issue	
		18. Letztes Wiederausfuhrland / Country of last re-export			
		19. Bescheinigungs-Nr. / Certificate No		20. Ausstellungsdatum / Date of issue	

21. Wissenschaftlicher Artname / Scientific name of species

22. Üblicher Artname / Common name of species

Unterschrift / Signature: Im Auftrag [redacted]

Datum / Date: Bonn, den 20.11.2012

Siegel / Official stamp: BUNDESAMT FÜR NATURSCHUTZ 22

27. Nur von der Zollbehörde auszufüllen / For customs use only

	Tatsächlich ein- oder (wieder-) ausgeführte Menge/Nettomasse (kg)/ Quantity/net mass (kg) actually imported or (re)-exported	Anzahl der bei der Ankunft toten Tiere / Number of animals dead on arrival
A	-1-	—
B	—	—
C	—	—

Unterschrift und amtlicher Stempel / Signature and official stamp:

Zolldokument / Customs document

Typ / Type: AT/C/40/42945/03/2013/...

Anzahl / Number: [redacted]

Datum / Date: 21.03.2013

HAUPTZOLLAMT ... AM MAIN

WILHELM KÖHLER VERLAG
Bestell-Nr. 222
32372 Minden, Postfach 12 61, Telefon 0571/82823-0, Telefax 0571/82823-23
60323 Frankfurt/M, Telemannstr. 13, Telefon 069/972025-97 ... Telefax 069/727296
20095 Hamburg, Mönckebergstr. 11, Telefon 040/303805-33 ... Telefax 040/337723
53113 Bonn, Kaiserstr. 15, Telefon 0228/224050, Telefax 0228/261640
04317 Leipzig, Kippenbergstr. 12, Telefon 0341/25145-10+11, Telefax 0341/2619407
(2006)

Specimen Report

Bijlage 108

ISIS GAN 24496819 13ORD4

Odobenus rosmarus divergens Pacific walrus

Order Carnivora **Family** Odobenidae

Start Date Jan 01, 1800 **End Date** May 05, 2015

Copyright, ISIS, 2015. All rights reserved.

Basic Animal Information

Sex - Contraception	Female -	**Status**	Alive
Birthdate - Age	Jul 04, 2008 - 6Y,10M,1D	**Preferred ID**	13ORD4
Origin	Moscow Zoological Park	**Rearing**	Parent
Birth Type	Captive Born	**Hybrid Status**	Not a hybrid
Sire	24486693	**Dam**	24486695
Current Collection	Main Institution Animal Collection	**Collection Trip**	
Clutch / Litter		**Enclosure**	Tierpark Hagenbeck

Physical Visit History

Reported By	Date	Source / ID	Holder / ID	Term Type	Recipient / ID
MOSCOW	Jul 04, 2008		MOSCOW / 80342	Birth/Hatch (Physical and Ownership)	
MOSCOW	Mar 20, 2013		MOSCOW / 80342	Donation To (Physical and Ownership)	HAMBURG / UNK
HAMBURG	Mar 21, 2013	MOSCOW / 80342	HAMBURG / 13ORD4	Donation From (Physical and Ownership)	

Ownership Visit History

See Physical Visit History

Identifiers

Reported By	Date	Type	Identifier	Location	Comments
HAMBURG	Mar 21, 2013	Local ID	13ORD4		
MOSCOW	Jun 14, 2012	Transponder	972270000024513		
MOSCOW	Apr 26, 2012	House Name	Olivia		
MOSCOW	Jul 04, 2008	Local ID	80342		

No Permits Found

Sex Information

Reported By	Date	Sex	Comments
MOSCOW	Jul 04, 2008	Female	

Parent Info

In ZIMS	Parent Info	Type / Probability	Birth Date	Reported By
True	24486695 [MOSCOW / 960689]	Dam/100%	Jun 15, 1996	MOSCOW
True	24486693 [MOSCOW / 960683]	Sire/100%	May 01, 1996	MOSCOW

Ancestry Information (calculated by ISIS from shared data)

% Pedigree Known	% Pedigree Certain	Taxonomic Inconsistencies	No. Identified Ancestors
100.00%	100.0000	No	2

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Odobenus rosmarus*
Species (Dutch)	:	Walrus
Species (English)	:	Walruses
Registration number	:	OrZH019
SIMS number	:	24496819
Cites number	:	
Chip Number	:	972270000024513
Date of Chipping	:	
Name of the animal	:	Olivia
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate: 4 July 2008
Place of birth	:	Moscow Zoo, Rusland
Acquisition	:	Exchange
From	:	Tiergarten Hagenbeck Hamburg
Date of arrival	:	7 may 2015
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

Parents

Mother:

Zims registration number		: GAN 24486695
Name of the mother	:	Polosa

Father :

Zims registration number	:	GAN 24486693
Name of the father	:	Odin

JW 24 Juli 2017

EUROPÄISCHE UNION

Bescheinigung für den innergemeinschaftlichen Handel

Teil I: Angaben zur Sendung

I.1. Absender
Name: **Tierpark Hagenbeck**
Anschrift: **Lokstedter Grenzstr. 2**
22527 Hamburg, Freie Und Hansestadt
Land: **Deutschland (DE)**

Bescheinigungsnummer: **INTRA.DE.2015.0040444- V2**

I.2.a. Lokale Referenznummer:

I.3. Zuständige oberste Behörde: **DE00000 BMEL**

I.4. Zuständige örtliche Behörde: **DE18102 Hamburg**

I.5. Empfänger
Name: **DOLFINARIUM HARDERWIJK**
Anschrift: **Strandboulevard Oost 1**
3841 Harderwijk
Land: **Niederlande (NL)**

I.6. Nr. der relevanten Originalbescheinigungen — N° der Begleitdokumente

Händler
Name — Zulassungsnummer

I.8. Herkunftsland: **Deutschland** — ISO-Code: **DE**
I.9. Herkunftsregion — Code

I.10. Bestimmungsland: **Niederlande** — ISO-Code: **NL**
I.11. Bestimmungsregion — Code

I.12. Herkunftsort/Fangort
Haltungsbetrieb ☐ Sammelstelle ☐ Händlerstall ☐
Zugelassene Einrichtung ☒ Besamungsstation ☐ Zugelassener Fischzuchtbetrieb ☐
Embryotransfereinrichtung ☐ Betrieb (Allgemein) ☐ Andere ☐
Name: **Tierpark Hagenbeck**
Zulassungsnummer: **AFF012**
Anschrift: **Lokstedter Grenzstr. 2**
Postleitzahl: **22527 Hamburg, Freie Und Hansestadt**

I.13. Bestimmungsort
Haltungsbetrieb ☒ Sammelstelle ☐ Händlerstall ☐
Zugelassene Einrichtung ☐ Besamungsstation ☐ Zugelassener Fischzuchtbetrieb ☐
Embryotransfereinrichtung ☐ Betrieb (Allgemein) ☐ Andere ☐
Name: **DOLFINARIUM HARDERWIJK**
Zulassungsnummer: **NL00014472**
Anschrift: **Strandboulevard Oost 1**
Postleitzahl: **3841 Harderwijk**

I.14. Verladeort
Postleitzahl: **22527 Hamburg, Freie Und Hansestadt**

I.15. Datum und Uhrzeit des Abtransports
06/05/2015 09:30 (UTC +0200)

I.16. Transportmittel
Flugzeug ☐ Schiff ☐ Eisenbahnwaggon ☐
Straßenfahrzeug ☒ Andere ☐
Kennzeichen:: **27-BFF-7**
Nummer(n):

I.17. Transportunternehmen
Name: **Elgersma Logistiek BV**
Zulassungsnummer: **307956**
Anschrift: **Galvanistraat 15**
Postleitzahl: **3846 Harderwijk** — Mitgliedstaat: **Niederlande**

I.21. Erzeugnistemperatur
Umgebungstemperatur ☐ Gekühlt ☐ Gefroren ☐

I.20. Anzahl/Menge: **1 Einheit**

I.22. Anzahl Packstücke: **1**

I.23. Plomben- und Behälternummer

I.25. Tiere/ Erzeugnisse zertifiziert für folgenden Zweck::
Zugelassene Einrichtungen ☒ Sonstige ☐

I.26. Durchfuhr durch ein Drittland ☐
Drittland — ISO-Code
Drittland — ISO-Code
Drittland — ISO-Code
Ausgangs-GKS — Code
Eingangs-GKS — GKS Nummer

I.27. Durchfuhr durch Mitgliedstaaten ☒
Mitgliedstaat: **Deutschland** — ISO-Code: **DE**
Mitgliedstaat — ISO-Code
Mitgliedstaat — ISO-Code

I.28. Ausfuhr ☐
Drittland — ISO-Code
Ausgangs-GKS — Code

I.29. Voraussichtliche Transportdauer
4.56 Stunden

I.30. Transportplan
Ja ☐ Nein ☒

I.31. Identifizierung der Tiere
1. 0106 Andere Tiere, lebend
Säugetiere
0106 12 Wale, Delphine und Tümmler (Säugetiere der Ordnung Cetacea); Rundschwanzseekühe (Manatis) und Gabelschwanzseekühe (Dugongs) (Säugetiere der Ordnung Sirenia); Robben, Seelöwen und Walrösser (Säugetiere der Unterordnung Pinnipedia)
0106 12 00 Wale, Delphine und Tümmler (Säugetiere der Ordnung Cetacea); Rundschwanzseekühe (Manatis) und Gabelschwanzseekühe (Dugongs) (Säugetiere der Ordnung Sirenia); Robben, Seelöwen und Walrösser (Säugetiere der Unterordnung Pinnipedia)

Art(-en)	Geschlecht	Alter
	female	~7 years

Teil II: Bescheinigung

II. Angaben zum Gesundheitszustand	II.a. Referenz-Nr. der Bescheinigung INTRA.DE.2015.0040444- V2	II.b. Lokale Referenznummer

ORIGINAL

Amtlicher Tierarzt oder amtlicher Inspektor

Name (in Großbuchstaben): Bezirksamt HAMBURG-EIMSBÜTTEL

Lokale Veterinäreinheit: Hamburg

Datum: 05/05/2015 (UTC +0200)

Siegel

Bezirksamt Eimsbüttel Veterinärwesen Hamburg

Qualifikation und Titel: Amtlicher Tierarzt

Nr.der lokalen Veterinäreinheit: DE18102

[redacted]

Amtliche Tierärztin

EUROPESE UNIE

Certificaat voor de intracommunautaire handel

Deel I: Informatie betreffende de aangeboden zending

I.1 Verzender
Naam: **Tierpark Hagenbeck**
Adres: **Lokstedter Grenzstr. 2**
22527 Hamburg, Freie Und Hansestadt
Land: **Duitsland (DE)**

I.2 Referentienummer certificaat: **INTRA.DE.2015.0040444- V2**
I.2.a. Locaal referentienummmer:

I.3 Bevoegde centrale autoriteit: **DE00000 BMEL**

I.4 Bevoegde lokale autoriteit: **DE18102 Hamburg**

I.5 Geadresseerde
Naam: **DOLFINARIUM HARDERWIJK**
Adres: **Strandboulevard Oost 1**
3841 Harderwijk
Land: **Nederland (NL)**

I.6 Nr. van bijbehorende originele certificaten
Nr. van bijbehorende documenten

I.7 Handelaar
Naam
Erkenningsnummer

I.8 Land van oorsprong	ISO-code	I.9 Regio van oorsprong	Code
Duitsland	**DE**		

I.10 Land van bestemming	ISO-code	I.11 Regio van bestemming	Code
Nederland	**NL**		

I.12 Plaats van oorsprong / Plaats van de vangst
Bedrijf ☐ Verzamelcentrum ☐ Bedrijfsruimte van de handelaar ☐
Erkende organisatie ☒ Spermacentrum ☐ Erkend aquacultuur bedrijf ☐
Embryoteam ☐ Inrichting ☐ Andere ☐
Naam: **Tierpark Hagenbeck**
Erkenningsnummer: **AFF012**
Adres: **Lokstedter Grenzstr. 2**
Postcode: **22527 Hamburg, Freie Und Hansestadt**

I.13 Plaats van bestemming
Bedrijf ☒ Verzamelcentrum ☐ Bedrijfsruimte van de handelaar ☐
Erkende organisatie ☐ Spermacentrum ☐ Erkend aquacultuur bedrijf ☐
Embryoteam ☐ Inrichting ☐ Andere ☐
Naam: **DOLFINARIUM HARDERWIJK**
Erkenningsnummer: **NL00014472**
Adres: **Strandboulevard Oost 1**
Postcode: **3841 Harderwijk**

I.14 Plaats van lading
Postcode: **22527 Hamburg, Freie Und Hansestadt**

I.15 Datum en uur van vertrek: **06/05/2015 09:30 (UTC +0200)**

I.16 Vervoermiddelen
Vliegtuig ☐ Vaartuig ☐ Treinwagon ☐
Wegvoertuig ☒ Andere ☐
Identificatie:: **27-BFF-7**
Nummer(s):

I.17 Vervoerder
Naam: **Elgersma Logistiek BV**
Erkenningsnummer: **307956**
Adres: **Galvanistraat 15**
Postcode: **3846 Harderwijk** Lidstaat: **Nederland (NL)**

I.21 Temperatuur producten
Omgevingstemperatuur ☐ Gekoeld ☐ Bevroren ☐

I.20 Aantal / Hoeveelheid: **1 eenheid**

I.22 Aantal verpakkingen: **1**

I.23 Nr. zegel en nr. container

I.25 Dieren / Producten gecertificeerd voor::
Erkende instellingen ☒ Overige ☐

I.26 Doorvoer door een 3e land ☐
3e land — ISO-code
3e land — ISO-code
3e land — ISO-code
Punt van uitgang — Code
Plaats van binnenkomst — Nr. GIP

I.27 Doorvoer door de lidstaten ☒
Lidstaat: **Duitsland** ISO-code: **DE**
Lidstaat — ISO-code
Lidstaat — ISO-code

I.28 Uitvoer ☐
3e land — ISO-code
Punt van uitgang — Code

I.29 Geschatte duur van het vervoer: **4.56 Uren**

I.30 Reisschema
Ja ☐ Neen ☒

I.31 Identificatie van de dieren

1. 0106 Andere levende dieren
zoogdieren:
0106 12 walvissen, dolfijnen en bruinvissen (zoogdieren van de orde Cetacea); lamantijnen en doejongs (zoogdieren van de orde Sirenia); zeehonden, zeeleeuwen en walrussen (zoogdieren van de suborde Pinnipedia)
0106 12 00 walvissen, dolfijnen en bruinvissen (zoogdieren van de orde Cetacea); lamantijnen en doejongs (zoogdieren van de orde Sirenia); zeehonden, zeeleeuwen en walrussen (zoogdieren van de suborde Pinnipedia)

Soort	Geslacht	Leeftijd
	female	~7 years

Deel II: Certificering

II. Informatie over de gezondheid

II.a Referentienummer certificaat	II.b. Locaal referentienummer
INTRA.DE.2015.0040444- V2	

ORIGINEEL

Officiële dierenarts of officiële inspecteur

Naam (in hoofdletters): Bezirksamt HAMBURG-EIMSBÜTTEL

Lokale veterinaire eenheid: Hamburg

Datum: 05/05/2015 (UTC +0200)

Stempel

Bezirksamt Eimsbüttel Veterinärwesen Hamburg

Hoedanigheid en titel: Inspecteur Dierenarts / Officieel Dierenarts

Nr. LVE: DE18102

[redacted]

Dr. [redacted]
Amtliche Tierärztin

Beilage 11

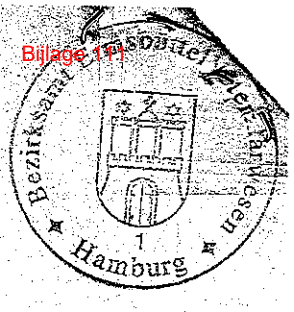

Bijlage 111

TIERPARK
Hagenbeck

HAGENBECK – POSTFACH 540 930 – 22509 HAMBURG

Tierpark Hagenbeck
Gemeinnützige Gesellschaft mbH
Lokstedter Grenzstraße 2
22527 Hamburg

Lieferanschrift:
Gazellenkamp 138
22527 Hamburg

Phone +49 40 53 00 33 - 0
Fax +49 40 53 00 33 - 365
Direct dial +49 40 53 00 33 - 350

Transporterklärung nach § 10 der Tierschutztransportverordnung

Transport von 0.1 Pazifisches Walross (Odobenus rosmarus divergens)

Hiermit bestätige ich, dass

1. die Tierpark Hagenbeck
   Gemeinnützige Gesellschaft mbH
   Lokstedter Grenzstraße 2
   22527 Hamburg

Eigentümer der oben angegebenen Tiere ist.

2. Die Tiere am 6.5.15 um 900 Uhr vom Tierpark Hagenbeck zum / zur Dolfinarium Harderwijk, Strandboulevard Oost 1, 3841 AB Harderwijk, The Netherlands

transportiert werden.

Diese Transporterklärung muss bei allen Transporten von Säugetieren und Vögeln, mit Ausnahme von Nutztieren und Hausgeflügeln, mitgeführt werden.

[redacted]
Unterschrift

Tierpark Hagenbeck
Gemeinnützige Gesellschaft mbH
Lokstedter Grenzstraße 2
22527 Hamburg

Sollten Fragen zur Fütterung und Betreuung der Tiere auftreten, rufen Sie bitte folgende Telefonnummern an:

Tagsüber:
(040) 53 00 33-350
(040) 53 00 33-381
(040) 53 00 33-357

Nach Dienstschluss:
(04106) 82 782
(04821) 408 45 21

Tierpark
Tropen-Aquarium
Stiftung
Events
Hotel

Breeding Loan Agreement

This Agreement is made and entered into as of 01 December 2001 by and between Parken Zoo i Eskilstuna AB of 631 86 ESKILSTUNA represented by Mr Stefan Jonsson (the "Lender") and Dolfinarium Harderwijk bv, of Strandboulevard Oost 1 Harderwijk, represented by Mr Teunis Dokter (the "Borrower").

WITNESSETH

WHEREAS, THE Lender legally owns the following specimen:

One female Odobenus rosmarus (walrus) age 6

WHEREAS, the Borrower can provide the abovementioned specimen with the proper care and facilities as required by the species needs and by applicable legal regulations.

WHEREAS, the Lender wishes to loan to the Borrower and the Borrower wishes to receive from the Lender the abovementioned specimen, as they are both interested in cooperation for the preservation of the species concerned and consider that this agreement will contribute to its conservation status and long term management.

WHEREAS, The move of the specimens has been approved by the competent Authorities *by means of the CITES permit (or certificate) number* ***(if applicable)*** and the appropiate sanitary permits have also been obtained.

NOW, THEREFORE, RECOGNIZING EACH OTHER'S CAPACITY TO ENTER INTO THIS AGREEMENT, THE PARTIES AGREE AS FOLLOWS:

1. The Lender loans to the Borrower and the Borrower receives from the Lender on a loan basis the abovementioned specimen. The Borrower shall use its best efforts to obtain offspring from this specimen.

2. There shall be no monetary transaction or compensation to the Lender because of this Agreement, apart from the payment of its costs by the Borrower.

3. The abovementioned specimen shall be collected by the Borrower at Parken Zoo Eskilstuna no later than two months after the signature of this Agreement.

4. The expenses and risks of the move shall be borne by the Borrower. The other party shall cooperate in the move as appropiate, but all its expenses because of the move shall be reimbursedby the Borrower within 30 days after the move took place, upon reception of the bill and appropiate documents.

5. The Borrower shall insure the transport of the specimen.

6. The costs of removing the tusks, if necessary, will be born by the Borrower. The financial risk of the operation will be shared. If the Animal dies during the operation the Borrower shall pay the Lender nine thousand United States Dollars.

7. The abovementioned specimen will be moved together with the other four walrusses living today at the Dolfinarium Harderwijk bv, no later than before the end of February 2003 from the walrus exhibit where they live today to another bigger and more appropiate walrus exhibit in the zoo area. (e.g. part of the Laguna)

8. The ownership of the offspring produced by the above mentioned specimen with any other animal shall be is arranged as follows:
The first pup of each gender is owned by the Borrower(i.e. the first male and the first female go to the Borrower, the second female and the second male go to the Lender)
The second pup of each gender is owned by the Lender

9. The Lender shall be responsible for the damages caused to the Borrower because of any disease brought by the abovementioned specimen to the place of destination and its spread to other specimens, only when the existence of this disease was known by the Lender prior to the move, according to legal regulations or to the EAZA recommended veterinary protocol.

10. The Lender shall be responsible for the losses and damages caused to the Borrower because of the Lender's unfulfilment of any obligations regarding CITES or other legal required documentation or stipulation, and also because of the Lender's lack of ownership on the specimen.

11. The term of this Agreement is 8 years, but each one of the parties shall be entitled to terminate it, by written notice to the other party at least one year in advance. After the term of this Agreement has ended the Borrower automatically becomes owner without further financial transactions.

12. The Borrower shall submit the Lender, on a yearly basis, a report on the loaned specimen and her offspring. It shall also immediatly inform the Lender about the death of the specimen and shall dispose of the carcass with the agreement of the Lender, sending to the Lender a written post mortem report made by a competent veterinary laboratory pathologist.

13. If the animal dies during the term of this Agreement the Borrower shall pay the Lender nine thousand United States Dollars.

14. This Agreement shall be ruled by the law of the country where the Lender's premises are located at the time of its signature.

15. Any dispute arising from this Agreement or connected with it shall be solved through friendly negotiations between the parties within a period of two months since the first claiming letter is issued by any of the parties. If no solution can be reached between the parties within the abovementioned period of two months, any of them shall be entitled to submit the case to the Courts either of the place where delivery of the specimen should have occurred or of the other party's address as stated above.

IN WITNESS WHEREOF, the parties have caused this agreement to be signed by their duly authorized representatives.

Date: 4 januari 2001

[redacted]

The Lender: Parken Zoo AB Eskilstuna
By: [redacted]
Animal Curator

[redacted]

The Borrower: Dolfinarium Harderwijk bv
By [redacted]
Animal Curator

VETERINARY HEALTH CERTIFICATE
TIERÄRZTLICHE GESUNDHEITSBESCHEINIGUNG

Bijlage 112

Date / Datum

2002 0131

Name and address of consignee / Name und Anschrift des Empfängers

Parken Zoo i Eskilstuna AB, 63186 Eskilstuna, Sweden

Destinationplace and -country / Bestimmungsort und -land

Harderwijk Dolphinarium, The Netherlands

Name and address of owner / Name und Anschrift des Besitzers

Parken Zoo i Eskilstuna AB, 63186 Eskilstuna, Sweden

Place of dispatch / Versandort

Eskilstuna

Animal species / Tierart

WALRUS (Odobenus rosmarus divergens)

Number of animals / Zahl der Tiere

1 (ONE)

Identification of animals / Identität der Tiere
(Ear marks, other marks or signalement) (Amtliche Marke und sonstige Kennzeichen oder Beschreibungen)

Origin of animals	Herkunft der Tiere
The animals	Die Tiere
[ ] are of Swedish origin and have been in Sweden since birth	[ ] sind schwedischen Ursprungs und sind seit ihrer Geburt in Schweden gewesen
[X] have been in Sweden for the last 69 months	[X] sind in Schweden während der letzten 69 Monate gewesen

I hereby certify, that

upon examination this day of the animals mentioned above no clinical symptoms of contagious disease were found to be present and that - so far as is known - there are no other indications pointing to the presence of any contagious disease,

Sweden is free from bovine tuberculosis and infectious abortion (brucellosis) in cattle and swine, and that

no cases of foot- and -mouth disease, rinderpest, enzootic anthrax, swine fever, enzootic equine anaemia, glanders, dourine, african horse sickness, equine encephalomyelitis or rabies have been officially recorded in Sweden during the last two years.

I further certify, that no cases of infectious equine anaemia and meningoencephalitis equorum during the last 6 months and equine rhinopneumonitis or other notifiable diseases infectious to solidungulates (eg. horses) during the last 3 months have been officially recorded in the place of dispatch and within a radius of 10 km surrounding it.

By examination of a blood sampling the result of Coggins test was negative.

Date of Coggins test .....

The above mentioned animals are vaccinated on .....

against .....

Type of vaccin .....

Batch number .....

Ich bescheinige hiermit, dass

bei der heutigen Besichtigung der oben erwähnten Tiere klinische Anzeichen für ansteckende Krankheiten nicht vorgefunden wurden und dass auch keine Verhältnisse bekannt geworden sind, die die Tiere einer ansteckenden Krankheit verdächtig machen könnten,

Schweden frei von Rindertuberkulose und Brucellose der Rinder und der Schweine ist, und dass

in Schweden seit den letzten zwei Jahren keine Fälle von Maul- und Klauenseuche, Rinderpest, enzootischem Milzbrand, Schweinepest, enzooticher ansteckender Blutarmut, Rots, Beschälseuche, afrikanischer Pferdeseuche, Encephalomyelitis der Pferde oder Tollwut vorgekommen sind.

Ich bescheinige weiter, dass keine Fälle von ansteckender Blutarmut (Anaemia infectiosa equorum) und ansteckender Gehirn — Rückenmarkentzündung (Meningo- Encephalitis equorum) während der letzten 6 Monate und Rhinopneumonitis der Pferde oder andere auf Tiere der Pferdegattung übertragbare anzeigepflichtige Krankheiten während der letzten 3 Monate in dem Herkunftsort und in dessen Umkreis von 10 km amtlich festgestellt worden sind.

Bei Untersuchung einer Blutprobe fiel der Coggins test negativ aus.

Datum für Coggins test .....

Die oben bezeichneten Tiere sind geimpft am .....

gegen .....

Typus des Impfstoffes .....

Batch Nummer .....

State Veterinary Inspector / Beamteter Tierarzt

[redacted]

[redacted]

Blankettutgivare Sveriges Veterinärförbund

F 136

MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ
Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

Bijlage 113

Verklaring

betreffende de geschiktheid voor de reis

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees

Ministerium für Landwirtschaft, Naturschutz und Fischerei
Staatlicher Dienst für Vieh und Fleischbeschau

Landbrugs- Naturforvaltnings- og Fiskeriministeriet
Statstjenesten for kontrol af kvæg og kød

Ministry of Agriculture, Nature Management and Fisheries
National Inspection Service for Livestock and Meat

Ministère de l'Agriculture, de la Nature et de la Pêche
Service National d'Inspection du Bétail et de la Viande

Υπουργείο Γεωργίας, Φύσης και Αλιείας
Κρατικη Υπηρεσια για τον Ελεγχο Ζωων και Κρεατων

Ministero dell'Agricoltura, della Natura e della Pesca
Servizio Statale d'Ospezione del bestiame e della Carne

Ministerio de Agricultura, Naturaleza y Pesca
Servicio Nacional de Inspección de ganado y carne

Ministério da Agricultura, da Natureza e das Pescas
Serviço Nacional de Inspecção do Gado e da Carne

Departementet för jordbruk, naturvård och fiske
Riksverket för kontroll av djur och kött

Maatalous-, Ympäristö- ja Kalastusministeriö
Valtion lihan- ja karjantarkastusvirasto

Nederlands
Verklaring betreffende de geschiktheid voor de reis
Ondergetekende verklaart dat de in gezondheidscertificaat nummer

.....
beschreven dieren bij het inladen geschikt zijn voor de reis.

Duits
Transportfähigkeitserklärung

Der Unterzeichnete bestätigt, daß die in Gesundheitsbescheinigung Nr.

.....
beschriebenen Tiere bei der Verladung transportfähig waren.

Deens
Erklæring vedrørende rejse-egnethed
Undertegnede erklærer herved, at de dyr, der er beskrevet i sundhedscertifikat nummer

.....
ved indladningen er egnede for rejsen.

Engels
Certificate of fitness for the journey

I, the undersigned, certify that the animals described in the animal health certificate number

0 600 188/5

are fit for the intended journey.

Frans
Déclaration d'aptitude au transport

Je soussigné déclare que les animaux décrits au certificat no.

.....
étaient aptes au transport au moment de leur chargement

Grieks
Επιβεβαίωση καταλληλότητας για ταξίδι
Ο υπογραμμένος επιβεβαιώνει ότι, κατά τη φόρτωση, τα ζώα που περιγράφονται στο πιστοποιητικό υγείας με αριθμό

.....
είναι κατάλληλα για μεταφορά σε ταξίδι.

Italiaans
Dichiarazione riguardante l'idoneita' pwe il viaggio
Il (la) sottoscritto(a) dichiara che gli animali descritti nel certificato numero

.....
all' atto del carico, sono idonei per il viaggio.

Spaans
Declaración con relación a la aptitud para el viaje
El(la) abajo firmante declara que los animales descritos en el certificado sanitario N°

.....
son considerados aptos para ser trasladados en el momento del embarque.

Portugees
Declaração de boas condições para a viagem
O abaixo assinado declara que, na hora de carregá-los, os animais descritos no atestado de saúde n°

.....
estarão em boas condições para a viagem.

Zweeds
Förklaring om lämplighet för resan

Undertecknad förklarar att hälsocertifikat nummer

.....
beskriver djur som vid lastningen är lämpliga för resan.

Fins
Todistus kuljetuskelpoisuudesta

Allekirjoittanut todistaa että terveystodistuksessa numero

.....
selvitetyt eläimet ovat kuormattaessa matkalle sopivia.

Gedaan te (plaats) / Ausgefertigt in (Ort) / Afgivet i (sted) / Done at (place) / Fait à (lieu) / Εκτεθειμένο στο (τοποθεσία) / Fatto a (luogo) / Hecha en (lugar) / Assinado em (lugar) / Uppställt i (ort) / Annettu (paikka):

Soest.

Datum / Datum / Dato / Date / Date / Ημερομηνία / Data / Fecha / Data / Datum / Päiväys:

12/04/1551 / 19-04-1996

Tijdstip / Uhrzeit / Tidspunkt / Time / Heure locale / Ὥρα / Momento / Hora / Hora / Tidpunkt / Ajankohta:

17.00 uur 15.40.

Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees * Nederland *

Naam / Name / Navn / Name / Nom / Ὄνομα / Nome / Nombre / Nome / Namn / Nimi:

[redacted]

Handtekening officiële dierenarts / Unterschrift des amtlichen Tierarztes / Underskrift officielle dyrlæge / Signature of official veterinarian / Signature du vétérinaire officiel / Υπογραφή αρμόδιου κτηνίατρου / Firma del veterinario ufficiale / Firma del (de la) veterinario(a) oficial / Assinatura veterinário oficial / Underskrift officiell veterinär / Virallise

[redacted]

RVV 2183 - 952595/10/95

Dit exemplaar begeleidt de zendi

Formuliernr. 402105

Bijlage 113

RYSSLAND

РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ

LE FEDERATION DE RUSSIE RUSSIAN FEDERATION FEDERACION DE RUSIA

КОНВЕНЦИЯ О МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛЕ ВИДАМИ ДИКОЙ ФАУНЫ И ФЛОРЫ, НАХОДЯЩИМИСЯ ПОД УГРОЗОЙ ИСЧЕЗНОВЕНИЯ

CITES

CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGERED SPECIES OF WILD FAUNA AND FLORA

[X] ЭКСПОРТ EXPORT

[ ] РЕЭКСПОРТ RE-EXPORT

[ ] ИМПОРТ IMPORT

РАЗРЕШЕНИЕ № Permit № 3295

ОРИГИНАЛ - ORIGINAL

Действительно до: Valid until: 02.12.93

Защитная марка № Security Stamp № SU9119566

Экспортер/Реэкспортер
Exporter/Re-exporter РОССИЯ / RUSSIA
170006, Тверь, ул. Циммервальдская, 1/40
Тверское ООИР
Ян Свенссон
170006, Tver, ul. Zimmervaldskaya, 1/40
Tverskoe OOiR
Jan Svensson

МИНИСТЕРСТВО ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

MINISTRY OF ENVIRONMENT PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF RUSSIAN FEDERATION

РОССИЯ 123812 Москва ул. Б.Грузинская, 4/6
B.Gruzinskaja ul. 4/6 Moscow 123812 RUSSIA
Тел.: (095) 124 0471; 127 8410; 332 0790
Факс: (095) 254 8283

Импортер
Importer ШВЕЦИЯ / SWEDEN
Ян Свенссон, Бокс 31 Эрингсбуда

Jan Svensson, Box 31 Eringsboda

Особые условия:
Special conditions:

Русское и латинское названия животного или растения Russian and scientific name of animal or plant	Описание образца, включая метки Specimen description	Приложение App.№	Источник Source	Цель Purpose	Количество экземпляров или вес Quantity: number of specimens or weight
A Медведь бурый Ursus arctos	шкура skin	II	W	H	1
			Россия Russia		
B XXXXXXXXXXXXXXXX					

Настоящее разрешение выдано:
This permit issued by

Россия, г.Москва
Russia, Moscow

02.09.93
Дата(Date)

Подпись(Signature)

Печать(Seal)

Подтверждение вывоза (экспорта / реэкспорта)

Название образца	Количество

Заполняется в пункте пересечения таможенной границы Российской Федерации

Пункт пропуска

Дата

Номер коносамента / авианакладной

Bijlage 113

Московский [illegible] контрольный [illegible]

РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ
RUSSIAN FEDERATION
Министерство сельского хозяйства и продовольствия
Ministry of Agriculture and Food
Департамент ветеринарии
Veterinary Department

ВЕТЕРИНАРНЫЙ СЕРТИФИКАТ
VETERINARY CERTIFICATE № 1281

на экспортируемых из Российской Федерации
убойных, племенных и других животных, птицу, пчел и расплода пчел
for slaughter, breeding and ther animals, poultry, bees and brood-combs,
exported from the Russian Federation

Пограничный контрольный ветеринарный пункт
Frontier Control Veterinary Post ..... Московский Moscow

Количество животных
Number of animals ..... 10 (десять) голов 10-ten heads

№	Вид животного * Species, kind *	пол sex	порода breed	возраст age	ушная метка, клеймо, кличка, вес ear mark, brand, name, weight
1		4/6			
2	морж	4 ♂		6 месяцев	
3	Walrus –	4 males 6 females		six months	
4	odobaenus rosmarus	Клинически здоровы			
5	divergens			Good	health and condition

При перевозке более 5 животных составляется опись животных, которая подписывается ветеринарным врачом погранветпункта и является неотъемлемой частью данного сертификата.
The inventory is made. If more than 5 animals are shipped, it is signed by the veterinarian from frontier control veterinary post and constitute an integral part of this certificate.

* улей с пчелами (пчелиная семья), пчелопакеты (сотовые, бессотовые), пчелиные матки и пр.
* a hive with bees (bee family), bee parcles (honeycombs, unhoneycombs), bee queens etc.

1. Происхождение животных / Origin of the animals
Название и адрес экспортера
Name and address of exporter ..... Россия, Москва Zoolex Moscow, Russia

Место происхождения животных (место рождения или приобреретения животных-страна, область, район)
Place of origin of the animals (place of birth or acquirement of the animals-country, region, district)

Животные находились в Российской Федерации
Animals have been in the Russian Federation ..... Москва Chukotka from birth

(с рождения или не менее 6 мес. / from birth or not less than 5 months)
(Для диких животных указать место отлова / For wild animals indicate the place of carture)

Место карантирования
Place of quarantine ..... Moscow

2. Направление животных / Information about destination
Страна назначения
Country of destination ..... Голландия Sweden

Страны транзита
Country of tranzit .....

Пункт пересечения границы
Point of crossing the board ..... а/п Шереметьево-2 airport Sheremetjevo

Название и адрес получателя
Name and address of consignee ..... Амстердам Zoo Eskilstuna Swede

Транспорт
Means of transport ..... самолетом by air

(указать № вагона, автомашины, рейс самолета, судна / specify the number of the waggon, truck, flight-number, name of the ship)

Bijlage 113

**МИНИСТЕРСТВО
ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ**

123812, ГСП, Москва, ул. Б. Грузинская, д. 4/6

09.01.96 N 18-02-47/09

На N

Директору АОЗТ"ЗООЛЭКС"
М. Е. Решетникову
123103, Москва, наб. Новикова-
Прибоя, 9-1-76

Административный орган СИТЕС в России подтверждает, что живые моржи (Odobenus rosmarus divergenus) в количестве 10 голов, вывозимые АОЗТ "ЗООЛЭКС" в Швецию (зоопарк-ЗОО ЭКИЛСТАУНА), отловлены в России в соответствии с действующим законодательством.

В связи с тем, что морж включен в Приложение III СИТЕС от Канады, специального разрешения Административного органа СИТЕС в России на вывоз животных не требуется.

Зам. руководителя Административного
органа СИТЕС в России [redacted] В. Ю. Ильяшенко

1254933
Копченов

Herewith CITES Authorities of Russian Federation confirms that 10 heads of Walrusses (Odobenus rosmarus divergenus), which should be delivered to Sweden for zoopark Zoo Eskilstuna, were caught in Russia due to legal permit.

As the Walruss was included in Appendix III to CITES convention by Canada, it is not required a special permit from Russian CITES Authorities for export.

Deputy head of CITES Administration
of Russia V.Y. Iliashenko

09/01 '96 13:46 Σ 21 2155 1218 4 VAN DEN BRINK BV 02

Bijlage 113

ГТК РОССИИ
ОТДЕЛ НЕТАРИФНОГО КОНТРОЛЯ
КОПИЯ ВЕРНА

МИНИСТЕРСТВО
ВНЕШНИХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

УПРАВЛЕНИЕ УПОЛНОМОЧЕННОГО
ПО ЦЕНТРАЛЬНОМУ РАЙОНУ
121200.Г.МОСКВА,Г-200
СМОЛЕНСКАЯ-СЕННАЯ ПЛ.32/34

Московское таможенное
УПРАВЛЕНИЕ

ДРВЭД МВЭС РФ
ИНФОРМВЭС

"22"12 "1995г.N 441-3566 копия:АОЗТ"ЗООЛЭКС",
Г.МОСКВА

УПРАВЛЕНИЕ УПОЛНОМОЧЕННОГО МВЭС РФ ПО ЦЕНТРАЛЬНОМУ РАЙОНУ продлевает до 31.03.96 г. срок действия лицензий N 07050552085 от 16.11.95 г.на экспорт живых животных прочих (КОД ТН ВЭД 0106.00990), N 07050552212 от 09.12.95 г. на экспорт декоративных рыб (КОД ТН ВЭД 0301.10100) (Письмо АОЗТ "ЗООЛЭКС от 21.12.95 г. N 24/11)

Настоящее письмо является неотъемлемой частью вышеуказанных лицензий.

РСФСР ЛИЦЕНЗИЯ № 55

УПОЛНОМОЧЕННЫЙ МВЭС РФ [redacted]
ПО ЦЕНТРАЛЬНОМУ РАЙОНУ

03.04. [redacted]

Bijlage 113

1. Организация заявитель, ее адрес |01382340
АОЗТ "ЗООЛЭКС" 123103, Г. МОСКВА, НАБЕ
РЕЖНАЯ НОВИКОВА-ПРИБОЯ, Д. 9, КОРП. 1,
КВ. 76 Рег. ном. от . .

2. Изготовитель |01382340
АОЗТ "ЗООЛЭКС" 123103, Г. МОСКВА, НАБЕ
РЕЖНАЯ НОВИКОВА-ПРИБОЯ, Д. 9, КОРП. 1,
КВ. 76

3. Владелец квоты |

4. Страна назначения
НИДЕРЛАНДЫ | 528

5 Страна происхождения
ОССИЯ | 643

6. Таможня
1. МОСКОВСКОЕ ТАМОЖЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ РФ22500

8. ЛИЦЕНЗИЯ N 07050552085
разовая

7. ЗАЯВЛЕНИЕ N-6
на разовую
на экспорт от 15.11.95

9. Покупатель, его адрес
ФИРМА "ШЕМИКЕ Б. В." НИДЕРЛАНДЫ, Р. О.
БОКС 153, 1250 АД ЛАРЕН

10. Страна покупателя
НИДЕРЛАНДЫ | 528

11. Срок действия лицензии

по заявлению	по лицензии
31.12.95	31.12.95

12. Характер сделки | 21
ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ТОВАРОВ С РАСЧЕТОМ В СКВ(КРОМЕ ГОСКРЕДИТА И ПОГАШЕНИЯ ГОСКРЕДИТА

13. Валюта платежа АМ. ДОЛЛ. | 001

14. Наименование и полная характеристика товара	15. Код товара по ТН ВЭД	16. Единица измерения	17. Количество	18. Стоимость	19. Единицы стоимости (тыс)
ПРОЧИЕ ЖИВОТНЫЕ ЖИВЫЕ, КРОМЕ ВЫШЕ УКАЗАННЫХ, (МОРЖИ ТИХООКЕАНСКИЕ)	0106.00990	ГОЛОВ	20.00	100.00	АМ. ДОЛЛ.

20. Основание для запроса лицензии
КОНТРАКТ ОТ 25.09.95. N 14.

22. Согласовано | 3433
МИН. ОХР. ОКР. СРЕДЫ И ПРИР. РЕС. РОССИИ
ф.и.о. АМИРХАНОВ А. М.
Должность ЗАМЕСТИТЕЛЬ МИНИСТРА
подп. и печать имеются Дата 11.95

21. Ф.И.О. руководителя организации-заявителя
РЕШЕТНИКОВ М. Е.
Должность
ДИРЕКТОР
подпись и печать имеются. Дата 15.11.95

23. Министерство (ведомство) выдавшее лицензию
МВЭС РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
ф. и. о. ГОРСКИЙ О. П.
[redacted]
Дата 16.11.95

24. Особые условия лицензии
ДЕЙСТВИТЕЛЬНО ПРИ НАЛИЧИИ СЕРТИФИКАТА О ПРОИСХОЖДЕНИИ ЖИВОТНЫХ. ПЛАТЕЖИ НА СЧЕТ N 30007050КВ04 В КБ"РОССИЙСКИЙ КРЕДИТ"

Bijlage 113

З. Я, нижеподписавшийся Государственный ветеринарный врач Российской Федерации, удостоверяю, что вышеуказанные животные прошли 30-дневный карантин с ежедневным клиническим осмотром, не имели контакта с другими животными, обследованы в день выдачи сертификата и не имеют клинических признаков инфекционных заболеваний.

I, the undersigned veterinarian of the Government of the Russian Federation certify, that abovementioned animals were placed in 30 days quarantine with daily clinical examinations, have no contacts with the other animals, were examined at the day of issue of certificate and showed no clinical symptoms of the infectious diseases.

Транспортные средства очищены и продезинфицированы принятыми в Российской Федерации методами и средствами.
Means of transport have been cleaned and disinfected by the methods and means, approved in the Russian Federation.

Животные выходят из местности, где не регистрировались:
The animals came from the locality free from:

в течение последних
during the last
в течение последних
during the last
в течение последних
during the last
в течение последних
during the last
в течение последних
during the last

Животные выходят из хозяйства, где не регистрировались:
The animals came from the premises free from:

в течение последних
during the last
в течение последних
during the last
в течение последних
during the last
в течение последних
during the last
в течение последних
during the last

Животные в период 30-дневного карантина исследовались в государственной ветеринарной лаборатории, имеющей разрешение на такие исследования, с отрицательным результатом на:
Animals during 30 days quarantine were examined in the State Veterinary Laboratory, licensed for conductiny such examination, with negative results for:

LD – ошрезыт «.....» ..... 199 .. г.
LD – negative «.....» ..... 199 .. г.
«.....» ..... 199 .. г.
«.....» ..... 199 .. г.
«.....» ..... 199 .. г.

Проведена вакцинация против:
Animals were vaccinated against:

«.....» ..... 199 .. г.
«.....» ..... 199 .. г.
«.....» ..... 199 .. г.
«.....» ..... 199 .. г.
«.....» ..... 199 .. г.

Животные обработаны против паразитов:
Animals were treated against parasites:

«.....» ..... 199 .. г.
«.....» ..... 199 .. г.

Упаковочный материал и сопровождающие продукты происходят непосредственно из хозяйства экспортера и не имели контакта с больными животными или контаминированными продуктами или материалами.
The packing material and accompanying products derived directly from the premise of the exporter and have not been in contact with diseased animals or contaminated products and substances.

Составлено / Made on 22 12 1995 г.

Ветеринарный врач / Veterinarian [redacted]

Подпись / Signature

Печать / Stamp

Сертификат действителен при возвращении в Российскую Федерацию из зарубежных стран спортивных, цирковых и других животных в течение 90 дней момента выдачи без проведения дополнительных исследований и обработок при условии, что животные не находились в местах, где имелись вспышки инфекционных заболеваний, что должно быть подтверждено Государственной ветеринарной службой этих стран.
The certificate is valid for returning into Russian Federation from the foreign countries of sport, circus and other animals within 90 days after issuing without additional testing and treatment, if the animals have not been in the localities, where infectious diseases were registered, what must be confirmed by the State Veterinary Service of these countries.
Сертификат считается недействительным, если животные в течение 24 часов после его подписания не были погружены на транспортное средство.
The certificate is not valid, if the animals were not loaded on the vehicle during 24 hours after the signing.

RUSSIAN FEDERATION / FEDERACIÓN DE RUSIA / FÉDÉRATION DE RUSSIE (1/2)

Declaration of succession/Declaración de succesión/ Déclaration de succession:

13.01.1992

Entry into force/Entrada en vigor/Entrée en vigueur:

01.01.1992 *(previously Party to CITES as part of the former USSR since 08.12.1976/ anteriormente Parte en CITES como parte de la ex-URSS desde el 08.12.1976/antérieurement Partie de la CITES, depuis le 08.12.1976, en tant que partie de l'ex-URSS)*

Management Authority/Autoridad Administrativa/Organe de gestion:

Ministry of Protection of the Environment and Natural Resources
B. Grusinskaya ul. 4/6
123812 MOSCOW, GSP

Telephone/Teléfono/Téléphone:	(7095) 2546763; 1278410; 3320790
Telex/Télex:	411692 borei su
Telefax/Télécopieur:	(7095) 2548283

From 1 February 1992 this authority serves as the Management Authority for CITES for all the independent States of the former USSR (except Estonia, Latvia and Lithuania, and Belarus since 8 November 1995)/ Desde el 1ro de febrero de 1992, esta autoridad funciona como Autoridad Administrativa de CITES para todos los Estados independientes de la ex-URSS (excepto Estonia, Letonia y Lituania, y Belarús desde el 8 de noviembre de 1995)/
Depuis le 1er février 1992, cet organe joue le rôle d'organe de gestion aux fins de la CITES pour tous les Etats indépendants de l'ex-URSS (sauf l'Estonie, la Lettonie et la Lituanie, et le Bélarus depuis le 8 novembre 1995)

Scientific Authority/Autoridad Científica/Autorité scientifique:

Institute of Nature Protection
Znamenskoe-Sadki
113628 MOSCOW M–628

Telephone/Teléfono/Téléphone:	(7095) 4230322; 4230100; 4230111
Telex/Télex:	411700 nature su
Telefax/Télécopieur:	(7095) 4232322

Bijlage 113

Volgnr.: 0600188 5
Kringnr.: .....

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

GEZONDHEIDSCERTIFICAAT

(Veterinair Certificaat)

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	Ministry of Agriculture, Nature Management and Fisheries	Ministerium für Landwirtschaft, Naturschutz und Fischerei	Ministère de l'Agriculture, de la Nature et de la Pêche	Ministerio de Agricultura, Naturaleza y Pesca
Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees	National Inspection Service for Livestock and Meat	Staatlicher Dienst für Vieh und Fleischbeschau	Service National d'Inspection du Bétail et de la Viande	Servicio Nacional de Inspección de ganado y carne
Gezondheidscertificaat	Health Certificate	Gesundheitsbescheinigung	Certificat Sanitaire	Certificado Sanitario

I Certificering voor: / Certification for: / Bescheinigung für: / Certification pour: / Certificación para:

Naam produkt, diersoort / Name of the product, animal species / Name des Produktes, der Tierart / Nom du produit, espèce animale / Nombre del Producto, especie animal	WALRUS
Identificering / Marks / Identifizierung / Identification / Marcas	ODOBENUS ROSMARUS
Aantal, gewicht / Number, weight / Zahl, Gewicht / Nombre, poids / Quantos, peso	(5) five
Soort verpakking / Nature of packaging / Art der Verpackung / Sorte d'Emballage / Clase de embalaje	..
Naam en adres producent, herkomstbedrijf / Processing plant, Farm of origin / Erzeuger, Herkunftsbetrieb / Producteur, exploitation d' origine / Productor, establecimiento de origen.	G. v.d. Brink B.V. Den Blieklaan 52 A 3766 AV Soest
Exporteur / Exporter / Absender / Expéditeur / Exportador	the Netherlands
Naam en adres ontvanger / Name and address of consignee / Name und Anschrift des Empfängers / Nom et adresse du destinataire / Destinatario	PARKEN ZOO 1 Eskilstuna AB Box 7071
Land / Country / Land / Pays / País	630 07 ESKILSTUNA - Sweden
Middel van vervoer / Means of Transport / Transportmittel / Moyen de transport / Clase de transporte	truck BL OS BR.

II Ondergetekende verklaart hiermede dat: / The undersigned certifies that: / Der Unterzeichnete bescheinigt, dass: / Le soussigné, certifie que: / El que suscribe, certifica que:

The animals shows no signe of infectious disease.

The animals are transported by special truck, according to live animal regulations.

The animals are accompanied by qualified staff and will be fed and wattered during the trip to Sweden.

The animals are dewormed.

The animals were in Holland for the last 7 (seven) weeks.

The animals are fit to travel to Sweden.

Gedaan te / Done at / Ausgefertigt in / Fait à / Hecho en / Soest [redacted] 19 96

Gedaan te / Done at / Ausgefertigt in / Fait à / Hecho en / [redacted]

Bijlage 113

handtekening officiële functi[redacted]nary / Unterschrift des beamteten Funktionärs / Sig[redacted] funcionario oficial.

drs.

naam in drukletters / name in capital letters / Name in Grossbuchstaben / nom en lettres capitales / nombre en letras capitales.

Bijlage 113

JORDBRUKS VERKET
Smittskyddsenheten
K Cerenius/ch

1996-04-03

18/96

Parken Zoo i Eskilstuna
Box 7071
630 07 ESKILSTUNA

Införsel av valrossar från Ryssland via Nederländerna

Införsel av valrossar (Odobenus rosmarus) från Ryssland får ske via Nederländerna. Införseltillstånd är utfärdat den 8 februari 1996 med dnr 18/96.

I tjänsten

[redacted]

Assistent

SWEDISH BOARD OF AGRICULTURE INTERNATIONAL TRAFFIC VETERINARY CONTROL

Bijlage 113

JORDBRUKS VERKET

Sid 1 (1)

INFÖRSELTILLSTÅND Diariebeteckning
Datum 96-02-08 18/96 - 1

Susanne Eliasson/ch
Har handlagt ärendet och
besvarar eventuella frågor
036-155019

PARKEN ZOO I ESKILSTUNA AB

BOX 7071
630 07 ESKILSTUNA

Varuslag :	DJURPARKSDJUR
Avgift :	700 Kr erlagt
Sista giltighetsdatum :	97-02-28
Utförselland :	Ryssland

Art, beskrivning	**Antal**	**Ålder År Mån**	**Kön**
Valrossar (Odobenus rosmarus)	10		5,5

Beslut
Statens jordbruksverk medger, med stöd av förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m m, Er tillstånd att införa angivna djur/djurprodukter under förutsättning att nedanstående villkor uppfylls. Detta beslut skall i original företes för tullmyndigheten på gränspasseringsorten.

Villkor: Punkterna 2, 5, 8-11, 13-16 i bifogad bilaga dnr 17 1203/95.

Av intyget enligt punkt 2 skall även framgå att djuren är avmaskade mot inälvsparasiter.

Av Jordbruksverket godkänd anläggning: Parken Zoo i Eskilstuna, Eskilstuna.

Av Jordbruksverket förordnad veterinär: leg vet Göran Sjöström, Kolbäck.

[redacted]

Veterinärinspektör

Int 54. 1994-10 10 000. SJV offset, Jönköping

Postadress
551 82 JÖNKÖPING
SVERIGE

Besöksadress
Vallgatan 8

Telefon
036-155000

Telefax
036-155005

Telex
70991 SJV-S

Postgiro
1 56 66-1

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Odobenus rosmarus*
Species (Dutch)	:	Walrus
Species (English)	:	Walruses
Registration number	:	OrZH014
SIMS number	:	21982698
Cites number	:	
Chip Number	:	
Date of Chipping	:	
Name of the animal	:	Rosita
Gender	:	Female
Date of birth	:	estimate:1995
Place of birth	:	Chukotskiy Peninsula, Rusland
Acquisition	:	Breeding loan
From	:	Eskilstuna Zoo, Sweden
Date of arrival	:	1 February 2002
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

1) Raisa, Born 22 June 2004 (OrZH016), Female, Still alive
2) Pavla Born 8 May 2009 (OrZH017), Female Died (9-5-2009)
3) No name Born 25 march 2011 (OrZH018), Female, Died (25 march 2011)

Parents

Mother:

Registration number	:	Unknown
Name of the mother	:	Unknown

Father :

Registration number	:	Unknown
Name of the father	:	Unknown

JM 23 February 2016

Volgnr.: 0600188 5

Kringnr.: Bijlage 115

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

GEZONDHEIDSCERTIFICAAT

(Veterinair Certificaat)

	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	Ministry of Agriculture, Nature Management and Fisheries	Ministerium für Landwirtschaft, Naturschutz und Fischerei	Ministère de l'Agriculture, de la Nature et de la Pêche	Ministerio de Agricultura, Naturaleza y Pesca
	Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees	National Inspection Service for Livestock and Meat	Staatlicher Dienst für Vieh und Fleischbeschau	Service National d'Inspection du Bétail et de la Viande	Servicio Nacional de Inspección de ganado y carne
	Gezondheidscertificaat	Health Certificate	Gesundheitsbescheinigung	Certificat Sanitaire	Certificado Sanitario
I	Certificering voor :	Certification for :	Bescheinigung für :	Certification pour :	Certificación para :

Naam produkt, diersoort / Name of the product, animal species / Name des Produktes, der Tierart / Nom du produit, espèce animale / Nombre del Producto, especie animal	:	WALRUS
Identificering / Marks / Identifizierung / Identification / Marcas	:	ODOBENUS ROSMARUS
Aantal, gewicht / Number, weight / Zahl, Gewicht / Nombre, poids / Quantos, peso	:	(5) five
Soort verpakking / Nature of packaging / Art der Verpackung / Sorte d'Emballage / Clase de embalaje	:	..
Naam en adres producent, herkomstbedrijf / Processing plant, Farm of origin / Erzeuger, Herkunftsbetrieb / Producteur, exploitation d' origine / Productor, establecimiento de origen.	:	G. v.d. Brink B.V. Den Blieklaan 52 A 3766 AV Soest the Netherlands
Exporteur / Exporter / Absender / Expéditeur / Exportador	:	PARKEN ZOO 1 Eskilstuna AB Box 7071 630 07 ESKILSTUNA - Sweden
Naam en adres ontvanger / Name and address of consignee / Name und Anschrift des Empfängers / Nom et adresse du destinataire / Destinatario	:	
Land / Country / Land / Pays / País	:	
Middel van vervoer / Means of Transport / Transportmittel / Moyen de transport / Clase de transporte	:	truck BL OS BR.

II	Ondergetekende verklaart hiermede dat :	The undersigned certifies that :	Der Unterzeichnete bescheinigt, dass :	Le soussigné, certifie que :	El que suscribe, certifica que :

The animals shows no signe of infectious disease.

The animals are transported by special truck, according to live animal regulations.

The animals are accompanied by qualified staff and will be fed and wattered during the trip to Sweden.

The animals are dewormed.

The animals were in Holland for the last 7 (seven) weeks.

The animals are fit to travel to Sweden.

Gedaan te / Done at / Ausgefertigt in / Fait à / hecho en / Soes[redacted] 96

handtekening officiële fu[redacted] t des beamteten Funktionärs / Signature du fonctionnaire officiel / firma funcionario oficial.

drs.[redacted]

naam in drukletters / name in capital letters / Name in Grossbuchstaben / nom en lettres capitales / nombre en letras capitales.

Dolfinarium Marine Mammal Park
Marine Mammal Holder Card

Species (Latin)	:	*Odobenus rosmarus*
Species (Dutch)	:	Walrus
Species (English)	:	Walruses
Registration number	:	OrZH011
SIMS number	:	CWW16-00070
Cites number	:	
Chip Number	:	
Date of Chipping	:	
Name of the animal	:	Nikolai
Gender	:	Male
Date of birth	:	exact: 17 June 1995
Place of birth	:	Dolfinarium Harderwijk, NL
Acquisition	:	
From	:	
Date of arrival	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	
Transfer date	:	
Transfer address:	:	
Cites number	:	
EG certificate	:	

Offspring:

Parents

Mother:

Registration number	:	OrZH004
Name of the mother	:	Olga

Father :

Registration number	:	OrZH003
Name of the father	:	Igor

JM 23 February 2016

	Grote harir	Kleine hari	Kever (kg)	Sprot (kg)	Inktvis (kg)	Harder (kg)	Heek (kg)
Maaike	-	1	-	-	2	2,5	2,5
Molly	2,5	0,5	1	0,5	1	-	1,5
Liya	-	1,5	1	1,5	-	-	1
Honey	-	2,5	1,5	1,5	-	-	0,5
Indy	-	4,5	1,75	1,75	-	-	-
King	-	5,5	1,5	1,5	-	-	-
Balasi	80% Kever / Haring + 20% Sprot / Heek						
Palawas	80% Kever / Haring + 20% Sprot / Heek						
Rif	80% Kever / Haring + 20% Sprot / Heek						
Tsalka	80% Kever / Haring + 20% Sprot / Heek						
Baya	80% Kever / Haring + 20% Sprot / Heek						
Roxy	80% Kever / Haring + 20% Sprot / Heek						
Nalu	80% Kever / Haring + 20% Sprot / Heek						
Finagain	40% Haring / 30% Kever / 30% Sprot						
Daisy	40% Haring / 30% Kever / 30% Sprot						
Zoë	40% Haring / 30% Kever / 30% Sprot						
Storm	80% Haring / 20 % Sprot						
Joker	80% Haring / 20 % Sprot						
James	80% Haring / 20 % Sprot						

Totaal (kg)
8
7
5
6
8
8,5
8
8
8
7,5
6,5
8,5
9
6
5,5
6,5
9
8,5
2,75

Protocol noodgevallen dierenploeg

Wat te doen bij noodgevallen bij de dierenploeg

Denk altijd aan je eigen veiligheid

- Overdag moet er een persoon van team dieren gebeld worden!
- s' Nachts probeert de nachtwakers het eerst zelf op te lossen anders duty dieren bellen tenzij anders beschreven.

Afval in water	1. Persoon dieren bellen 2. Met de nacht/show vis, dieren bij je vragen: DolfijndoMijn: 3x met vlakken hand op rand kloppen Delta: 3x met emmertje in het water rammelen Vinpotige: Met emmer op steen kloppen. 3. Afval met schepnet uit water halen.(Zorg dat ze het schepnet niet te pakken krijgen. Eén persoon houdt dieren vast en 1 persoon pakt het afval met schepnet) 4. Duty dieren bellen als je het afval er niet uit krijgt. (doorgeven of dier het afval in de bek heeft zie afval in bek dier)
Afval in bek dier	1. Dier lokken zodat ze het vuil loslaten (zonder vis) door te kloppen 2. Met de nacht/showvis, dieren bij je vragen: dolfijndoMijn: 3x met vlakken hand op rand kloppen Delta: 3x met emmertje in het water rammelen en proberen afval uit de mond te halen. Vinpotigen: met emmer op steen kloppen. 3. Afval met schepnet uit water halen.(Zorg dat ze het schepnet niet te pakken krijgen. Eén persoon houdt dieren vast en één persoon pakt afval met schepnet) 4. Duty dieren bellen als je afval er niet uit krijgt (doorgeven welk dier het afval in de bek heeft).
Dier ligt "levenloos" in het water	1. Kijk of het dier niet slaapt d.m.v. roepen, kloppen, tikken met emmer op steen, aandacht vragen op afstand, luisteren naar/wachten op ademhaling 2. Lichten aandoen. 3. Met schepnet porren tegen het dier (uitzondering walrussen) 4. Vis in water gooien 5. Duty dieren bellen 6. In overleg met Duty dieren, dieren eventueel wisselen en desbetreffende dier naar de kant, het droge brengen (als nodig is).
Bij brand	1. Brandweer(overdag 555)/Duty dieren bellen. 2. In overleg met Duty dieren, dieren van brand weg wisselen met calamiteiten vis en dieren in het water houden.
Dier niet zichtbaar	1. Lichten aandoen.(indien aanwezig) 2. Alle dieren nogmaals goed tellen. 3. Is het dier niet gewisseld naar ander verblijf (zie agenda & whiteboard) 4. Kloppen op de kant. (vinpotige met emmer op steen tikken) 5. Proberen alle dieren op/aan de kant te krijgen met calamiteiten vis. 6. Een ronde lopen rondom verblijf voor controle schrikdraad (is schrikdraad aan, evt. schrikdraad meten met meter, deze zijn aanwezig op afdelingen) 7. Duty dieren bellen.
Uitbraak Omheining boven + onder water	1. Lichten aandoen. 2. Alle dieren tellen / duty dieren bellen. 3. Dieren wisselen en met noodschrikdraad afzetten waar breuk is. Bij uitbraak met hekken het dier proberen tegen te houden (hekken staan onder DolfijndoMijn) 4. Zorgen dat de dieren niet naar het Wolderwijd of de haven kunnen. (Prikstok ligt bij Walrus wal, Fakkels bij de Stoere Steller Stek, bij andere dieren bezems gebruiken)

Protocol noodgevallen dierenploeg

Bij breken van een ruit van het Odiezeecafé / bassin 4	1. Grote hekken (of hek) achter Odiezeezicht pakken en in het water voor de ruit zetten of evt. een los net gebruiken. Eén persoon erbij blijven.
Dier dat bloed	1. Probeer uit te vinden welk dier bloed 2. Probeer te kijken d.m.v. vis waar het dier bloed en hoeveel 3. Als je het niet vertrouwd dan Duty bellen.
Waar liggen de schepnetten/ reddingshaken*	• Stoere Steller Stek: langs de muur (*achter de muur) • Zeeleeuwenzee: Bij de speeltjeskist • Walrussenwal: In bunker + onderwater ruimte (*in de bunker) • Zotte Zeeleeuwen: Achter regie ruimte bovenop stellage • Zeehondenzand: Naast huisje • doMijn: naast orka bassin in de goot, bovenop rotsen opkomst op platform, aan de muur tussen viskeuken en quarantainebassin en aan de muur buiten bij bassin 4. • Delta: naast trainershuisje achter de grote houten kisten en op OWR bij Med pool
Persoon te water	**1. Ga zelf niet het water in** **2.** Indien er een trainer aanwezig is heeft deze de leiding 3. Zorg dat je contact houdt met de persoon in het water 4. Probeer de dieren af te leiden door te roepen of de aandacht te trekken. 5. Roep collega's/trainers erbij (telefoon/porto) 6. **Laat de persoon NOOIT achter als je hulp roept!** 7. zet de schrikdraad uit (indien aanwezig) 8. Probeer met calamiteiten vis de dieren te lokken 9. Indien mogelijk de dieren wisselen d.m.v. hek 10. Eventueel drenkeling helpen d.m.v. schepnet/reddingshaak 11. Neemt een dier de drenkeling mee onderwater, (bij Walrussenwal Prikstok gebruiken) (De rest vis in water gooien ver weg van drenkeling) 12. Drenkeling op een veilige plaats leggen 13. Bel 555 en duty dieren/park inlichten 14. Wacht op komst hulp 15. Na dit alles checken of er voorwerpen in het water achter zijn gebleven.
Zelf te water	▪ **Niet in paniek raken!** ▪ **Zo snel mogelijk uit het water** ▪ Zorg dat je zo snel mogelijk veilig op de kant komt (achter schrikdraad indien aanwezig). ▪ Wordt je gegrepen door een dier, probeer dan aan de snorharen te trekken (bij vinpotigen) en zo snel mogelijk in veiligheid te komen (bij dolfijnen doorzwemmen met krachtige slagen)

script Avonturen eiland en het magische amulet(laatst bijgewerkt 6-12-17)

Rood: Tracks SD spelers
[Groen]: effecten computer

De voorstelling is non-verbaal .
Ook is de voorstelling zo opgebouwd dat we (buiten de basisshow) de blokjes kunnen verwisselen of verplaatsten. Het begin en het einde staat in grote lijnen vast. (daarin kun je wel kleine dingetjes anders doen)

Acteurs:

Is opgegroeid tussen de zeeleeuwen en woont samen met de zeeleeuwen op een eiland. Is lekker los, beetje gek, en neemt graag anderen in de maling.

Is een zeevaarder die een bijzonder Amulet bij zich heeft en deze is erg waardevol voor hem/haar.

TIP: Om dingen duidelijk te maken en zo ook meer rust in het spel en met de dieren in te verwerken. Hak je de scene in stukken en kijk je elke keer wat je gaat doen. Voorbeeld: Je ziet de kaart op de grond> kijk publiek in, kijkt naar de kaart, kijkt naar het dier en zegt elke keer tegen je zelf " hé daar ligt een kaart". Dan loop je naar de kaart > je kijkt naar het dier, dan naar de kaart , dan naar publiek en zegt tegen jezelf 'ik ga die kaart pakken"dan pas pak je de kaart. En zo ga je bij de belangrijke scènes te werk. Elke keer als contact hebt met het dier tijdens het kijken gebruik je dit om het dier: te belonen, te aaien, of gewoon extra aandacht te geven.

Inloop: **Track 1 Inloop**

[F1, F2 of F3] Intro tekst met of zonder foto

Blokje Intro Dieren/ **Track 2 opkomst zeeleeuw**

- Zeeleeuw komt op vanuit doorgang onder trap en loopt richting 4, stopt vlak voor/achter het schaamschot loopt naar achteren, tuurt over het water, ziet een fles (flessenpost) brengt deze naar achter het schaamschot. *Deze zorgt ervoor dat de fles goed in de mond zit van het dier (met kaart gedeelte richting decor als dier met kont naar de hut gericht is)*en stuurt het dier om de fles in de UPSea bak onder aan de paalhut te doen, eventueel kan het dier na het bezorgen van de fles gaan zwaaien op de plaats naast het schaamschot en dier gaat af via schaamschot.
  stuurt hier het dier en ontvangt het dier, varieer hier ook met de onderdelen!
  De bak wordt omhoog getakeld door achter). Haan gaat 3x kraaien waardoor wakker wordt. **[1 Haan kraai (3 keer)]**

[redacted] *doet de flessenpost pas omhoog nadat de haan 3x heeft gekraaid.*

Track 3 Wakker worden [redacted]

- [redacted] (zonder dier) wordt wakker ziet publiek en zwaait even er naar en ziet dan de flessenpost met de kaart met een afbeelding van het Amulet. Dit laat hij zien aan het publiek maar denkt alweer een kaart, Hij doet alsof hij de kaart in het water wil gooien maar maakt een grapje en maakt een signaal van dat dat niet goed is uiteindelijk wijst hij naar de andere kaarten en gooit [redacted] de kaart bij de rest van de kaarten in de kaarten/recycle bak. *Dan wordt er een dier gestuurd door* [redacted] *via boot ("trap op") naar* [redacted] Er ontstaat een ontmoeting tussen [redacted] en Dier (op open stuk paalhut).

[- lange kus]

- [redacted] gaat de paalhut af >verschillende opties
    - Dier wordt op plaats gestuurd en blijft zitten> Dier springt van paalhut.
        - Sprong

      [- Sprong over]
    - Dier gaat mee naar beneden via trap
    - Dier zit bij de boot op de plaats en klapt zodra [redacted] de kaart in de recycle bak gooit. Daarop reageerd [redacted] en gaat naar het dier de trap af.

Blokje leven op het eiland: (kies er 1) **Track 4 Spel** [redacted] **(teken= prop pakken)**

Luieren (optie)

- Rugliggen, platliggen, andersom liggen

Ochtend gym (optie)

- Rekken en strekken *(platliggen en weer opstaan achter elkaar, vin voor vin omhoog doen, vinlopen)*

Sneldansen (optie)

- [redacted] gaat zich uitrekken naar de grond (= teken voormuziekje) hier gaat [redacted] met het dier dansen(draaien(horizontaal), huppen, vooruit lopen, achteruit lopen, draaien(finley,Sally) , klappen) Klappen= teken touch

[- sneldans(G)]
[- touch sneldans(H)]

Blokje (optie)dansen:

Dansen Schuivelen (optie) **[slowdans (D)]**

Dieren en [redacted] gaan schuifelen, [redacted] wil verder legt zijn hand op de bil van het dier Dier kijkt ernaar (tutu). [redacted] haalt zijn hand weg. Dan wil [redacted] het dier een kus geven, dier ontwijkt de kus. Dan houd [redacted] de neus vast en geeft dan het dier een kus om zijn neus> dier veegt zijn neus af. (*Tegenop staan, hoofd in nek om kus te ontwijken, mond afvegen)* **[5 Kus]**

Vis eten/jatten(optie)

- 1e keer echt jatten zonder dat trainer het ziet **[Hap]**
- 2e keer jatten en tr ziet het
- *(optie voor toekomst)trainer legt een visje op plankje, dier gooit zoutbus van boardwalk, Trainer legt het plankje links van hem en gaat van boardwalk waardoor het dier 3e het visje pakt van het plankje die trainer had neergelegd.*
- Trainer wijst naar dier waardoor het dier gaat schamen.
- Trainer is gepikeerd en wuift hem in het water. Dier gaat nat spatten.
- Trainer gaat staan simmen waardoor het dier naast hem komt te zitten en doet zijn vin op zijn schouder waardoor trainer ontdooid.*(vin op schouder, kus)*
- Er ontstaat een vergiffenis en het is weer goed.

Foto scene (optie)

- Trainer ziet de Camera liggen bij de cargo, trainer kijkt wat het is en maakt per ongeluk een foto. Vervolgens maakt hij foto's van het dieremaar wil ook samen met het dier er een foto maken. **[5 Camera klik]**
- [redacted] gaat met het dier en Camera naar het publiek en pikt daar een persoon uit die een foto van hem kan maken. De foto wordt te vroeg gemaakt en waardoor er een foto gemaakt wordt van de achterkant van [redacted] Uiteindelijk wordt de foto wel gemaakt, de camera wordt aan de trainer gegeven en legt deze op de Boardwalk. Trainer gaat naar het kindje en wil deze bedanken en op de plaats zetten om nog een foto maar dan met hem/haar erbij. (*Zorg ervoor dat het dier mooi recht zit in één lijn met de camera voor je het teken geeft om de camera van de boardwalk te laten gooien.)* **[7 Bonggg]**
- Dan kijk je of de camera het nog doet, hij doet het niet meer.

- Dan wijs je naar de Fotograaf die aan komt lopen, hij/zij maakt een foto van de drietal of tweetal en persoon wordt bedankt en mag nog een visje geven en of onderdeel doen met de zeeleeuw. Dan realiseert trainer dat zijn camera kapot is, en kijkt ernaar tikt tegen camera. Dan tikt [redacted] nog één keer op de knop en…. hij doet het nog. **[5 Camera klik]**

Dan pak het dier de camera en gooit deze in het water.

[o bubbels]

Ze gaan onder water kijken, maar de trainer houd zijn hoofd boven water. Dier duwt de trainer ook onder water. *(eventueel duw spelletje met het dier door het dier in het water te duwen)*

[0 Hoofd onder water]

[redacted] vraagt aan het dier om hem op te halen. [redacted] drukt nog een keer op de camera en nu is hij echt kapot en legt hem weg.

[i Veer]

Storm:

Na het spel blok geeft [redacted] teken aan AV voor Wind/Storm. *(vinger op wang)* **[2 Storm]**
Het begint het te regenen, [redacted] en dier schuilen onder paalhut, zwaaien en gaan af via 3 of 4.

- Turen, platliggen

Blokje Storm/ intro [redacted] **Track 5 Aanspoelen** [redacted]

[redacted] wordt heen en weer geslingerd op de boot. Uiteindelijk valt hij van de boot op het strand van het eiland (voor de Boot). Ook de plunjezak al verliezen tijdens de storm(probeer deze op de cargokist te gooien).

[redacted] wordt wakker en er komen van allerlei hoeken dieren te voorschijn wat [redacted] eerste instantie nog niet ziet. [redacted] gaat kijken onder de paalhut, dan ziet hij een dier bij de boot om het hoekje kijken en vervolgens het dier achter hem aankomt.

Track 6 [redacted] **ontwaakt**

[redacted] schrikt en probeert om de paal het dier te ontwijken. *(om en om paal kijken vervolgens bij het wegrennen dier naar plaats sturen)* dan rent hij richting het schip en wuift hem weg. Dier gaat zwaaien(met R vin), [redacted] ontdooit een beetje waardoor hij wat dichterbij durft te komen en uiteindelijk een vin geeft aan het dier. [redacted] bekijkt het dier uitgebreid

Dansen Schuivelen (optie, slowdansen) [slowdans]

Tegenop staan, heen en weer bewegen, hoofd in nek om kus te ontwijken, mond afvegen.

stelt zich voor aan het dier (wijzen naar schip, etc.) dan kijkt naar het dier van wie of wat ben jij?

Blokje educatie :

kijkt naar het dier, het dier gaat over de boardwalk en gaat achter hem aan als "waar ga je naar toe?" Het dier gaat naar het Boek. (gaat via water direct naar plaats bij de grot)

kijkt verwonderd naar het boek en opent voorzichtig het boek en daar staat een walrus getekend, is dit een walrus? Laat de verschillen zien zoals

- Laat de tanden zien op de bladzijde daarna in de mond kijken, je laat het dier brullen daarvan beeld je uit alsof het stinkt.
- Hier kun je twee visjes in mondhoeken van de zeeleeuw doen. (Finley en sally)
- gaat fluiten (effect AVfluiten) dier gaat brullen (effect AV brullen als dier niet kan brullen)
- Je wijst de mossel aan in het boek en laat vervolgens de vis zien.
- Rug liggen laten zien, buik van het dier en de buik van de walrus(vet), etc.

Daarna draait een bladzijde om en daar staat een zeehond.

- Laat het lopen van een zeeleeuw en het hobbelen van de zeehond zien (sluipen) *Wijs in het boek de lengte aan van de zeehond, laat het dier platliggen en neem stappen alsof je het dier wil opmeten, bij elke stap sluipt het dier naar voren.*
- Vinnetjes laat je zien

slaat weer een bladzijde om en daar staat de zeeleeuw

- samen lopen ze naar het boek om de verschillen goed te bekijken dit is echt een Californische Zeeleeuw .
- heb je finley dan kun je de bult op zijn hoofd nog laten zien van een mannetje.
- Vraag aan het publiek of dit echt het zelfde dier is!

Slowdans of sneldansen is hier mogelijk als optie [slowdans] [- sneldans(G)] [- touch sneldans(H)]

Blokje intro Amulet:

geeft teken voor de puls (vinger op wang) **[4 Pulse amulet (1 keer)]**
voelt aan zijn jasje en zakken, hij is iets kwijt, zijn amulet! Hij kijkt naar het schip en wijst erheen. **Track 7 zoekt amulet**

Samen met het dier gaan ze over de boardwalk naar de wrakstukken waar ook zijn plunje baal is gevallen en haalt gehaast het amulet eruit, houd hem hoog en later tegen hem aan. **[4 Pulse amulet (2 keer)]**

Blokje Cargo/plunjezak **Track 8 Touche zoekt + knapzak**

Blokje Amulet verstoppen/zoeken:

komt bij het geluid van de puls op bij de paalhut (evt. met dier). *en gaat laag naast de paal zitten en kijkt naar (Focus weer naar krijgen).*

pakt het Amulet, **[4 Puls amulet]** deze legt hij even op de kist om iets anders uit zijn plunjebaal te zoeken hierdoor pakt het dier de Amulet gooit deze in de kist;

ziet dat het dier van het amulet in de bak doet, en gaat weer de hut in.

ziet dat het amulet weg is en gaat zoeken.

Track 9 zoekt amulet (dier verstopt)
gaat op zoek richting uitgang 2 (niet over boardwalk). Af en toe hoort het hij de puls van het Amulet *(moment dat stil staat= teken voor av puls)* **[4 Puls amulet]** waardoor hij en het dier omkijkt, om het hoekje kijkt, door gat kijken, turen, onderwater kijken *(afhankelijk of het al niet is gedaan met foto(let op dit is niet standaard))*, etc uiteindelijk gaat hij af achter.

Blokje ontdekking Amulet/ **Track 10 Achtervolging**

komt dan weer op(eventueel met dier) pakt de kaart en gaat gelijk door naar het amulet om deze te bemachtigen. Hij gaat even nadenken (evt. samen met dier) en legt dan de amulet neer onder de zak. (hoofdkrabben)

komt op met dier en ziet uiteindelijk het amulet en gaat onder de zak staan.

laat het touw van de zak op zijn hoofd vallen.
[8 Bonggg + vogeltjes]

Track 11 Na zak op hoofd

---

valt neer ,Dier legt hun hoofd op zijn hoofd waardoor wakker wordt. staat boos op en gaat naar achteren bij de boot (achter aan)Hij vergeet de amulet

goedmaken **Track 12 vriendschap** **en**

heeft ondertussen zijn dier gepakt (als hij die nog niet had). En komt weer op uit 2 en pakt de amulet **[4 Puls amulet]** en gaat op zoek naar de grot en gaat daarheen , komt later ook op. stuurt (onopvallend) zijn dier naar om tegen op te laten gaat staan om hem tegen te houden. omdat hij erg boos is op

ziet in dat hij verkeerd was en wil het goed maken.

Dan wenkt naar
loopt naar en geeft de Amulet aan terug.

Dieren geven elkaar een kus. *(en geven zijn/haar dier het teken na even met elkaar contact gehad te hebben)* geeft de Hand.
Dan laat de Kaart zien en wijst weer naar het amulet en naar de grot ook geeft geeft hij aan dat ze samen moeten werken. vind het een goed idee.

Blokje Grot:

(houdt daar beide dieren vast op de plaatsen). kijkt naar de grot en beweegt de amulet bij de grot. Als de amulet bij de lamp komt gaat de Waterval uit
[Licht amulet aan] **[12 Puls amulet]**

Track 14 Ontdek opening amulet in grot
Track 15 Grot open en grot in
[12 Pulse amulet (wegfaden)]

Ze zijn blij en dieren klappen. en gaan samen naar binnen terwijl de Zeeleeuwen voor de grot wachten.
en komen samen met een kist weer op. En zetten deze vlak voor/tussen de plaatsen van de dieren.

Blokje finale met schatkist: **Track 16 Kist open en hart pakken - Actie**

Ze openen de kist langzaam en zien daar het gouden hart, samen pakken ze deze op en laat deze zien aan het publiek ,dieren stationeren aan zijkant van het hart. **[9 Twinkel]**

Ze leggen het hart op de kist en gaan feest vieren samen.
De persoon die aan de waterkant staat gaat naar bootkant (tenzij anders is afgesproken)
Samen onderdelen, om de beurt *(balsprong, vrije sprongen, salto, spinner, vindansen,ronddraaien, bal balanceren, etc)*

Bal zakken
[- sprong over]
[T fluit hoepel]

(en hebben contact met elkaar wanneer ze klaar zijn en de trainer die aan grotkant staat pakt dan het hart) Dan lopen en naar de boardwalk en krijgen we de tekst van respect en samenwerking,) **Track 17 Touche actie + finaletekst**
Zo zie je dat het belangrijk is om samen te werken en respect te hebben voor elkaar, want ….Samen sta je sterker!

en gaan met de dieren naar de boardwalk.

Op boardwalk word een dier naar andere trainer gestuurd die niet het houten hart vast heeft. Trainer zonder houten hart geeft het teken om het omgekeerde hart te doen daar krijgen we de tekst van einde. **[9 Twinkel]**

De dieren laten dus het omgekeerd hart zien en het gouden hart wordt eronder gehouden.

Ander optie is om de dieren een kus te laten geven aan elkaar i.p.v. omgekeerd hart, hier lopen de trainers naar elkaar toe en na communicatie geven ze het teken kus (dieren geven elkaar de kus en trainers houden samen het hart vast. Dan krijgen we de tekst einde. **[9 Twinkel]**

Daarna krijg je de tekst graag nog een daverend applaus voor onze hoofdrol spelers. Daar ieder met zijn dier op punt van BW,

[redacted] krijgt foto van fotograaf, deze maakt contact met kind uit publiek *(blijft bij zijn dier(en) en houd de controle daarover)*. En laat de persoon naar je toe komen. Wil deze niet dan foto graaf foto laten geven. **[Spatie Fototekst]** **Track 18 Afsluiting**

De afbeeldingen hieronder gebruiken wij op het grote scherm om de gast het verschil te laten zien tussen de verschillende diersoorten en waar zij voorkomen in de natuur:

Californië
♂

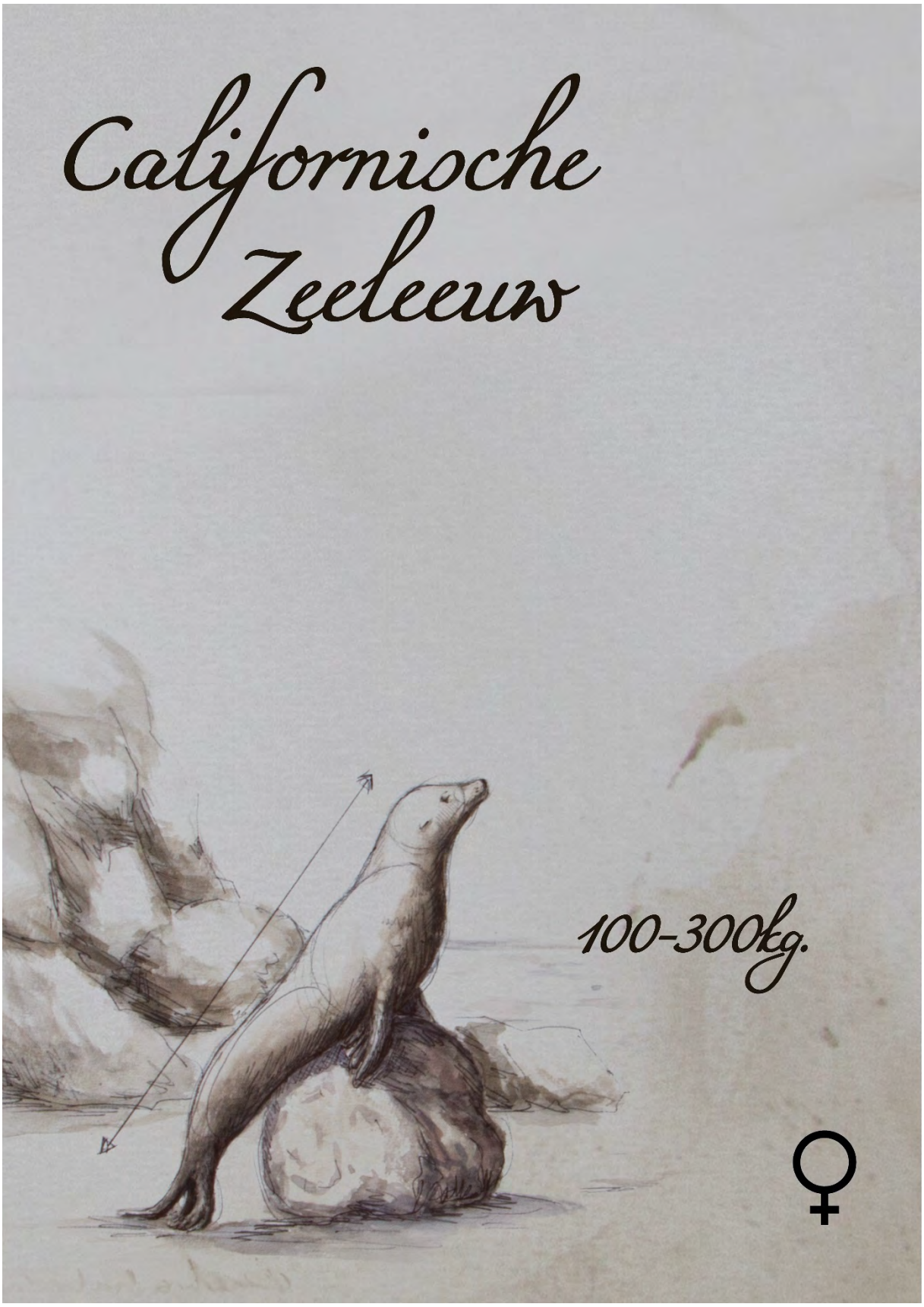
Californische
Zeeleeuw
100-300kg.
♀

Waddenzee
Gren
kleine kop
Grote ogen

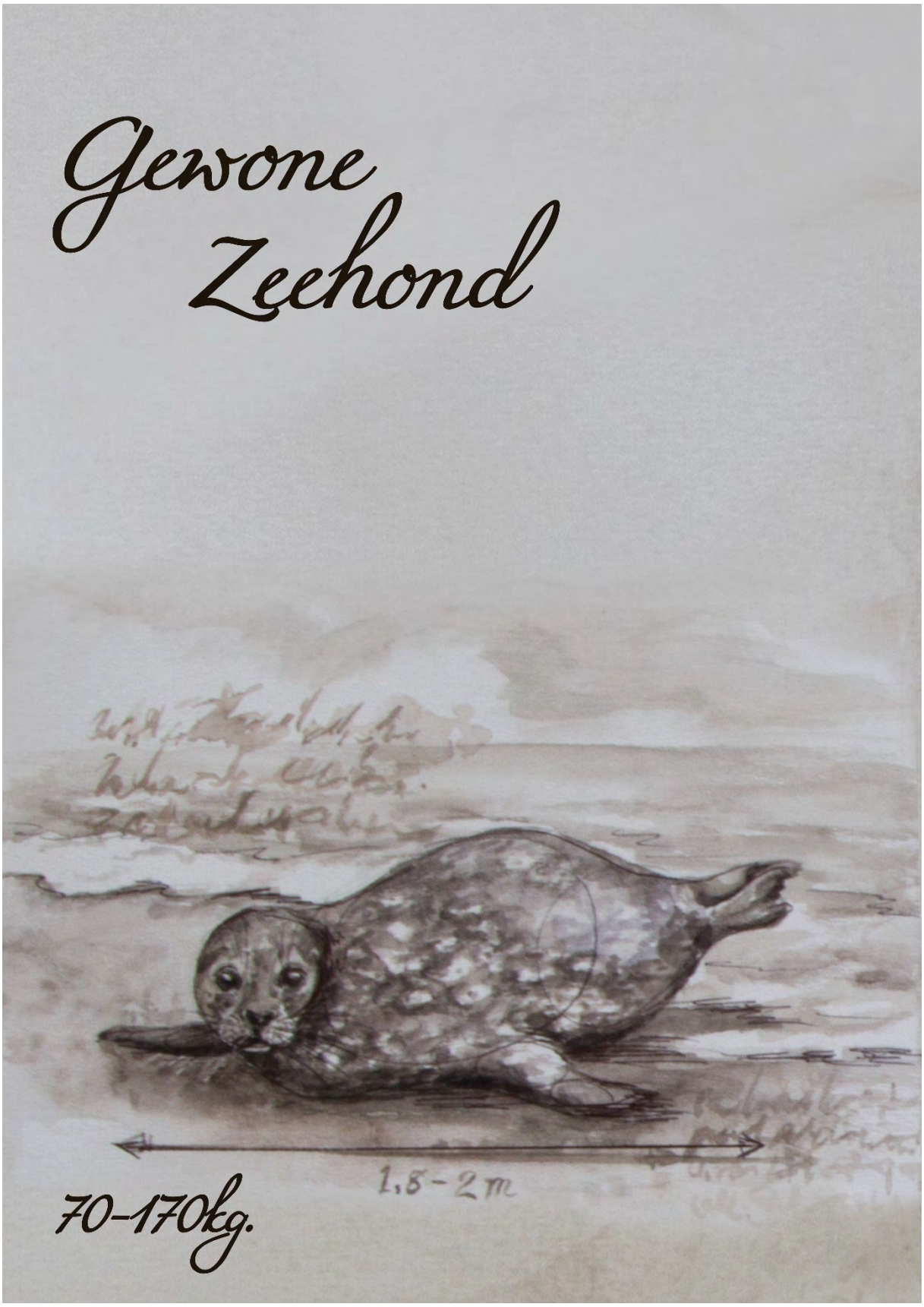
Gewone
Zeehond
1,8 - 2 m
70-170kg.

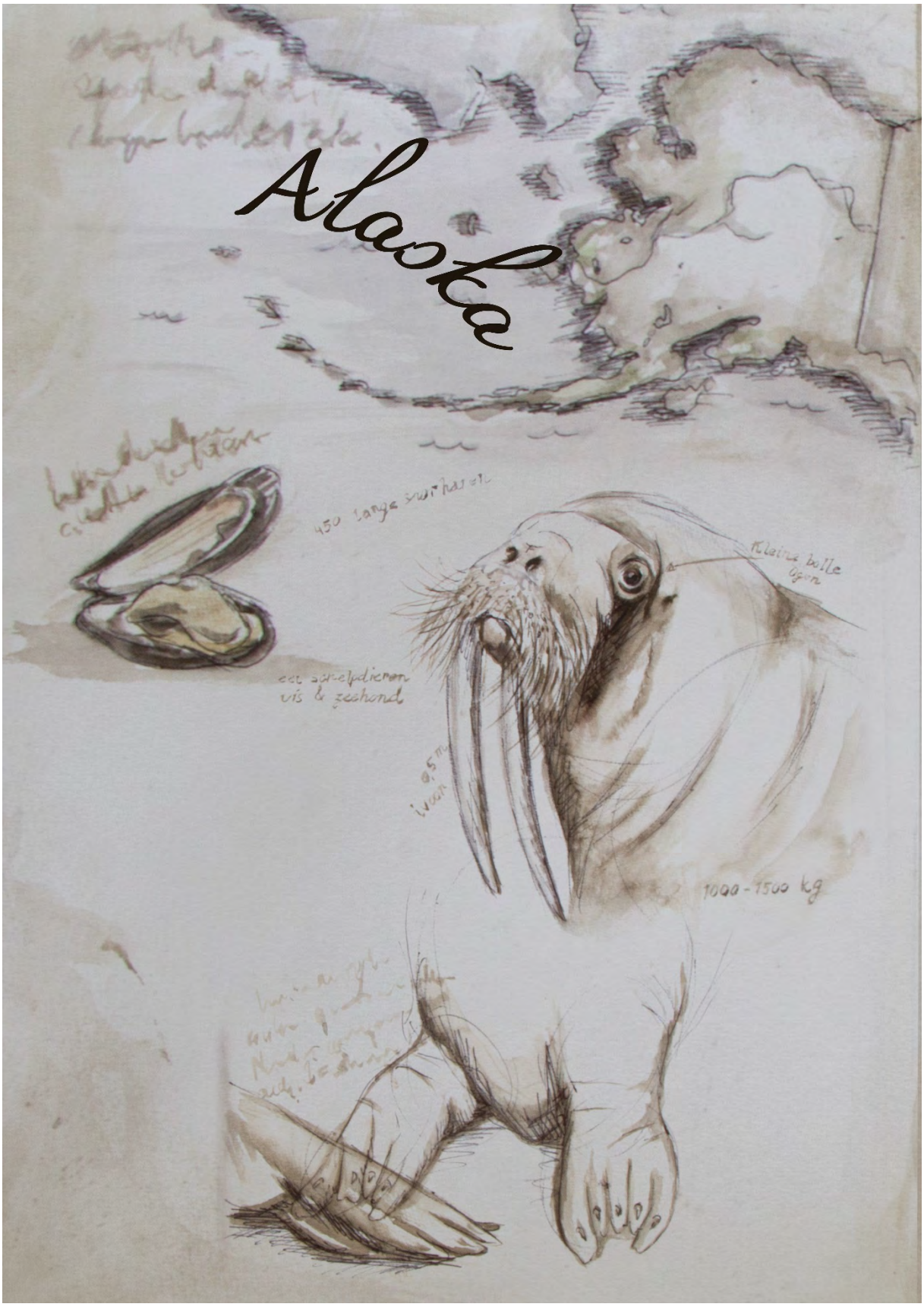
Alaska
450 lange snorharen
kleine bolle ogen
een schelpdieren vis & zeehond
1000 - 1500 kg

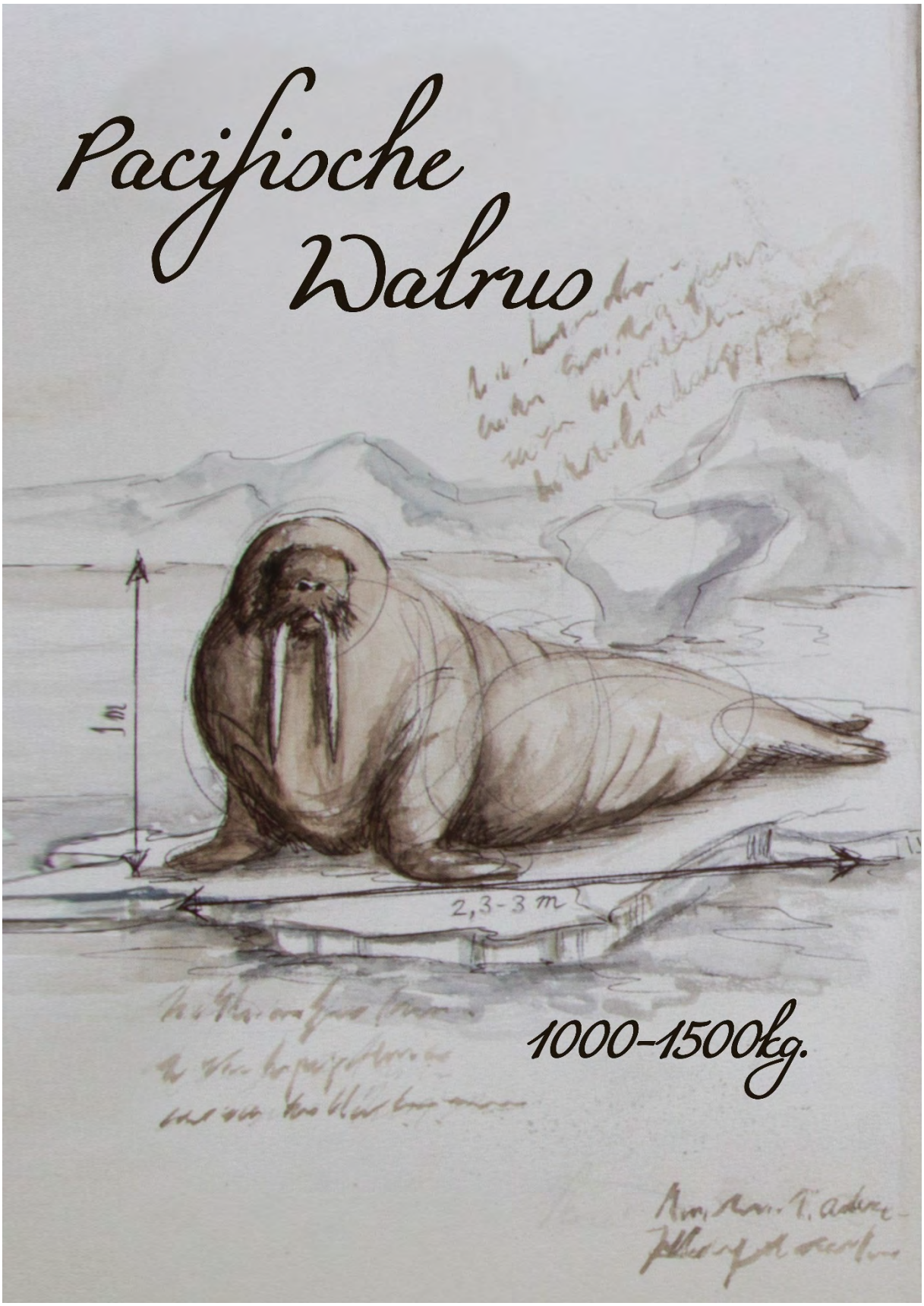
Pacifische
Walrus
1m
2,3-3 m
1000-1500kg.

(5) Sterk Werk

Welkom bij de Stoere Steller Stek. Dit is de plek waar de Stellerzeeleeuwen leven. Deze zeeleeuwensoort werd in 1741 ontdekt door de bioloog Steller, vandaar dus ook hun naam: Stellerzeeleeuw!

Van trap af naar beneden lopen

Deze dieren komen voor langs de kusten van Canada, Alaska en Rusland en het is de grootste zeeleeuwensoort ter wereld. Naast dat de dieren erg groot zijn, zijn ze ook gevaarlijk. Daarom blijven wij als verzorgers altijd op een gepaste afstand. Wij willen jullie dringend verzoeken om dit ook te doen en niet met de benen over het hek of de muur te gaan hangen en zeker het verblijf niet te betreden!

Zeeleeuwen leven in een groep en deze groep noemen we een harem. In een harem is één dier de baas; het grootste, het sterkste maar vooral ook de stoerste man van de groep. Hij wordt dan ook wel de harembaas genoemd. Bij ons is dat Ashita. Naast de harembaas bestaat de groep uit een aantal dames en jonge dieren. Samen met deze groep Stellerzeeleeuwen laat ik jullie graag een dag uit het leven van de dieren zien!

Dieren meenemen naar het platform

Educatie: Platform

Tijdens het platformgedeelte vindt het grootste deel van de educatie over de Stellerzeeleeuwen plaats. Probeer hier zoveel mogelijk gebruik van te maken door de gasten te vertellen over de dieren en je speaktekst te illustreren met verschillende onderdelen. Het eerste deel van de tekst staat vast, daarna kun je gaan variëren.

Zeeleeuwen hebben een afwisselende dag. Ze slapen, spelen, stoeien, maar het belangrijkste wat de dieren in het wild doen, dat is natuurlijk vis vangen!

Hiervoor zijn de dieren perfect aangepast. Ze zetten kracht met hun sterke voorvinnen en kunnen een snelheid behalen van wel 40 kilometer per uur! Niet alleen in het water zijn de dieren wendbaar en snel, maar ook op de kant kunnen ze zich prima voortbewegen. Door hun grote vinnen onder het lichaam te plaatsen, kunnen ze goed lopen en zelfs klimmen!

Hun grote ogen en lange, gevoelige snorharen gebruiken ze om de vis op te sporen. Wanneer ze dan een vis gevonden hebben, grijpen ze deze met hun scherpe tanden vast en slikken hem zonder te kauwen in zijn geheel door.

Orkageluiden

Horen jullie dat..?

Wat jullie nu horen zijn de geluiden van een orka. Dit is één van de natuurlijke vijanden van de Stellerzeeleeuw. Als ze een orka horen of zien zullen ze snel de kant op te gaan en daar blijven tot de kust weer veilig is.

Dieren meenemen naar de trap

Naast de orka zijn er ook andere, niet natuurlijke, bedreigingen voor de Stellerzeeleeuw. De belangrijkste zijn overbevissing, vervuiling en de opwarming van de aarde. Afval is niet alleen voor de dieren hier levensgevaarlijk, maar ook voor hun wilde soortgenoten. De dieren kunnen in kleine stukken stikken wanneer ze het inslikken en in het wild raken dieren verstrikt in grote stukken, wat ernstige gevolgen heeft. Gelukkig kunnen jullie helpen door niet allen hier, maar overal je afval netjes op te ruimen, zo veel mogelijk herbruikbare spullen te gebruiken en te recyclen. Zo kun jij de Stellerzeeleeuw én andere zeedieren helpen!

Vanaf nu tot aan het spelgedeelte kun je de voorstelling verder zelf indelen. Om hierbij te helpen hebben we een aantal standaardteksten opgesteld die je kunt gebruiken. Dit komt vooral van pas wanneer de dieren niet meewerken, zo kun je de tijd beter opvullen. Wees niet bang om ze, wanneer je ze onder de knie hebt, te combineren, de volgorde te veranderen enzovoort. De onderdelenlijst, verderop in dit document bevat toelichtingen voor alle showonderdelen, zodat je ook zonder de blokjes van alles kunt vertellen. Maak er je eigen voorstelling van!

1 - Onderzoek

Wereldwijd wordt er onderzoek naar deze bijzondere dieren gedaan. Ook wij hier in het Dolfinarium helpen mee aan verschillende onderzoeken. Zo zijn we al veel te weten gekomen over het gedrag en het gehoor van de dieren. Nu verzamelen we gegevens over de groei van de Stellerzeeleeuw. Met deze gegevens kan bepaald worden hoe groot en zwaar de dieren op een bepaald punt in het jaar zouden moeten zijn. Hiermee kunnen onze collega's in Canada en Alaska zelfs achterhalen of de wilde zeeleeuwen gezond zijn!

2 - Wegen

Al onze dieren worden regelmatig gemeten en gewogen. De dieren worden gewogen op een platte weegschaal op het platform. Ze hebben geleerd om daarop te gaan liggen zodat we het gewicht af kunnen lezen.

Dier naar de weegschaal sturen

Een volwassen vrouwtje weegt tussen de 200 en 300 kilogram. De mannen zijn een stuk groter en dus ook heel wat zwaarder! Een volwassen mannetje behaalt zijn piekgewicht vlak voor de paartijd en kan

dan tot wel 1100 kilogram wegen! Tijdens de paartijd moet de harembaas zijn harem verdedigen en heeft hij alleen maar oog voor zijn dames. Hij heeft dan geen tijd om vis te vangen. Hij valt in deze periode dan ook honderden kilo's af.

3 – Plek in de harem

Handig om te vertellen wanneer de dieren beginnen te brullen en stoeien.

Stellerzeeleeuwen zijn heel sociale dieren. Ze praten met elkaar door te brullen! Met dit geluid laten de dieren horen hoe stoer en sterk ze zijn. Onder de harembaas heeft ieder dier een eigen plek in de groep. Deze plek wordt door twee dingen bepaald. Ten eerste zijn de stoerste stellers vaak de dieren met de hoogste rang. Ze stoeien, brullen en bekvechten de hele dag door om hun plekje in de groep vast te houden. Ten tweede hebben de dieren met een moeder met een hoge rang een streepje voor op de andere dieren. Vaak zie je dat deze dieren iets eigenwijzer en brutaler zijn!

4 - Training

Zoals ik in het begin van de voorstelling al zei blijven ook wij als trainers op afstand van deze dieren, toch kunnen we deze dieren goed trainen. Voor bijna al onze trainingen maken wij gebruik van een target, een stok met een knop op het einde, dit is het verlengde van onze arm. Hiermee kunnen we de dieren duidelijk maken wat er van ze verwacht wordt.

Op dit moment zijn we bezig met het trainen van *naam dier, naam onderdeel*.

Dit gaan we jullie nu dan ook laten zien, en kom ik na de training weer bij jullie terug.

Ga naar platform met dier en laat training zien

Jullie hebben kunnen zien dat *naam dier het goed/nog niet* snapte wat we bedoelen. Door middel van kleine stapjes maken we steeds een beetje duidelijker en komen we steeds dichter bij ons doel.

5 – Voortplanting en jongen

In de zomer komen de Stellerzeeleeuwen in harems aan land. Hier worden de jonge dieren geboren. Deze jongen wegen bij de geboorte ongeveer 20 kilo. Moeder en jong herkennen elkaar aan de geur en het geluid. Zo kunnen ze elkaar in grote groepen altijd terugvinden. Na een maand is het moederdier weer vruchtbaar. Terwijl ze nog een aantal maanden voor het jong zorgt, kan er dus ook al weer een nieuw jong groeien. De draagtijd van de dieren is elf maanden. Hierdoor hoeven de dieren maar een klein deel van het jaar op het land door te brengen.

6 – Stamboek

Het Dolfinarium is de stamboekhouder van de Stellerzeeleeuw. De dieren zijn zeldzaam in dierentuinen en daarom is het belangrijk dat de gegevens goed bijgehouden worden. In dierentuinen over de hele wereld leven dieren die in Harderwijk geboren zijn. De dieren zijn zo zeldzaam omdat veel dierenparken de voorkeur geven aan andere soorten zeeleeuwen, omdat die iets makkelijker in omgang zijn. Het Dolfinarium is één van de vier plaatsen in Europa waar deze prachtige dieren te zien zijn en hier zijn we dan ook heel trots op!

Met de verandering van de muziek kun je het platformgedeelte afsluiten en doorgaan naar de spelronde.

Actie: Spelronde

Tijdens de spelronde laat je samen met de dieren hoe goed ze aangepast zijn aan hun leven in het water. Door de spectaculaire onderdelen raakt het publiek geboeid door de dieren, na het wat meer kalme verhaal. Probeer interactiemomentjes te pakken door de gasten mee te laten doen met onderdelen als zwaaien, tongetje en brullen. Vergeet vooral niet de gasten extra te waarschuwen op plaatsen waar ze nat kunnen worden!

De Stellerzeeleeuwen vinden het ontzettend leuk om te stoeien en te spelen. Ze laten jullie graag zien hoe sterk en snel ze zijn, dus de dieren en ik komen met zijn allen een stuk dichterbij! Maar pas op, jullie kunnen nat worden. Let ook op je camera, telefoon en fototoestel want dit is zout water en daar kunnen ze niet tegen!

Dieren meenemen naar de kom en vanaf daar langs het hele publiek gaan. Je kunt hier alles laten zien wat de dieren op deze plaatsen kunnen! Daarnaast kun je eventueel onderdelen toelichten, maar bewaar vragen vanuit het publiek voor na de voorstelling.

Afsluiting

Let op que in muziek, de brul. Dit is het teken om terug te gaan naar de trap en de voorstelling af te sluiten.

Na een lange dag van stoeien, spelen en spetteren zoeken ze de kant op om lekker uit te gaan rusten. Dit is dan een mooi moment om deze voorstelling af te sluiten.

Ik hoop dat jullie wat geleerd hebben over de Stellerzeeleeuwen, geniet nog even van deze indrukwekkende dieren, een hele fijne dag nog op het Dolfinarium en heel graag tot ziens!

(4) Walrussen:

Tekst Walrussenvoorstelling 2018: WalrusWeetjes

Voortekstje inclusief telefoon uitzetten

Dames en heren, jongens en meisjes, hartelijk welkom op de walrussenwal! In deze voorstelling willen we jullie graag wat meer vertellen over onze walrussen. In het dolfinarium leven al sinds 1974 walrussen en in deze tijd zijn we al heel veel over deze bijzondere dieren te weten gekomen. Graag willen wij jullie op speelse wijze laten meegenieten van alles wat we ontdekt hebben!

Daarvoor is het natuurlijk zeer belangrijk dat we de walrussen er even bijhalen; mogen wij jullie voorstellen: “De dieren en hun trainers”!!!

Opkomst vanuit AV-hokje, dieren komen het platform op

Muziek aanpassen aan “klap mogelijkheid”

Zo het is even passen en meten, maar de walrussen zitten er klaar voor! We hopen dat de trainers deze keer ondersteund worden door…

Blokjes voor ieder dier apart

Olga

~~Olga~~ is onze oudste walrus dame, ze is geboren in 1982! Ze is de moeder van Nikolai, het mannetje in de groep. Ze is een rustige en zachtaardige walrus en eet het liefste makreel. Inktvis vindt ze het minst lekker! Hier is…

Nikolai

~~Nikolai~~ is onze enige man in de groep. Hij is in 1995 hier in het Dolfinarium geboren en zijn moeder is Olga. Bij zijn geboorte woog hij al 50 kg! Het hoogste gewicht dat Nikolai tot nu toe bereikt heeft is ruim 1800 kg! Hier is…

Rossita (uitspraak)

~~Rossita~~ is geboren in 1995, ze is dol op mosselen en ijsblokjes. Grappig van Rossita is dat ze de kleur oranje niet zo leuk vindt, soms is ze er zelfs een beetje bang voor! Hier is…

Olivia

~~Olivia~~ is in 2008 in de dierentuin in Moskou geboren en daarna met haar moeder naar de dierentuin in Hamburg gekomen. 6 Mei 2015 is ze naar het dolfinarium toe verhuisd. Ze is de kleine doerak van onze groep en altijd in voor wat kattenkwaad. Hier is olivia…

Blokje Voortbeweging

Zoals jullie wel kunnen zien hebben walrussen 4 vinnen waarop ze zich op het land kunnen voortbewegen, maar wanneer ze ouder en zwaarder worden, gebruiken ze enkel nog hun voorvinnen.

Tekst pauze…

De dieren kunnen zelfs achteruitlopen!

Tekst pauze…

> *Wist u dat… de zoölogische naam Odobenus Rosmarus is afgeleid van de Griekse woorden Odouos Baino, dat letterlijk "tand en gaan" betekend. (ingekort)*

Het lichaam van de walrus is eigenlijk veel meer aangepast aan het leven in het water, dit kun je goed zien aan de zwemvliezen die zich tussen de vingers en tenen bevinden.

Onderdelen blokje Heen- en weer

Blokje voedsel (en snorharen)

In het water gebruiken de dieren hun achtervinnen voor een sierlijke zwemslag! Dit is ook noodzakelijk voor het vinden van voedsel.

> *Wist je dat… Walrussen wel honderd meter diep kunnen duiken en dertig minuten onder water kunnen blijven. Maar meestal zoeken ze op een diepte tussen de 10 en 50 meter en blijven ze 10 minuten onder water.*

Walrussen vangen wel eens een vis, maar eten voornamelijk schelp- en schaaldieren. Mannetjes kunnen wel zo'n 45 kg per dag op! Hoe vinden ze die kleine diertjes dan in het troebele water en de zanderige of modderige bodem? Nou! Dat doen ze met hun borstelige en gevoelige snorharen!

Tekst pauze

Een walrussensnor bevat tussen de 400 en 600 snorharen. De haren kunnen afzonderlijk van elkaar bewegen en zo kunnen ze dus onder water een steentje van een schelpje onderscheiden! Ze zijn net zo gevoelig als onze vingertoppen.

> *Wist u dat… Hier op het dolfinarium ook onderzoek gedaan is naar de gevoeligheid van de snorharen. De dieren werden getraind om bij het voelen van een rondje ja te knikken (pauze om het rondje te laten zien) en bij het voelen van een driehoekje nee te schudden (pauze in de tekst om het driehoekje te laten zien). Uiteraard wilden we zeker weten dat ze niet stiekem keken welk vormpje het was en bedekten daarom hun ogen. Zo zijn we er achter gekomen dat ze voorwerpen met een oppervlakte van een halve vierkante centimeter kunnen onderscheiden.*

Onderdelen snorharen (*en eventueel rondje-driehoekje)*

Blokje blaas- en zuigkracht

Met hun enorme blaaskracht blazen ze het zand rondom de schelpen die ze eten weg en vervolgens zuigen ze met diezelfde kracht en behulp van hun tongetje de andere kant uit het schelpje leeg. Omdat lucht lastig te zien is, kunnen we het jullie beter laten horen!

Onderdelen blokje Storm in een glas

Blokje Communicatie

De verschillende geluiden die walrussen maken dragen bij aan de communicatie tussen de dieren onderling. Vooral bij moeder en jong zijn de geluiden voor elkaar heel herkenbaar.

Wist u dat… Een mannetjes walrus ook wel eens bouwvakker van de zee genoemd word. De Stieren fluiten in de paartijd namelijk naar de koeien om indruk op ze te maken. Het geluid kan wel 3 kilometer ver te horen zijn!

Tekst pauze…

De trainers in het dolfinarium communiceren met de dieren door middel van handgebaren en stem. Het trainen van zulke grote dieren is noodzakelijk om de dieren gezond te houden. Door te trainen kunnen de dieren in bepaalde posities gelegd worden, zodat het hele lichaam bekeken kan worden.

Tekst pauze…

Ook is het op deze manier mogelijk om stressvrij medische handelingen te kunnen verrichten, zoals bijvoorbeeld het maken van een echo bij een drachtig vrouwtje of een controle te doen van de gezondheid door middel van een bloedonderzoekje.

Wist u dat… Het bloedprikken van de walrussen niet gebeurd in het ziekenhuis, maar gedaan word door de dierenarts. Het dolfinarium heeft zelfs een eigen laboratorium, waar we het meeste onderzoek zelf kunnen doen! Het bloed word afgenomen uit de vaatjes in de achtervinnen.

Onderdeel ogen druppelen, scannen of bloedprikken

Blokje (slag)tanden

Gezondheidstraining geeft de trainers de gelegenheid om de tanden van de dieren te controleren en schoon te houden.

Naast 16 gewone tanden en kiezen hebben walrussen ook twee slagtanden, zowel vrouwtjes als mannetjes hebben deze slagtanden. De meeste walrussen in het dolfinarium hebben deze slagtanden niet meer, omdat ze, ondanks goede verzorging toch snel beschadigen, splijten of afbreken. Dit kan erg gevaarlijk zijn, omdat ze hol van binnen zijn en doorlopen tot boven in hun hoofd. Walrussen kunnen bij een ontsteking dan heel erg ziek worden. Om de andere tanden goed te verzorgen en controleren, worden iedere dag de tanden van de dieren gepoetst!

Wist u dat… De slagtanden wel 50 centimeter lang kunnen worden!

Onderdeel tandenpoetsen

Blokje zwaargewicht

De walrus maakt ook gebruik van zijn tanden om bijvoorbeeld de kant op te komen in de koude, ijzige omgeving waar ze leven. Dat is logisch, want dat enorme gewicht kunnen de voorvinnen alleen niet dragen. Een mannetjes walrus kan namelijk wel tussen de 1200 en 1800 kg wegen en vrouwtjes tussen 700 en 900 kg.

Korte tekstpauze (voor bijvoorbeeld drillen)

Walrussen hebben een vetlaag die tot wel 12 cm dik kan worden. Een winterjas die de dieren wel nodig hebben in dit koude gebied. Iedere week worden de walrussen in het dolfinarium gewogen. Dit gebeurd op een speciale weegschaal die aangepast is aan het enorme gewicht.

Onderdelen blokje Zwaargewicht (en eventueel onderdeel wegen)

Blokje woordcommando's

Walrussen hebben hele kleine oortjes aan de zijkant van hun hoofd. Dat ze zo klein zijn, wil niet zeggen dat ze niet goed kunnen horen. Veel gedragingen die de dieren op tekens doen kunnen ze ook op alleen de stem uitvoeren.

Onderdelen blokje wat hoor ik? (Eventueel met kinderen van bankje interactie)

Blokje Vrij Spel

We hebben al veel van onze dieren laten zien, maar dat is maar een klein deel van wat ze kunnen. Graag laten we jullie nog veel meer zien van onze dieren. Laten we samen eens kijken wat de dieren en hun trainers nog meer voor jullie in petto hebben…

> *Wist u dat… Het voor de dieren al heel moeilijk is om stil op hun plekje te blijven zitten. Dit valt vaak als minste op, maar is vooral voor jonge dieren een hele opgave!*
>
> *Wist u dat… De walrussen en hun trainers ook manieren bedacht hebben jullie toch wat spetters te kunnen laten voelen! Alleen gebruiken als er niet al waterspuiten of spetteren geweest is of gaat komen*

Onderdelen: vrij in te delen naar gelang de onderdelen en blokjes die niet voorbij gekomen zijn in de show

Blokje Red de wereld

Een natuurlijke vijand van de walrus is er niet echt, enkel de ijsbeer of de orka zou nog een kans hebben om een jong of zwak dier aan te vallen.

Tekstpauze voor de ijsbeer vlucht act

De echte vijand van de walrus is de opwarming van de aarde. Door smeltend zee ijs moeten de dieren steeds verder zwemmen voor hun voedsel. Hier in het dolfinarium is er ook gevaar voor de walrussen. Wanneer er afval in het water terecht komt kan het dier hierin verstrikt raken of het afval opeten en ziek worden. Laten we samen voor deze mooie dieren zorgen en ons afval netjes opruimen en weggooien.

Onderdeel blikje weggooien

Wist je dat… Je de walrussen en andere dieren in de natuur ook al heel makkelijk kunt helpen door je afval op te ruimen, netjes te scheiden en stekkers die je niet gebruikt uit het stopcontact te halen!

Gelukkig letten we er met zijn allen goed op en worden de walrussen over het algemeen heel oud. Gemiddeld kan een walrus wel 40 jaar oud worden!

Afsluiten

Natuurlijk valt er nog veel meer te ontdekken over deze prachtige dieren en we zijn dan ook nog lang niet uitgeleerd. Indien jullie net zo enthousiast geworden zijn over deze dieren als wij dat zijn, kunnen jullie ze nog onderwater bekijken.

Veel plezier nog op het dolfinarium en graag tot ziens!

Onderdelen zwaaien/handkus

Actiepunten:

- Boxen verlagen, zodat de palen lager kunnen
- Telefoonact met modern telefoondeuntje (en wegswipe klik)
- Hartslag
- Stekker Jan
- Knuffel IJsbeer (of Orka)
- Kusgeluid (voor handkus oid)
- Verliesgeluidje (voor als ze niet willen kussen oid)
- Dit stukje: "*Een walrussensnor bevat tussen de 400 en 600 snorharen. De haren kunnen afzonderlijk van elkaar bewegen en zo kunnen ze dus onder water een steentje van een schelpje onderscheiden! Ze zijn net zo gevoelig als onze vingertoppen.*"óók als een los 'wist je datje'

Aanpassing blokje red de wereld

Een natuurlijke vijand van de walrus is er niet echt, enkel de ijsbeer of de orka zou nog een kans hebben om een jong of zwak dier aan te vallen. De echte vijand van de walrus is de opwarming van de aarde. Door smeltend zee ijs moeten de dieren steeds verder zwemmen voor hun voedsel. We kunnen de walrus met z'n allen helpen door onze uitstoot van broeikasgassen te verlagen. Zet bijvoorbeeld de verwarming niet te hoog, pak de fiets in plaats van de auto, eet milieuvriendelijk en trek ongebruikte stekkers uit……-*trekt stekker uit stopcontact*-

AV'er: Hey! Wat doe jij nou? Ik heb geen stroom, doe die stekker erin!

Trainer: Maar ik wil de walrus beschermen door energie te besparen! Stekker eruit toch??

AV'er: Ja alleen als je ze niet gebruikt natuurlijk! Deze hebben we nu nodig voor de voorstelling!! Hup, stop 'm terug!

Trainer: Oh, sorry! -*stopt stekker terug*-

Naast de klimaatverandering is ook afval levensgevaarlijk de walrus. Er komt steeds meer afval in zijn leefgebied terecht. Ook afval dat in Nederland in de zee beland, wordt door de oceaanstromingen vaak naar de Noordpool gebracht. Door minder plastic te gebruiken, je afval altijd netjes in de afvalbak te gooien en zo veel mogelijk te recyclen, houden we het leefgebied van de walrus veilig en schoon.

Dolphin Presentation HAR 2019/2020

PROJECT

RENEWING AQUA BELLA

After more than 6 years of Aqua Bella it is time to introduce a new show.

ABOUT THE SHOW

KEY FIGURES

- New show with a stronger educational and conservation massage.
- More educational than Aqua Bella but still spectacular.
- Adjustments in the shown behaviours from the animals.
- Inspire guest with animals, video and bring emotion with music.
- More focus on the animals not the trainers.

ABOUT THE STORYLINE

OPENING SCENES

- During the walk-in a moving galaxy is displayed
- As the start comes closer the camera zooms towards the earth, one minute before start a countdown appears on screen
- When the timer hits zero the camera hits the earth, one or more dolphins make a jump and the screen fades to black
- A fire is ignited and through wallpaintings in a cave the evolution of the Dolphin is explained.
- At the end of the scene the camera exits the cave and shows a tropical island (main image)

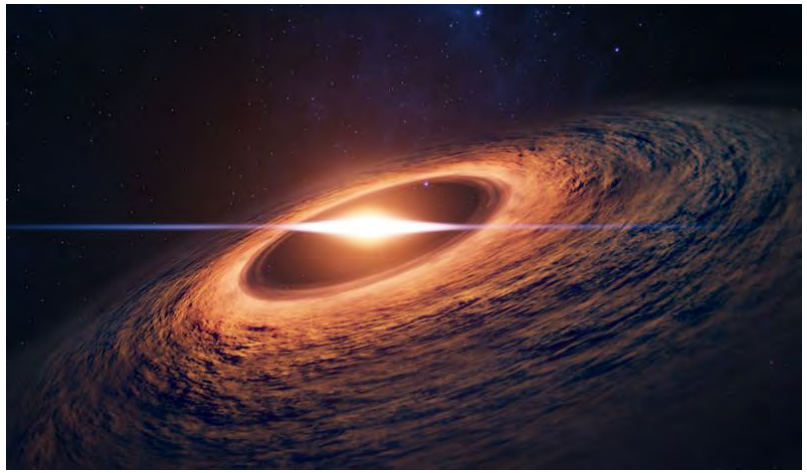

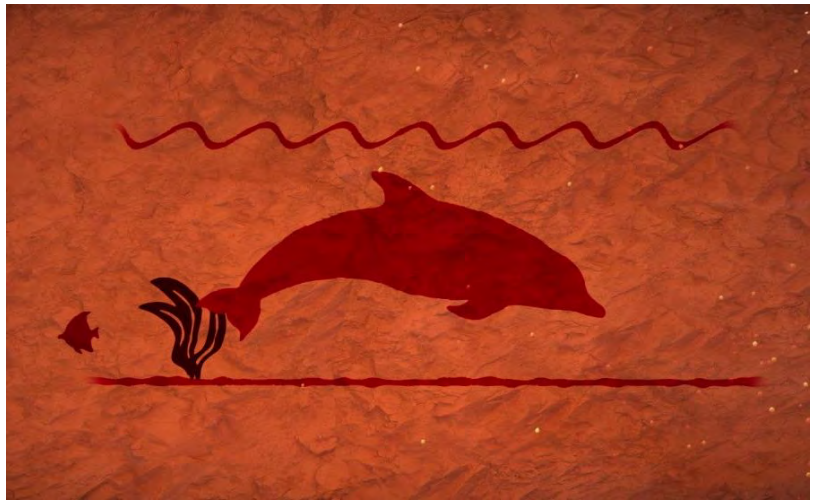

Theme = Learn about evolution. Start of the presentation

ABOUT THE STORYLINE

INTRODUCTION SCENE

- Introduce the dolphins
- The underwater camera gives a unique perspective
- Some small behaviours

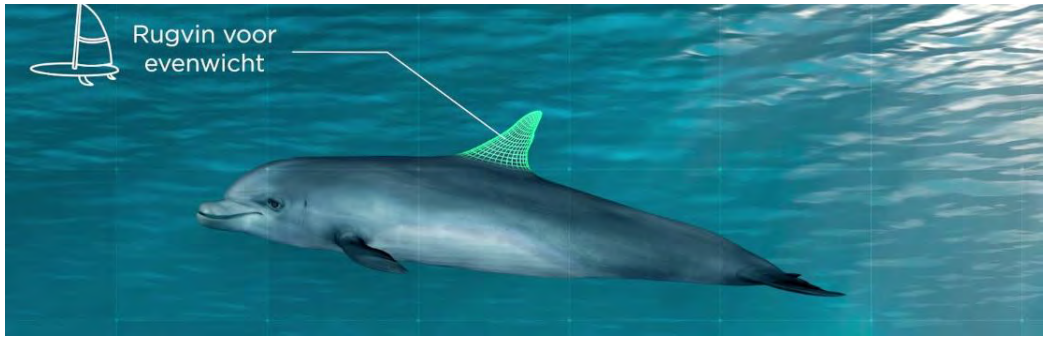

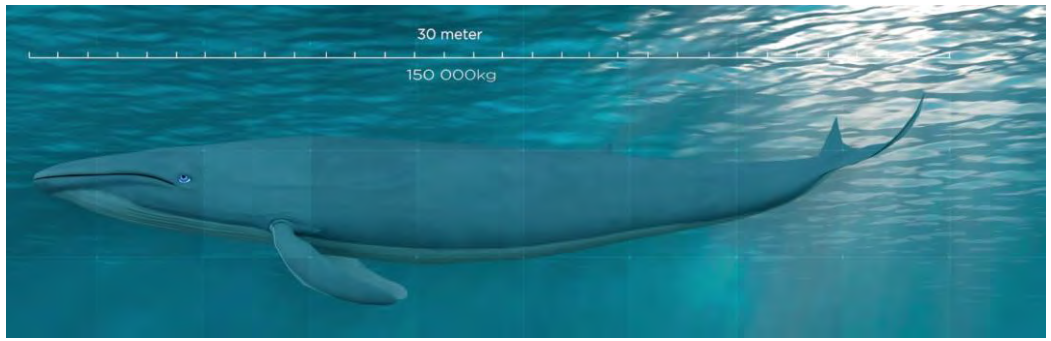

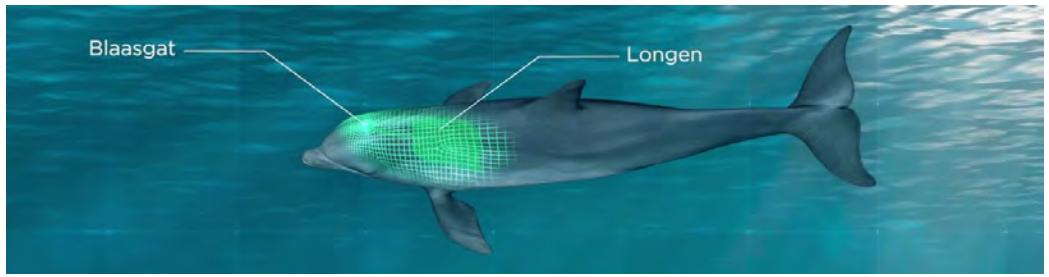

ABOUT THE STORYLINE

EDUCATION SCENE

In this part we will take our guests underwater and introduce some different species and show some of the characteristics of our dolphins (e.g. echo location and speed).

*Pictures on the left are from the current show at BSP.

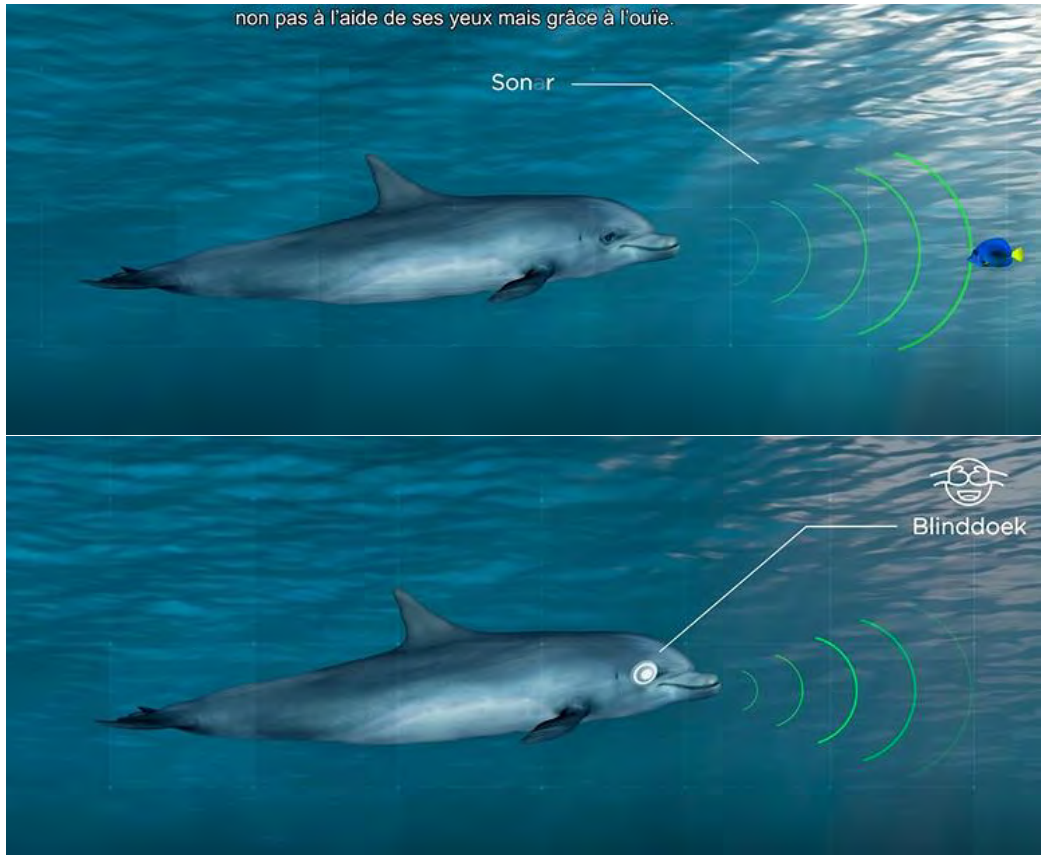

Dolphin behaviour

BEHAVIOUR

SCENE

Educational behaviours.

Fast swimming

Explaining Sonar. Demonstrate real-life with eyecups

ABOUT THE STORYLINE

DOLPHINS IN THE WILD

SCENE

In this scene we will show some behaviours of dolphins in the wild and will reproduce the behaviours with our dolphins.

ABOUT THE STORYLINE

STATE OF NATURE SCENE

- The weather on the screen changes to a tropical thunderstorm (with wind, flashing lights, possible rain).
- Explain the current state of nature and the threats
- Show the beautiful side of nature
- Scene ends with waterwork

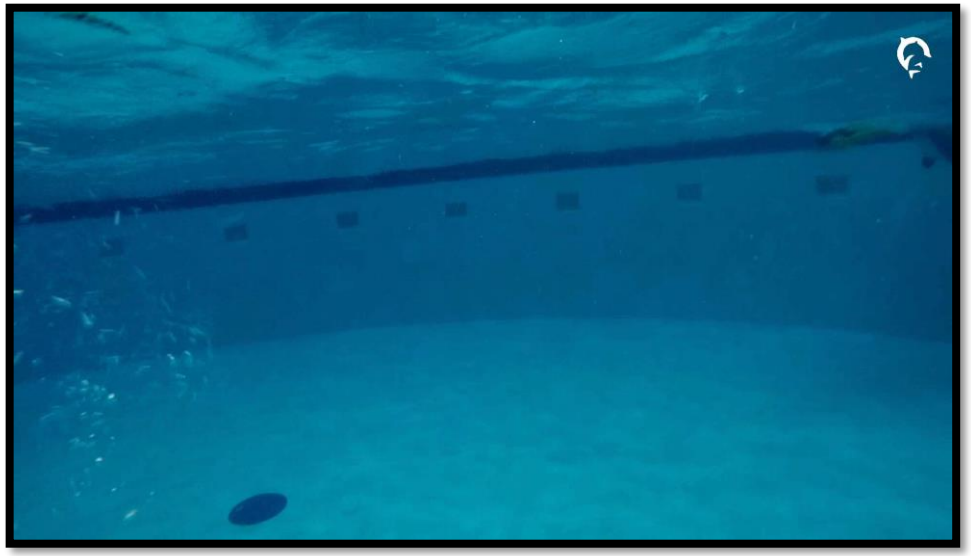

ABOUT THE STORYLINE

CONNECTION VIDEO

"We take care of our dolphins, and the dolphins take care of us"

- Show our efforts to support the dolphins in the wild
- Show some special moments between our dolphins and our guests (special needs)
- Show the beauty of nature. Inspire guest to take care of it

FINALE SCENE

- Final scene

Summary – animal behaviours

x. Openingssprong
1. Intro and small behaviours
2. Educational behaviours (e.g. eye-cups / fast swimming)
3. Behaviours as seen in the wild
4. Interaction with child
5. Waterwork (low energy)
6. Waterwork (high energy)
7. Stae of nature Scene
8. Connection Video
9. Behavious with multiple dolphins combined with high energy waterwork

(6) Onze kleine Dolfijn? Bruinvisbaai

Goedemorgen/middag allemaal, hartelijk welkom bij de bruinvisbaai.

Mijn naam is … en ik ben 1 van de verzorgers van de bruinvissen. Ik ga jullie eerst wat meer vertellen over deze bijzondere dieren en daarna gaan we proberen om ze wat beter aan jullie te laten zien.

De naam bruinvis is een vreemde naam, want ze zijn niet bruin en het zijn geen vissen maar zeezoogdieren. Ze behoren tot de tandwalvissen, net als dolfijnen. Het zijn één van de kleinste walvissoorten ter wereld.

Bruinvissen komen voor in de gematigde, ondiepere wateren op het noordelijk halfrond. Het is ook de meest voorkomende walvissoort in onze Noordzee en Waddenzee. Naar schatting leven er zo'n 80.000 bruinvissen voor onze eigen kusten. Hoewel ze vaak alleen leven, worden soms ook kleine groepjes van 4 tot 5 dieren gezien.

Hun dieet bestaat uit verschillende soorten vis, inktvis en schaaldieren. Zelf staan ze op het menu van orka's, haaien en grijze zeehonden. Om te kunnen jagen maar ook om zelf te ontsnappen aan deze roofdieren, moeten de bruinvissen erg snel zijn. Die snelheid halen ze uit krachtige staartvin. Wij gaan proberen om jullie straks wat beter te laten zien hoe krachtig deze staartvin is.

De bruinvissoort die jullie hier zien is één van de zeven bruinvissoorten ter wereld. Een andere bruinvissoort uit de golf van Mexico is de vaquita. De vaquita is de meest bedreigde walvissoort ter wereld: naar schatting leven er nog maar zo'n 15 in het wild. De oorzaak is dat de vaquita als bijvangst in visnetten vast komt te zitten. In dat gebied wordt namelijk veel illegaal gevist op de totoaba, omdat de zwemblaas van deze vis veel geld oplevert op de zwarte markt. De kieuwnetten die zij hiervoor gebruiken zijn levensgevaarlijk voor de vaquita. In een poging om de laatste vaquita's te redden wordt er nu door natuurbeschermingsorganisaties maar ook de Mexicaanse regering hard gewerkt om het natuurlijk leefgebied weer veilig te maken. Het Dolfinarium is met deze organisaties een samenwerkingsverband aangegaan omdat wij door de jaren heen zeer veel waardevolle kennis hebben verzameld over bruinvissen, die wij hebben gedeeld met deze informatie.

Voor het monitoren van de bruinvissen en hun gebied is echter niet alleen kennis maar ook geld nodig. Daarom dat wij meewerken aan de campagne om geld in te zamelen om de vaquita te redden. Mochten jullie hieraan willen bijdragen, dan is jullie donatie zeer welkom hier aan de andere kant van de schutting, waar ook nog meer informatie over de vaquita te vinden is.

Maar nu gaan we jullie eerst wat meer laten zien van hun Nederlandse nauwe verwanten. Twee van de dieren die jullie hier voor jullie zien zijn in het verleden aangespoeld en opgevangen. Zij kunnen helaas niet meer worden uitgezet in de zee omdat zij geen levende vis kunnen vangen. Bruinvis amber heeft namelijk te ernstig afgesleten tanden en bruinvis Siepy was nog heel jong toen ze strandde. Zij heeft daardoor nooit geleerd hoe ze moet jagen. Siepy heeft hier wel (in 2013?) een dochter gekregen. Haar naam is Esther en zij zwemt hier ook voor jullie. We gaan proberen om deze bijzondere dieren wat beter aan jullie te laten zien, maar heb ik hup nodig. Mag ik een groot applaus voor ….

(Met de nieuwe headsets kan er ook tijdens de sessie nog toegelicht worden wat er gebeurt. Het geeft je ook de ruimte om, als de bruinvissen niet meedoen, toe te lichten dat het schuwe dieren zijn met een eigen wil en dat ze daarom niet altijd in ons geïnteresseerd zijn, o.i.d.

Wij zijn aan het einde gekomen van deze presentatie. Mochten er nog vragen zijn, blijf dan nog even staan want wij komen nog even langs lopen. Bezoek ook vooral nog even de banner over de vaquita die hier aan de schutting hangt. We wensen jullie alvast een hele fijne dag en graag tot ziens!

(8) (H)aaibaaishow Roggenrif

Hallo Allemaal, leuk dat jullie er zijn. Welkom op het Roggenrif. Mijn naam is … en ik ga jullie iets vertellen over de Roggen en Haaien.

Roggen en Haaien komen overal op de wereld voor. Er bestaan meer dan 450 haaiensoorten en zelfs meer dan 600 roggensoorten. De haaien en roggen die jullie hier zien komen voornamelijk voor in onze Noordzee en de Atlantische Oceaan. Roggen en haaien lijken misschien niet op elkaar, maar ze zijn nauw aan elkaar verwant. Ze behoren allebei tot de kraakbeenvissen. Hun skelet bestaan namelijk geheel uit kraakbeen. Roggen zijn dus in feite een soort 'platte haaien'.

Roggen zijn vaak moeilijk te zien, omdat ze schutkleuren hebben. Deze schutkleuren hebben ze om zichzelf te verbergen tegen een vijand. Dit betekent dat ze ongeveer dezelfde kleur of tekening hebben als de bodem. De roggen graven zich ook vaak in, in het zand, waardoor ze nog moeilijker te zien zijn.

Roggen zijn plat, hebben een lange staart en gebruiken hun borstvinnen om mee te zwemmen. Deze borstvinnen zien eruit als een soort vleugels waardoor ze zichzelf heel sierlijk door het water kunnen voortbewegen. Maar hoe voelen ze aan? Weet iemand dat?

Er zijn vijf verschillende soorten Roggen en die voelen ook allemaal verschillend aan. Stekelrog – ruw Gevlekte rog -glad en slijmerig. Een deel van onze haaien voelen ook glad aan en daarom heten ze ook gladde haaien! Hondshaaien en kathaaien voelen juist heel ruw aan door de huidtandjes.

Nou heb ik een vraag voor jullie: Wie is er bang voor haaien? Dat hoeft niet. Haaien hebben een slechte reputatie gekregen door enge films en verhalen, maar eigenlijk zijn ze voor mensen niet gevaarlijk. Van de honderden haaiensoorten zijn er maar een paar grote haaien gevaarlijk zouden kunnen zijn, maar als ze een mens aanvallen is dat meestal een foutje en dit is uiterst zeldzaam. De haaien en roggen die hier in het Roggenrif zwemmen eten vooral krabben, garnalen, wormen, slakken, kleine visjes, inktvisjes en schelpdieren. Ze hebben platte tanden om deze te kunnen kraken.

Ze zijn dus niet eng, maar wel heel belangrijk in de natuur. Als roofdieren houden haaien en roggen het ecosysteem in balans! Helaas gaat het met veel haaien en roggen populaties niet goed in de natuur. Ze worden vaak als bijvangst gevangen in de visserij, hun leefgebied wordt verstoord en steeds meer vervuild met plastic afval. Veel haaien en roggensoorten zijn al uit de Noordzee verdwenen, en van de 17 soorten die er nog zijn, staan er 9 op de rode lijst met bedreigde diersoorten. Haaien hebben dus meer te vrezen van de mens, dan andersom.

Het Dolfinarium helpt daarom mee om de haaien en roggen populaties te herstellen. De haaien en roggen die hier leven leggen eieren (*-laat eieren zien-*). Bevruchte eieren worden hier elke dag verzameld en opgestuurd naar het kweekcentrum Blue Linked. De eieren komen daar uit, de dieren groeien daar op en als ze groot genoeg zijn, worden ze uitgezet in de Noordzee! Op deze manier hopen wij te kunnen bijdragen aan het herstellen van de balans in de Noordzee.

Sommige eieren komen hier uit. Eieren en jonge diertjes kunnen jullie zien in de verschillende aquaria van het Noordzee laboratorium. In de kinderkamer in dat gedeelte van het Roggenrif zwemmen ook jonge dieren. Deze dieren zijn het aaien nog niet gewend en mogen dus ook nog niet aangeraakt worden. Aaien mag dus alleen in het grote bassin.

We hebben ook één giftige rog, de pijlstaartrog. Maar wees niet bang, die zwemt niet hier in dit bassin maar veilig achter het glas van Hotel de Noordzee. In dit hotel kun je het verschil zien in wat er voor

onze Nederlande kust zwemt tussen de zomer en in de winter. Pijlstaartroggen zijn een zomergast, net als zeebaarzen en tong. Wintergasten zijn o.a. Kabeljauw, Steenbolk en Wijting.

Mochten jullie nog meer willen weten over haaien en roggen, bezoek dan nog even de Kraakbeenkamer! Hier leer je alles over haaien en roggen, hoe je ze kunt beschermen en zie je een grote verzameling haaien en roggen en hun eieren op sterk water. En je vind er zelfs een model van de reuzenhaai, de allergrootste haai die in onze Noordzee zwemt en de één na grootste haai ter wereld!

Nu heb ik veel verteld over de dieren die in het Roggenrif leven. Je mag deze dieren niet alleen aaien maar ook voeren! Wil je dat? Loop dan nog even bij mijn collega langs bij het voerloket. Misschien hebben jullie nog meer vragen of willen jullie graag een kaak van dichtbij zien, blijf dan nog even staan. Ik kom graag bij jullie langs lopen en voor de mensen die weer verder gaan nog heel veel plezier vandaag en graag tot ziens.

NB: meer toelichting over hoe je moet voeren geven bij het voerloket.

Haaien en 'platte haaien'

Haaien en roggen behoren tot de *Chondrichthyes,* of ook wel de kraakbeenvissen. Zij hebben namelijk een skelet dat bestaat uit kraakbeen. Slechts 10% van de vissen heeft zo'n skelet. De overige 90% heeft een skelet dat bestaat uit been en behoren tot de *Osteichthyes,* of ook wel de beenvissen.

Haaien en roggen zijn dus nauw aan elkaar verwant, ook al lijken ze misschien niet op elkaar! Roggen zijn als het ware 'platte haaien', met grote vleugelvormige borstvinnen die gefuseerd zijn aan het hoofd en kieuwspleten aan de onderkant van het lichaam.

Sharks and 'flattened sharks'

Sharks and rays belong to the class of the *Chondrychthyes*, also known as cartilaginous fish. Their skeleton consists of cartilage. 10% of all fish species have such a skeleton. The remaining 90% of fish species have skeletons that consist of bone. They belong to the class of the *Osteichthyes*, or bony fish.

Sharks and rays are closely related, even though they may not look alike! Rays are more or less 'flattened sharks', with large wing-shaped pectoral fins that are fused to the head and ventral gill slits.

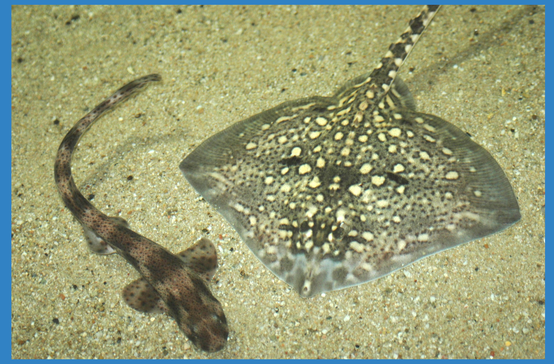

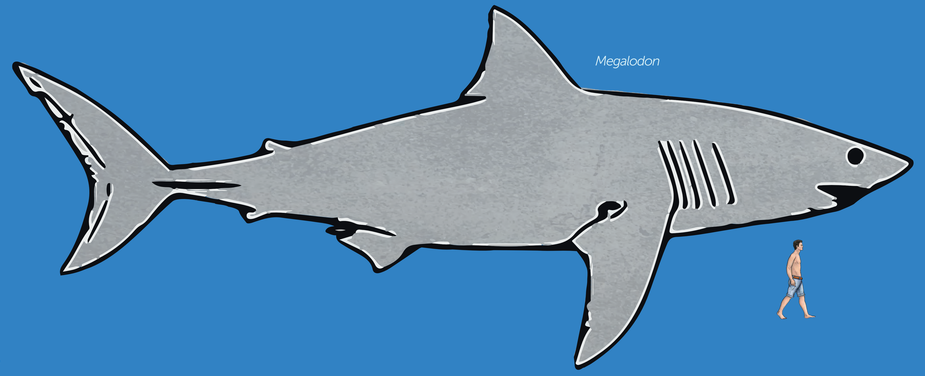

Lang, lang geleden....

Haaien bestaan al ontzettend lang! De eerste primitieve haaien zijn ruim 420 miljoen jaar geleden ontstaan. Dat is 200 miljoen jaar voordat de eerste dinosaurussen ontstonden! De eerste roggen ontstonden zo'n 150 miljoen jaar geleden. De eerste moderne mensen zijn pas 0,2 miljoen jaar geleden ontstaan.

Het uiterlijk van de meeste moderne haaien en roggen is de laatste 100 miljoen jaar nauwelijks veranderd. Het gestroomlijnde, torpedovormige bouwplan van haaien maakt ze succesvolle roofdieren!

Long, long ago...

Sharks and rays have existed for a long time. The first primitive sharks appeared over 420 million years ago. That is 200 million years before the first dinosaurs entered the scene! The first rays appeared around 150 million years ago. Modern humans have only been around for 0.2 million years.

The anatomy of most sharks and rays barely changed during the last 100 million years. The torpedo-shaped body of sharks makes them very successful predators.

Diversiteit

Vandaag de dag leven er meer dan 450 verschillende haaiensoorten. Uit fossielen is echter gebleken dat er lang geleden meer dan 3000 haaiensoorten hebben geleefd. Er bestaan meer dan 600 roggensoorten.

Haaien zijn er in alle maten, variërend van de doornhaai *(Etmopterus perryi)* van slechts 20 cm lang, tot de walvishaai *(Rhincodon typus)* die 18 meter lang kan worden. De walvishaai is daarmee de grootste vis ter wereld! De grootste rog is de reuzenmanta *(Manta birostris)* met een spanwijdte tot 7 meter!

Zo'n 16 miljoen jaar geleden ontstond de megalodon *(Carcharocles megalodon)*. Deze mega-haai kon zo'n 17 meter lang worden en woog rond de 50 ton. Er wordt gedacht dat hij met zijn 2 meter brede mondopening grote prooien at, waaronder walvisachtigen! De megalodon is zo'n 2 miljoen jaar geleden uitgestorven.

Diversity

Today, more than 450 different shark species exist. However, fossil records show that at one point in the past, over 3000 different shark species existed. There are over 600 different ray species.

Sharks come in all sizes, ranging from the dwarf lanternshark *(Etmopterus perryi)* of only 20 cm long, to the whale shark *(Rhincodon typus)* which can grow up to 18 meters long. This makes the whale shark the world's largest fish! The largest ray is the giant oceanic manta ray *(Manta birostris)* with a wingspan of up to 7 meters!

Approximately 16 million years ago, the megalodon *(Carcharocles megalodon)* appeared. This mega-shark could grow up to 17 meters long and weighed up to 50 tonnes! With its 2 meters-wide mouth, it is thought to have hunted large prey, including whales! The megalodon went extinct about 2 million years ago.

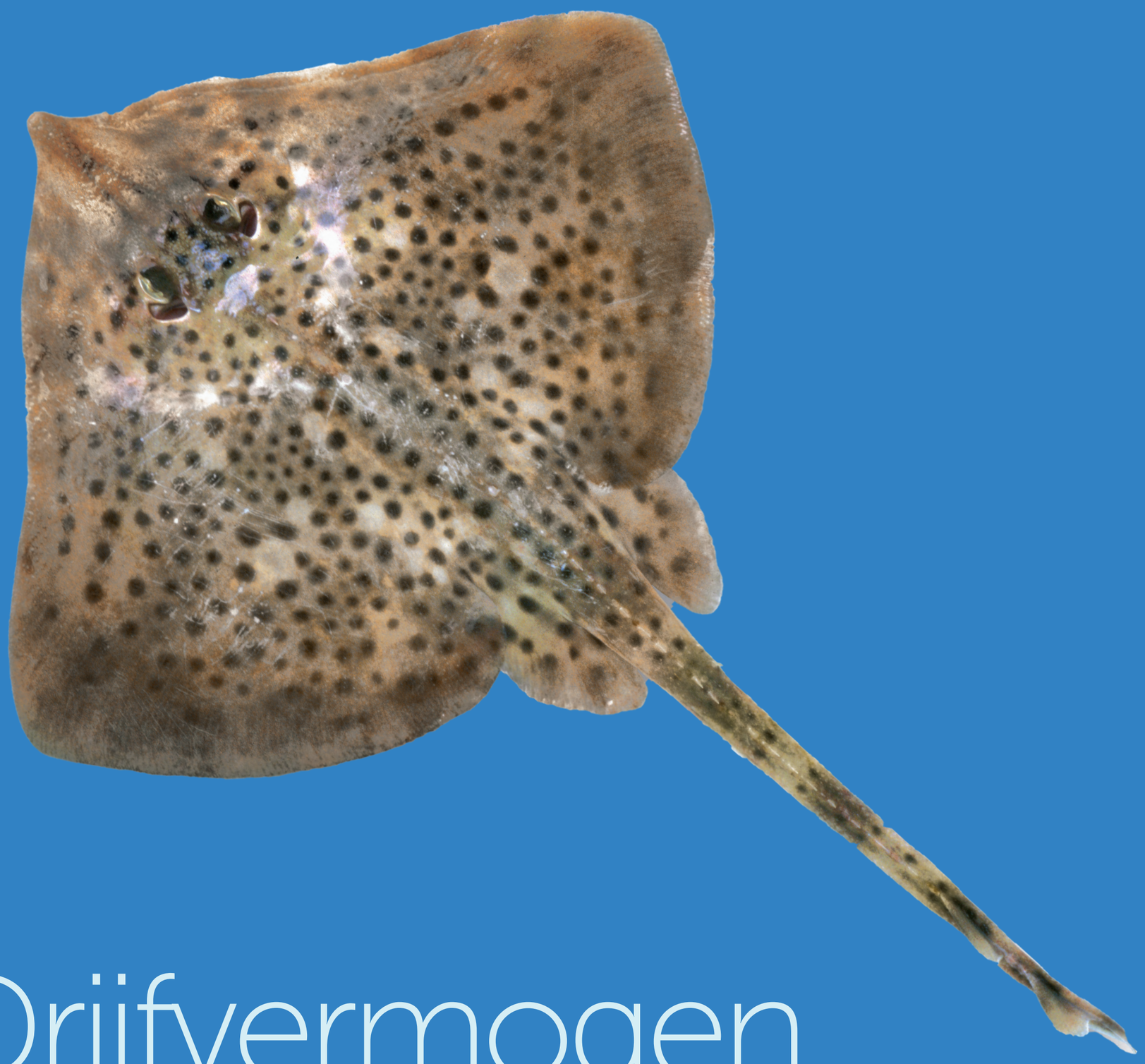

Drijfvermogen

Beenvissen hebben een zwemblaas die het drijfvermogen regelt, maar haaien en roggen niet. Zij regelen hun drijfvermogen met hun lever. De grote, met olie gevulde lever beslaat zo'n 20-30% van het totale lichaamsgewicht en zorgt ervoor dat haaien hun diepte kunnen behouden. Bij de meeste haaien is dit alleen nog niet genoeg om te blijven 'hangen' in het water. Ze maken daarnaast met de stand van hun borstvinnen gebruik van 'dynamic lift'. Net zoals de vleugels van een vliegtuig ervoor zorgen dat een vliegtuig omhoog gaat, zorgt dit er bij haaien voor dat ze niet zinken zolang ze blijven zwemmen.

Buoyancy

Bony fish have a swim bladder that helps regulate buoyancy, but sharks and rays don't. They rely on their large, oily liver which constitutes about 20-30% of their total body mass. For most shark species, this alone is not enough to maintain their depth. They also use the position of their pectoral fins to create a dynamic lift, similar to the wings of an airplane.

Zintuigen

Reuk
Haaien en roggen hebben een ontzettend goede reukzin. Ze zijn in staat om een prooi van honderden meters afstand te ruiken. Ze kunnen zelfs bepalen uit welke richting een geur komt! Het reukvermogen van haaien en roggen is zelfs zo belangrijk, dat het deel in de hersenen om geuren te verwerken meer dan de helft van het totale hersengewicht is.

Gehoor
Haaien en roggen hebben een gevoelig gehoor waarmee ze hun prooi van grote afstanden kunnen horen. Ze hebben een inwendig oor. Aan de buitenkant zie je dit als twee kleine, onopvallende gaatjes aan de zijkant van de kop vlak achter de ogen.

Ze 'horen' echter nog op een andere manier! Namelijk met hun laterale zijlijn. Een kanaal van poriën langs de zijkant van het lichaam vangt (geluids)trillingen op in het water die worden veroorzaakt door beweging.

Zicht
Haaien en roggen kunnen goed zien. Hoewel haaien waarschijnlijk kleurenblind zijn, herkennen ze vooral contrasten tussen objecten en hun achtergrond. Tijdens het jagen of als ze aangevallen worden, beschermen haaien hun kwetsbare ogen. Dit doen ze door ze te bedekken met een beschermend oogvlies of door ze naar achter in het hoofd te rollen.

Electroreceptie
Met behulp van duizenden elektroreceptoren in het gezicht, ook wel de ampullen van Lorenzini genoemd, zijn haaien en roggen in staat om elektrische en magnetische velden te voelen. Ze voelen hiermee de elektrische velden van prooien die verstopt in het zand liggen. Ook wordt gedacht dat ze de magnetische velden van de aarde waarnemen en gebruiken om te navigeren.

🇬🇧 Senses

Smell
Sharks and rays have a strong sense of smell. They are capable of smelling their prey from large distances. They even have the ability to determine the direction of a scent. The sense of smell is so important to sharks and rays that the part of the brain that processes smells constitutes more than half of the total brain mass.

Hearing
Sharks and rays have sensitive hearing and are able to hear their prey from large distances. A small, inconspicuous opening behind the eye leads to the inner ear.

However, they also 'hear' in another way: with their lateral line. This channel of pores along the side of their body detects vibrations in the water caused by sound or movement.

Sight
Sharks and rays have good eyesight. Although sharks are thought to be colour blind, they are sensitive to contrasts between objects and their background. When hunting or hunted, sharks protect their sensitive eyes by covering them with an eyelid or by rolling them back inside their head.

Electroreception
Sharks and rays are able to detect electric and magnetic fields with thousands of electroreceptor organs in their face, called the ampullae of Lorenzini. This enables them to detect the electric fields of prey that may be hidden underneath the sand. It is also believed that sharks and rays are able to detect the earth's magnetic field and use this to navigate.

Gebit & dieet

De tanden van haaien liggen ingebed in het tandvlees en zitten niet vast aan de kaak. De tanden groeien binnen in de mond en verplaatsen zich als een lopende band steeds meer richting de mondopening. Zo worden ze gedurende het leven constant vervangen, bij sommige soorten zelfs elke paar uur. Sommige haaien verliezen in hun leven meer dan 30.000 tanden!

Wat een haai of rog eet, valt meestal af te lezen aan het gebit. Haaien en roggen die slakken en schaaldieren eten, hebben harde, platte tanden om de schelp open te breken. Haaien en roggen die vis eten, hebben naaldvormige tanden om de vis goed te kunnen grijpen. En haaien die grote prooi zoals zoogdieren eten, hebben gezaagde tanden om stukken af te snijden. Plankton-eters, zoals de walvishaai en de reuzenmanta, hebben kleine tanden zonder functie. Zij filteren met een open mond plankton uit het water, door middel van kleine haakjes aan de kieuwen binnen in de mond.

Denture & diet

Shark teeth are embedded in their gums instead of directly fixed to their jaw. The teeth grow inside the mouth and steadily move forward, like a conveyor belt. They are constantly replaced throughout their lifetime. In some species, this can even be every few hours. Some species lose over 30,000 teeth in their lifetime.

The teeth of sharks and rays tell a lot about their diet. Sharks and rays that eat snails and crustaceans have hard, flat teeth for crushing. Those that eat fish have nail-shaped teeth for grabbing, and those that eat large prey, like mammals, have serrated teeth for shredding. Plankton feeders such as whale sharks and manta rays have small teeth with no function. By swimming with an open mouth, they filter plankton out of the water with tiny hooks attached to their gills.

Ademhaling

Net als beenvissen ademen haaien en roggen met hun kieuwen. Hoewel de kieuwen bij beenvissen bedekt zijn door een klepje, zijn die van haaien en roggen zichtbaar als spleten. Tijdens het zwemmen stroomt het water door de 5 tot 7 kieuwspleten en wordt de zuurstof eruit gefilterd. Als haaien en roggen stilliggen, blijven ze water langs hun kieuwen pompen om te zorgen voor een constante stroming van zuurstofrijk water. Sommige soorten kunnen niet pompen en moeten dus altijd blijven zwemmen.

Roggen leven veel op de bodem en hebben hun mond aan de onderkant. Doordat zij het water niet via de mond, maar via kleine openingen achter de ogen naar de kieuwen laten stromen, voorkomen ze dat de kieuwen vol raken met zand!

Respiration

Like bony fish, sharks and rays use their gills for breathing. While the gills of bony are covered, those of sharks lie in a visible row behind the head. As water flows through the 5 to 7 gill slits, oxygen is extracted. When resting on the bottom, sharks and rays pump water over their gills to ensure a constant supply of oxygenated water. Some species have lost the ability to pump and must therefore always keep swimming.

Rays are often bottom-dwelling and have their mouths at the ventral side of their body. If they pumped water through their mouth towards their gills, they would fill up with sand. Instead, they have small openings behind their eyes through which they pump water!

Huid

Haaien hebben een ruwe huid, vanwege de vele hele kleine huidtandjes. Deze dienen als uitwendig skelet, maar verminderen ook de wrijving tijdens het zwemmen. Haaien gaan er dus sneller van zwemmen!

Skin

Sharks have a rough skin due to the many dermal denticles. These serve as an outer skeleton, but also reduce drag and thus help shark swim faster!

Voortplanting

Vergeleken met andere vissen planten haaien en roggen zich langzaam voort. Ze krijgen weinig, maar goed ontwikkelde jongen. Vervolgens duurt het zo'n 3 jaar voor kleinere soorten, of zelfs langer dan 10 jaar voor grotere soorten voordat de jongen geslachtsrijp zijn.

Haaien en roggen hebben twee penissen! Tijdens de paring gebruiken ze er maar één tegelijk.

Er zijn drie manieren waarop haaien en roggen hun jongen kunnen krijgen:
1. **Eierlevendbarend**: Het ei komt uit in het moederlichaam waarna de jongen volledig ontwikkeld worden geboren. Dit is bij de meeste haaiensoorten en sommige roggensoorten het geval.
2. **Eierleggend**: De meeste roggensoorten en sommige haaiensoorten, zoals de hondshaai, leggen bevruchte eieren in het water.
3. **Levendbarend**: De jongen groeien in een baarmoeder, vergelijkbaar met zoogdieren. Dit is het geval bij de neushaai.

Haaien en roggen worden vaak geboren in baaien, riviermonden of ondiepe riffen. Hier is vaak een overvloed aan voedsel voor de jongen en ze zijn beschermd tegen roofdieren. Dit worden ook wel kraamkamers genoemd. De jongen moeten meteen voor zichzelf zorgen.

Reproduction

Unlike other fish, sharks and rays reproduce slowly. They produce small numbers of well-developed offspring and it takes about 3 years before they reach sexual maturity. In some species, this even takes more than 10 years!

Sharks and rays have two penises. When mating, they only use one at a time.

There are three ways in which sharks and rays can reproduce:
1. **Ovoviviparous**: the egg hatches in the oviduct of the mother's body and the young continue to develop there, after which they are born well-developed. This type of reproduction is seen in most shark and some ray species.
2. **Oviparous**: the mother lays her fertilised eggs in the water. Seen in most ray species. Some shark species, such as the small-spotted catshark, also lay eggs.
3. **Viviparous**: the young develop in a womb, similar to mammals. The porbeagle is an example of a viviparous shark.

Sharks and rays are often born in bays, estuaries or shallow reefs, which contain sufficient food and protection against predators. These areas are also known as nurseries. Young sharks and rays have to fend for themselves right from the start.

Kieuwzeef

Dit is een deel van de kieuwzeef van een reuzenhaai, de grootste haai aan de muur rechts van je. De kieuwzeef zorgt ervoor dat kleine voedseldeeltjes niet door de kieuwspleten naar buiten verdwijnen, maar naar het darmstelsel worden geleid. Hierdoor kan de haai efficiënter voedsel verzamelen.

Gill rakers

This is part of the gill rakers of a basking shark, the biggest shark on the wall to your right. The gill rakers prevent small food particles from escaping through the gill slits by redirecting them into the intestinal system. This allows the shark to collect food more efficiently.

Haaien hebben meer te vrezen van de mens, dan de mens van de haai!

Sharks have more to fear from humans, than humans from sharks!

Slechte reputatie

Haaien hebben een slechte reputatie die zij de laatste jaren vooral te danken hebben aan enge films en verhalen. Dat is onterecht! Van de meer dan 450 haaiensoorten zijn er slechts een paar die gevaarlijk kunnen zijn voor de mens. En als een haai een mens aanvalt, is dat meestal een foutje omdat de haai de mens aanziet voor een zeeleeuw. Dodelijke bijtincidenten zijn uiterst zeldzaam.

Bad reputation

Sharks have been given a bad reputation by scary films and tales, which they don't deserve! Of the over 450 different shark species, only a few are potentially dangerous to humans. And when a bite incident does occur, it is usually because the shark mistakes the human for a seal. Lethal bite incidents are extremely rare.

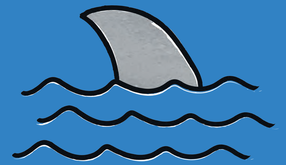

Haaien in gevaar!

Al miljoenen jaren vervullen haaien en roggen een zeer belangrijke rol in de zee. Als grote roofdieren houden zij het ecosysteem in balans.

De IUCN schat dat 25% van alle haaien en roggensoorten met uitsterven wordt bedreigd. Hoewel haaien en roggen al lang bestaan, is de snelheid waarmee populaties nu afnemen extreem hoog. Wetenschappers zijn het erover eens dat strengere regulering voor visserij en handel uiterst noodzakelijk is om populaties te herstellen. In onze Noordzee zijn veel soorten al verdwenen.

Van de 17 soorten die nu nog in de Noordzee leven, staan er 9 op de rode lijst van de IUCN. Doordat veel soorten pas na 10 jaar geslachtsrijp zijn en weinig jongen krijgen, herstelt de populatie zich langzaam. Hierdoor is deze extra kwetsbaar voor verstoringen.

Sharks in danger!

For millions of years, sharks and rays have fulfilled a crucial role in the sea. As large predators, they keep the ecosystem balanced.

The IUCN estimates that 25% of all shark and ray species is threatened with extinction. Although they have existed for so long, the rate at which populations are decreasing is extremely high. Scientists agree that stricter regulations for fisheries and trade are necessary in order to restore populations. In the North Sea, several species have already disappeared.

Out of the 17 shark and ray species that still inhabit the North Sea, 9 are on the IUCN Red List. Since many species don't reach sexual maturity until they are over 10 years old and produce relatively few offspring, populations recover very slowly. This makes them extra vulnerable to disturbances.

Een hap uit een haai

Doordat men met steeds intensievere methoden is gaan vissen, is het aantal haaien dat wordt gedood sterk toegenomen. Er wordt geschat dat er jaarlijks meer dan 100 miljoen (!) haaien worden gedood, onder andere voor menselijke consumptie.

Haaienvinnensoep
Een groot deel hiervan wordt gedood voor haaienvinnensoep. De haai wordt gevangen, met een mes ontdaan van zijn vinnen en levend teruggegooid. Vervolgens sterft de haai een langzame dood als gevolg van verstikking, bloedverlies of door roofdieren. Haaienvinnensoep wordt in Aziatische landen gezien als een symbool van status en is daardoor erg kostbaar.

Op je bord!
Ook wordt het vlees van haaien en roggen nog steeds veel gegeten in Europa. Door de hoge concentratie kwik is dit echter erg ongezond, vooral voor kinderen en zwangere vrouwen.

Bijvangst
In Nederland wordt gelukkig niet gericht op haaien en roggen gevist. Ze worden echter wel als bijvangst gevangen. Ze worden dan vaak toch meegenomen in de vangst of dood overboord gegooid. In de toekomst zou een terugzetverplichting ervoor kunnen zorgen dat meer haaien en roggen dit overleven.

A bite out of a shark!

Since humans started fishing with increasingly intensive methods, the number of sharks that are killed strongly increased. It is estimated that every year over 100 million (!) sharks are killed, mostly for human consumption.

Shark fin soup
A large portion of this is killed for shark fin soup. The shark is caught, its fins are sliced off and the shark is thrown back into the water, often while still alive. Unable to swim, it will die of suffocation, blood loss or is eaten by predators. Shark fin soup is a status symbol in Asia and is therefore of high value.

On your plate!
Sharks and rays are also still eaten in Europe. However, due to the high concentrations of mercury this is very unhealthy, especially to children and pregnant women.

Bycatch
Fortunately, Dutch fisheries don't target sharks and rays. They are, however, often caught as bycatch. Once caught, they are often brought to shore or are thrown overboard when already dead. In the future, the obligatory release of sharks and rays caught as bycatch could increase their survival rates.

Natuurlijk leefgebied

Mensen tasten het natuurlijk leefgebied van haaien en roggen op verschillende manieren aan.

- Door de klimaatverandering wordt het voor sommige soorten steeds moeilijker om voedsel te vinden.
- Vervuiling, bijvoorbeeld door plastic afval of los drijvende visnetten, vormt een groot gevaar voor haaien en roggen.
- Door toenemende menselijke activiteiten, zoals scheepsvaart, worden kraamkamers en andere belangrijke leefgebieden steeds meer verstoord.

Natural habitat

Human activity is affecting the natural habitat of sharks and rays in different ways.

- Climate change is making it increasingly difficult for some species to find food.
- Pollution, for example with plastic or fishing nets, is a major threat to sharks and rays.
- Increasing human activity at sea, for example with ships, is disturbing nurseries and other important habitats.

Blue Linked

Blue Linked is een onderzoeks- en adviesbureau op het gebied van het mariene milieu. Samen met partnerorganisaties wordt geprobeerd het ecosysteem in de Noordzee te herstellen door de haaien en roggen terug te brengen! In hun kweekcentrum kweken zij haaien en roggen om vervolgens uit te zetten in de Noordzee. Ondertussen wordt er hard gewerkt om hun leefgebied te beschermen en te herstellen.

Het Dolfinarium helpt!

De eieren die door de haaien en roggen hier in het Roggenrif worden achtergelaten, worden door de verzorgers van het Dolfinarium verzameld en aan Blue Linked geleverd. De eieren komen uit in het kweekcentrum en als de vissen groot genoeg zijn, worden ze uitgezet in de Noordzee.

Zien hoe wij dit doen? Kijk dan snel het filmpje!

Blue Linked

Blue Linked is a research and consultancy agency in the area of the marine environment. Together with partner organisations, they are trying to restore the ecosystem in the North Sea! In their breeding centre, they are breeding sharks and rays to be introduced into the North Sea. Meanwhile, they are also working with nature conservation organisations to restore and protect the natural habitats of sharks and rays.

The Dolfinarium contributes!

The eggs that are laid by the sharks and rays that live here in the Roggenrif are collected and transported to Blue Linked. The eggs hatch in their breeding centre and when they are big enough, they are released into the North Sea.

Would you like to see how we do this? Press the button!

Sharkatag

Er is nog veel onbekend over de populatie en de verspreiding van haaien en roggen in de Noordzee. Om dit beter in kaart te brengen, is Sportvisserij Nederland een onderzoek gestart. Het doel is om haaien en roggen die door vissers en schippers gevangen worden te voorzien van een merkje in de vin. Op dit merkje staat een uniek volgnummer die geregistreerd wordt op de website www.sharkray.eu, samen met informatie over de vanglocatie en het formaat van de vis.

Als deze haai of rog in de toekomst nog een keer gevangen wordt, kan worden bepaald hoe ver deze gezwommen heeft en hoe veel deze is gegroeid. Dit is waardevolle informatie die gebruikt kan worden om haaien en roggen beter te kunnen beschermen.

Bij het jaarlijkse evenement Sharkatag gaan vele sportvissers de Noordzee op om zo veel mogelijk haaien en roggen te voorzien van een merkje.
Benieuwd hoe dit eruit ziet? Kijk dan snel het filmpje!

Sharkatag

A lot is still unknown about the population and distribution of sharks and rays in the North Sea. To learn more about this, the Royal Dutch Angling Association started a research project. The goal is to tag sharks and rays that are caught by fishermen. The tag contains a unique number that is registered on www.sharkray.eu, together with information on where it was caught and its size.

If this shark or ray is caught again in the future, it can be determined how far this fish has swum and how much it has grown. This is valuable information that can be used to protect sharks and rays more effectively.

During the annual event Sharkatag, anglers go out on the North Sea to catch and tag as many sharks and rays as possible. Curious what this looks like? Watch the clip!

Jaarlijks sterven zo'n 50 miljoen haaien als bijvangst

Every year, about 50 million sharks are killed as bycatch

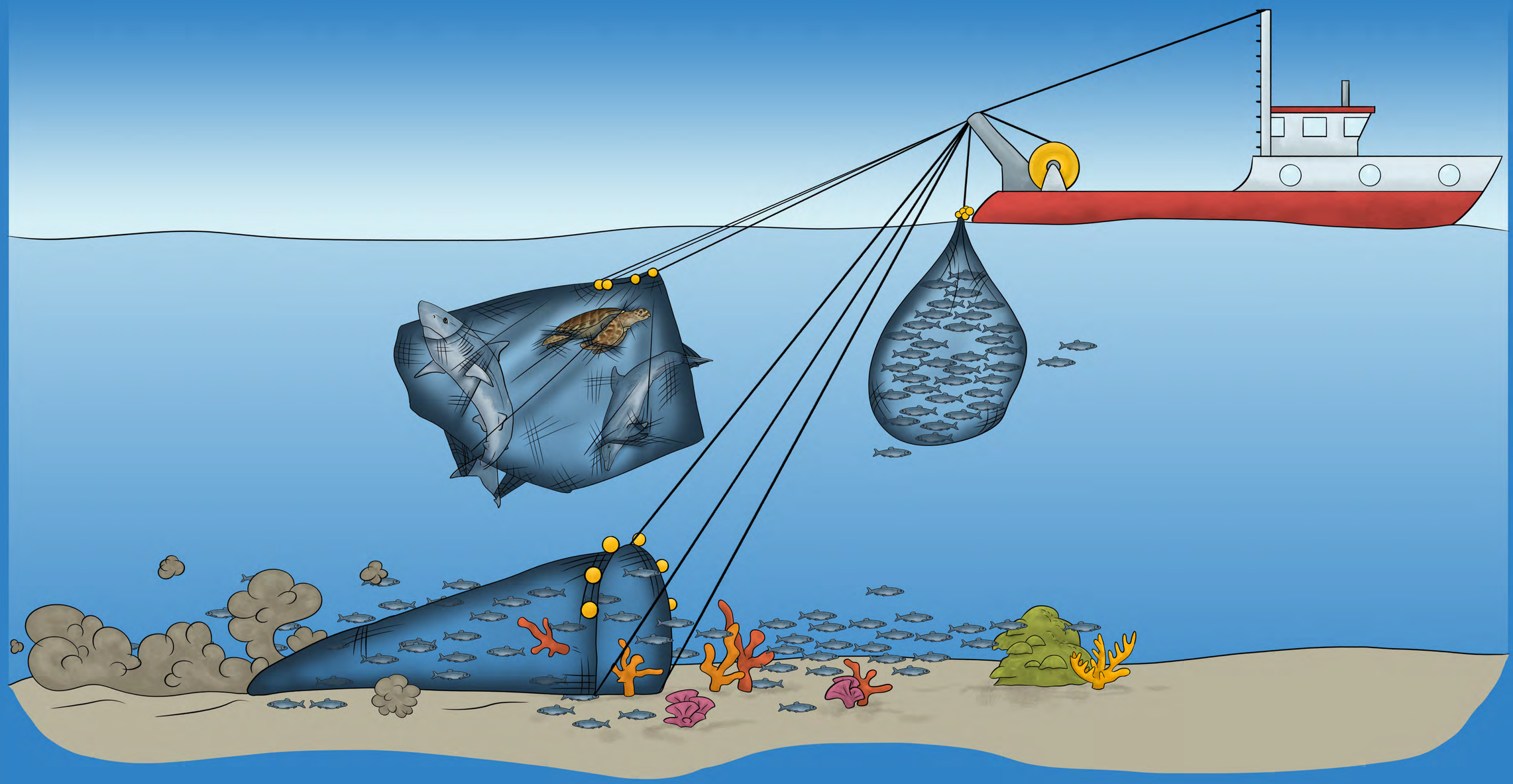

Vissen moet duurzamer!

Vis is een populaire bron van eiwit en de vraag ernaar stijgt enorm snel. Dat komt doordat we met meer mensen zijn, maar ook omdat we per persoon meer vis zijn gaan eten. Als gevolg wordt ruim 80% van de commerciële vissoorten maximaal bevist of zelfs overbevist.

Er wordt met steeds intensievere methoden gevist die vaak schadelijk zijn voor de natuur. In kwetsbare gebieden zorgen sleepnetten voor enorme schade aan het bodemleven en koraal. Ook is bijvangst een groot probleem. Ongeveer 40% van alle gevangen vissen is bijvangst. Deze vissen overleven dit vaak niet. Jaarlijks sterven hierbij zo'n 50 miljoen haaien en 650.000 zeezoogdieren.

Meer weten? Bekijk het filmpje!

We must fish more sustainably!

Fish is a popular source of protein for which the demand is increasing rapidly. This is because we are with more people than before, but also because people have increased their fish consumption. As a result, over 80% of the world's fisheries are fully or overexploited.

People are fishing with increasingly intensive methods that are often harmful to the environment. Bottom trawling (dragging fishing nets across the seafloor) damages vulnerable habitats and coral ecosystems. Bycatch is also a big problem. About 40% of all caught fish is bycatch, which often don't survive. Every year, about 50 million sharks and 650,000 marine mammals are killed as bycatch.

Jij kunt helpen!

Jij kunt helpen door natuurvriendelijk te kiezen wat er op je bord ligt. Als je vis koopt, controleer dan of deze op een duurzame manier is gevangen! Dit kun je zien aan het MSC-keurmerk.

Marine Stewardship Council (MSC) gecertificeerde visserijen zorgen ervoor dat er genoeg vis in de toekomst beschikbaar is, dat maritieme leefgebieden behouden blijven en dat bedreigde vissoorten beschermd worden. Meer weten?

Meer weten? Bekijk het filmpje!

You can help!

You can help by making environmental friendly decisions about what is on your plate. When buying a seafood product, make sure that it was caught sustainably. This is often shown by the blue MSC label.

Marine Stewardship Council (MSC) certified fisheries safeguard fish stocks for the future, reduce environmental impact and protect threatened fish populations. Watch the clip to learn more!

GECERTIFICEERD DUURZAME VISSERIJ
MSC
www.msc.org/nl

Verantwoorde viskweek

Bijna de helft van de vis die wij eten komt tegenwoordig uit kweekvijvers. Dit gebeurt echter vaak met een methode of op zo'n grote schaal dat het schadelijk kan zijn voor de natuur.

Het Aquaculture Stewardship Council (ASC) zorgt ervoor dat de viskweek op een verantwoorde manier plaatsvindt, waarbij zo min mogelijk natuurlijk leefgebied en biodiversiteit wordt aangetast.

VERANTWOORDE VISKWEEK
ASC
MODIFFICERE
ASC-MSA-2010

Responsible fish farming

Nearly half of the fish we eat nowadays comes from fish farms, which often use non-sustainable methods or operate on an enormous scale. This may negatively impact natural habitats and biodiversity.

The Aquaculture Stewardship Council (ASC) ensures that fish farming takes place in a responsible way, minimizing their impact on the environment.

Door vis met het MSC- of ASC-keurmerk te kopen, weet je zeker dat deze vis uit een duurzame visserij of viskweek komt die niet bijdraagt aan overbevissing en waarbij de schade aan de zee zo veel mogelijk wordt beperkt.

By choosing fish products with the MSC or ASC label, you can be sure that that fish came from a sustainable fishery or fish farm that does not contribute to overfishing and limits its impact to the marine environment.

Kun jij het MSC logo vinden op de visproducten die hier liggen?

Can you find the MSC labels on the fish products below?

Bijlage 135

dolfinarium

Dierenpaspoort

Met dit dierenpaspoort leer je alles over de bewoners van de zee. Verken het park, beantwoord de quizvragen en ontdek de verborgen woorden!

Ontdek • Beleef • Bescherm

Bijlage 135

Wist je dat...

...een bruinvis eigenlijk niet bruin, maar grijs met wit is?

145 - 160 cm

Bruinvis

Phocoena phocoena

Leefgebied:	kustgebieden in het noordelijk halfrond
Gewicht:	♀ ± 60 kg, ♂ ± 50 kg
Leeftijd:	♀ ± 15 jaar ♂ ± 20 jaar
Voedsel:	verschillende soorten vis en inktvis (± 3 – 6 kg per dag)
Vijanden:	orka's, grote haaiensoorten, grijze zeehond en tuimelaar dolfijn

De bruinvis is een tandwalvis, net als dolfijnen. Het is één van de kleinste walvissoorten ter wereld en bovendien de meest voorkomende walvissoort in de Noordzee en Waddenzee. Je vindt de bruinvissen in de Bruinvisbaai **5**.

Vraag 1: Hoeveel tanden heeft een bruinvis?

G 20 – 40 **H** 50 – 70 **Z** 80 – 100

Bijlage 135

Wist je dat...

...een dolfijn ongeveer 80 tot 100 tanden heeft?

Tuimelaar dolfijn

Tursiops truncatus

Leefgebied:	alle zeeën, behalve poolzeeën
Gewicht:	200 - 300 kg
Leeftijd:	± 45 jaar
Voedsel:	verschillende soorten vis en inktvis (± 6 tot 8 kg per dag)
Vijanden:	orka's en grote haaiensoorten

Tuimelaar dolfijnen vallen onder tandwalvissen. Ze leven in grote groepen, waarin ze nauw samenwerken om te overleven. Het zijn intelligente dieren die constant nieuwe manieren bedenken om te jagen en spelen. Je vindt de tuimelaardolfijnen in DolfijndoMijn 1 en de Dolfijnendelta 8.

Vraag 2: Hoe ademt een dolfijn?

A door zijn mond **E** door zijn blaasgat **T** door zijn oren

Bijlage 135

Wist je dat...

...een mannetjes-walrus wel 50 kg vis per dag op kan?

Pacifische walrus

Odobenus rosmarus

Leefgebied:	in de omgeving van de Noordpool
Gewicht:	♀ ± 1000 kg, ♂ ± 1500 kg
Leeftijd:	± 40 jaar
Voedsel:	schelp,- schaal en bodemdieren en vis (± 30 tot 50 kg per dag)
Vijanden:	orka's en ijsberen

Walrussen leven op de ijsschoten en stranden van de Noordpool, maar ze brengen veel tijd door in het water. Zowel de mannetjes als de vrouwtjes hebben snorharen, die net zo gevoelig zijn als onze vingers! Daarmee zoeken ze hun voedsel op de bodem. Je vindt de Pacifische walrussen in de Walrussenwal 3 en de Onder Odiezee 9

Vraag 3: Hoeveel snorharen heeft een walrus?

U 100 snorharen **I** 300 snorharen **E** 500 snorharen

Bijlage 135

Plastic afval op de Noordpool

Het Dolfinarium steunt belangrijk onderzoek

Elk jaar komt er 8 miljoen ton plastic afval terecht in de oceaan. Een deel hiervan wordt door de oceaanstromingen naar de Noordpool gebracht. Dit is levensgevaarlijk voor alle dieren die daar leven, waaronder walrussen!

Het Dolfinarium steunt daarom het Arctic Marine Litter project, een belangrijk onderzoek van Wageningen University & Research. Hierin wordt onderzocht waar het plastic afval in het Noordpoolgebied precies vandaan komt, zodat er samen met de verantwoordelijke partijen actie ondernomen kan worden om deze vervuiling in de toekomst te voorkomen!

Wist je dat...

...afval dat bij ons in de Noordzee terecht komt, meer dan 70% kans heeft om binnen 3 jaar op de Noordpool te belanden?

Bijlage 135

Wist je dat...

...na de geboorte van het jong de paartijd alweer begint?

Californische zeeleeuw

Zalophus californianus

200 - 250 cm

Leefgebied:	kustgebieden van Mexico t/m Zuid Alaska
Gewicht:	♀ ± 100 kg, ♂ ± 300 kg
Leeftijd:	♀ ± 25 jaar, ♂ ± 20 jaar
Voedsel:	verschillende soorten vis en inktvis (♀ ± 5 kg ♂ ± 9 kg per dag)
Vijanden:	orka's en grote haaiensoorten

Door hun grote voorvinnen zijn Californische zeeleeuwen erg behendig in het water en kunnen ze zelfs goed op rotsen klimmen! Tijdens de paartijd, in mei en juni, eten de mannetjes bijna geen vis; ze hebben alleen oog voor de vrouwtjes! De Californische zeeleeuwen zijn te vinden in het Zeeleeuwentheater **2**.

Vraag 4: Hoe lang kan een zeeleeuw maximaal onder water blijven?

R 5 minuten **L** 15 minuten **J** 45 minuten

Bijlage 135

Wist je dat...

...de mannetjes groter zijn dan de vrouwtjes?

250 - 300 cm

Steller zeeleeuw

Eumetopias jubatus

Leefgebied:	kustgebieden van het noordelijk deel van de Pacifische Oceaan
Gewicht:	♀ ± 300 kg, ♂ ± 1100 kg
Leeftijd:	♀ ± 25 jaar, ♂ ± 20 jaar
Voedsel:	verschillende soorten vis en inktvis (♀ ± 15 kg ♂ ± 25 kg per dag)
Vijanden:	orka's

Steller zeeleeuwen zijn groter dan Californische zeeleeuwen. Een mannetje kan wel 1100 kg wegen! Steller zeeleeuwen leven in een harem. Dat is een groep van één mannetje (de harembaas) met soms wel 20 vrouwtjes en jonge dieren. De harembaas verdedigt zijn groep en zijn territorium. Je vindt de Steller zeeleeuwen in de Stoere Stellerstek **4**.

Vraag 5: Welke kleur tanden heeft een zeeleeuw?

B witte tanden **E** bruin/zwarte tanden **O** gele tanden

Bijlage 135

1 DolfijndoMijn
2 Zotte Zeeleeuwentheater
3 Walrussenwal
4 Stoere Stellerstek
5 Bruinvisbaai
6 Zeehondenzand
7 Roggenrif
8 Dolfijnendelta
9 Onder Odiezee
10 Dolfijnenpanorama
11 Haaibaai

Afval is levensgevaarlijk voor onze dieren!

Bijlage 135

Wist je dat...

...een zeehond haar jong herkent aan zijn geur?

Grijze zeehond

Halichoerus grypus

200 - 250 cm

Leefgebied:	Wadden-, Noord- en Oostzee, Noorse Zee, Atlantische Oceaan en kustgebieden Baltische Zee
Gewicht:	♀ ± 150 kg, ♂ ± 300 kg
Leeftijd:	♀ ± 35 jaar, ♂ ± 25 jaar
Voedsel:	verschillende soorten vis en inktvis (♀ ± 7-8 kg ♂ ± 10-15 kg per dag)
Vijanden:	orka's en grote haaiensoorten

Grijze zeehonden zijn groter dan gewone zeehonden. Ze hebben een grijze of donkere rug en een gevlekte buik. Vrouwtjes hebben een beige buik met donkere vlekken, mannetjes hebben een donkere buik met lichtgrijze vlekken. Je vindt de zeehonden in het Zeehondenzand **6**.

Vraag 6: Welke kleur heeft een grijze zeehondenbaby?

E wit **S** bruin **D** grijs

Bijlage 135

Wist je dat...

...zeehonden alleen dichtbij goed kunnen zien?

Gewone zeehond

Phoca vitulina

180 - 200 cm

Leefgebied:	Wadden-, Noord- en Oostzee, Noorse Zee, Atlantische Oceaan en kustgebieden Pacifische Oceaan
Gewicht:	♀ ± 70 - 150 kg, ♂ ± 130 - 170 kg
Leeftijd:	♀ ± 30 jaar, ♂ ± 25 jaar
Voedsel:	verschillende soorten vis en inktvis (± 4 kg per dag)
Vijanden:	orka's en grote haaiensoorten

Gewone zeehonden hebben overal vlekken en verschillen onderling van kleur, van witgrijs tot donkerbruin. Bij de gewone zeehond is de vorm van het hoofd vrij rond, terwijl het hoofd van de grijze zeehond meer kegelvormig is. Je vindt de zeehonden in het Zeehondenzand 6.

Vraag 7: Hoe snel kan een zeehond zwemmen?

Y 15 km per uur **U** 20 km per uur **K** 35 km per uur

Wist je dat...

...het skelet van haaien en roggen uit kraakbeen bestaat?

Roggenrif

Ga op ontdekkingsreis in het Noordzeegebied. De meest bijzondere dieren uit onze eigen Noordzee zijn hier te vinden en zelfs aan te raken!

Roggen

In het Dolfinarium leven vijf soorten roggen: blonde roggen, golfroggen, stekelroggen, kleinoogroggen en gevlekte roggen. Ontdek jij de verschillen?

Haaien

De hondshaai, kathaai en gevlekte gladde haai, die in het Dolfinarium leven, zijn niet gevaarlijk voor mensen. Als je durft, kun je ze zelfs aaien in het roggenrif! 7

Bij het roggenrif vind je de nieuwe leerruimte van het Dolfinarium: de Haaibaai. 11

Vraag 8: Waar zit de mond van een rog?

W de onderkant **M** de bovenkant **V** de voorkant

Bijlage 135

Haaien en roggen in gevaar!

Het Dolfinarium helpt een handje

Van de 17 soorten haaien en roggen die in de Noordzee leven, worden er 9 bedreigd. Haaien en roggen zijn erg belangrijk voor een gezonde zee. Als grote roofdieren houden zij namelijk het ecosysteem in balans.

Het Dolfinarium helpt mee om de haaien en roggen weer terug te brengen in de Noordzee. Elke dag worden de eieren van de haaien en roggen hier in het Roggenrif verzameld. Deze worden zorgvuldig verpakt en opgestuurd naar het kweekcentrum, Blue Linked. Daar komen de eieren uit, groeien de dieren op en als ze groot genoeg zijn worden ze uitgezet in de Noordzee.

Zo zet het Dolfinarium zich in voor het behoud van de natuur!

Meer leren? Bezoek de Haaibaai! 11

Haaibaai Quizvragen

Verken deze nieuwe leerruimte, vind de antwoorden en ontdek het verborgen woord.

Vraag 1: Welke dieren zijn er het eerst ontstaan?

M Dinosauriërs **K** Haaien **L** Mensen

Vraag 2: Haaien die schaaldieren eten hebben...

I platte tanden **E** puntige tanden **A** zaagtanden

Vraag 3: Haaien voelen elektrische velden met hun...

O notulen van elektri **A** granulen van Da Vinci **E** ampullen van Lorenzi

Vraag 4: De grootste haai van de Noordzee is de...

O witte haai **U** reuzenhaai **E** walvishaai

Vraag 5: Het langst levende gewervelde dier is de...

W Groenlandse haai **R** walvishaai **S** gladde haai

Vraag 6: Naar schatting wordt 25% van alle haaien en roggensoorten ...

E bedreigd **I** gegeten **O** beschermd

Vraag 7: Om haaien en roggen te beschermen, kan ik vaker...

R vlees eten **N** duurzame vis kiezen **G** plastic gebruiken

Vul hier het verborgen woord van de haaibaai in.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

Bijlage 135

Zeezoogdieren in het wild

De meeste dieren in het Dolfinarium zijn hier geboren en opgegroeid. Ze zijn daarom gewend aan hun leefomgeving en het dagelijkse contact met mensen. Voor hun soortgenoten in het wild is dit anders. Sommigen van hen hebben nog nooit een mens gezien en zijn daardoor vaak bang voor mensen. Behandel dieren in het wild daarom altijd met respect en verstoor hun leefgebied niet.

Houd altijd een gepaste afstand, lok dieren niet naar je toe en respecteer het natuurlijke gedrag.

Bescherm ze door hun leefgebied veilig en schoon te houden!

- Gooi afval altijd in een vuilnisbak
- Probeer zoveel mogelijk het gebruik van plastic te beperken
- Sorteer en recycle je afval
- Koop alleen vis uit een duurzame visserij.
- Beperk de uitstoot van broeikasgassen door duurzame keuzes te maken in je voeding, transport en energieverbruik.

Bijlage 135

Krabbenkust

In de Krabbenkust kun je op zoek gaan naar krabben, kreeften, anemonen en bijzondere vissen. Je moet soms wel goed zoeken want het zijn nachtdieren en ze kunnen zich heel goed verstoppen! Hoe beter je kijkt, hoe meer je er ontdekt. Als je de spannende ontdekkingsroute over de stapstenen maakt, kun je de dieren zelfs nóg beter bekijken. Durf je dat?

Het geheime woord kun je ontcijferen door het beantwoorden van de vragen in het paspoort. Vul de letters in en stuur jouw antwoord naar **geheimewoord@dolfinarium.nl** en misschien win jij wel een leuke prijs.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

Ontdek • Beleef • Bescherm

Dierenpaspoort vragen:

Quizvragen Dolfijnbrein

Verken deze leerruimte, vind de antwoorden en ontdek het verborgen woord

1. Dolfijnen zijn het nauwst verwant aan m) haaien g) zeeleeuwen w) nijlpaarden
2. Er wordt gedacht dat dolfijnen niet kunnen a) ruiken o) horen e) zien
3. Dolfijnen slapen t) op het land s) in een grot onderwater l) terwijl ze zwemmen
4. Vis in de winkel met het MSC keurmerk is r) gezonder voor dolfijnen v) op een duurzame manier gevangen b) in olie gebakken
5. Hoe veel plastic tasjes worden jaarlijks wereldwijd gebruikt? a) 400 miljard i) 500 miljard e) 600 miljard
6. Ik kan helpen de uitstoot van broeikasgassen te verminderen door t) vaker met het vliegtuig te gaan, p) de verwarming hoger te zetten s) minder vlees te eten

walvis

Quizvragen Duurzaam Dolfinarium

Vind alle kleine, groene ‘duurzaam dolfinarium’ bordjes op het park en ontdek het verborgen woord

1. Hoeveel wegwerpbekers bespaart het Dolfinarium door een hervulbare koffiemok aan te bieden? s) 10.000 p) 120.000 n) 180.000 wegwerpbekers
2. Het Dolfinarium bespaart jaarlijks 25 miljoen liter drinkwater door a) toiletten te spoelen met grijswater e) regenwater op te vangen i) grondwater te drinken
3. In plaats van plastic tasjes, gebruikt het Dolfinarium in haar winkels t) kartonnen tasjes r) katoenen tasjes m) linnen tasjes
4. Het Dolfinarium bespaart jaarlijks 25.000 plastic verpakkingen door in haar winkels u) de souvenirs in minder plastic te laten leveren e) de souvenirs in weinig plastic te verpakken o) de souvenirs zelf te maken
5. Het Dolfinarium laat etensresten vergisten. Hierdoor wordt i) dit hergebruikt o) er minder gegeten u) energie opgewekt.
6. Dankzij de warmtekrachtkoppeling, verlaagt het Dolfinarium haar jaarlijkse CO_2-uitstoot met t) 758 ton n) 912 ton r) 1097 ton

natuur

Dolfinarium Harderwijk Educational programme 2018 / 2019

Programmes, goals, target audiences and protocols

Mission statement

In the Dolfinarium, the visitors are introduced to marine life and a pro-environmental attitude and where possible pro-environmental behaviour is stimulated. As a knowledge center in the field of marine animals, the Dolfinarium aims to inspire people to contribute to the conservation of nature.

Introduction

In 2017 / 2018, after the appointment of [redacted] as coordinator of the Education department, many developments took place. Not only were existing educational programmes, presentations and other elements renewed and updated, the Dolfinarium was able to develop several valuable additions to our park.

In 2017, we set the goal to move the focus of our education away from the individuals that live at our park and the spectacular or comical behaviours that they display, and move towards a much more nature- and conservation-oriented focus. The Dolfinarium recognizes, however, that many of these behaviours highlight the physical and cognitive characteristics that are often unique to marine mammals. We believe that it is exactly these behaviours that also help in involving the affective domain in our educational programmes, which will in turn will increase the chances that our key conservation messages will be internalized and acted upon. The Dolfinarium therefore continues to carefully choose which behaviours are included in our renewed educational programmes and which are excluded. Behaviours that are included are explained in terms of natural behaviours or physical characteristics as much as possible.

In our new educational programme, the general construction of the transmission of information with the aim to elicit a positive behavioural change in the visitor is as follows:

1. Sparking the interest and admiration of the visitor in marine mammals.
2. Emphasizing the connection between our animals and their counterparts in the wild.
3. Informing the visitor on the major threats to wild marine mammal populations.
4. Suggesting feasible behavioural changes that will help in the conservation of nature.

In our education programme, we have decided to focus primarily on three major threats to marine life that are not too abstract to the visitors and can be translated to clear and logical behavioural changes. These threats are plastic pollution, climate change and overfishing.

Animal presentations

- **Locations:** Animal Exhibits
- **Staff:** Animal care staff, at least one speaker.
- **Equipment:** Microphones, fish
- **Duration:** 10 – 30 min
- **Starting time(s):** All day
- **Number of participants: -**
- **Target audience:** General visitors
- **Main themes:** Biology, threats, conservation, research.
- **Learning objectives:**
  After attending an animal presentation, the visitor will have a deeper understanding of:
  - The natural habitats of the species.
  - Basic physical traits, life history and analogy of the species.
  - Threats and challenges to wild populations.
  - If applicable: research conducted by the Dolfinarium on the species.
  - If applicable: conservation efforts of the Dolfinarium.
  - Ways in which the visitor can adjust his/her behaviour to aid in conservation
  - Basic principles of husbandry training

Short description

Typical of the Dolfinarium are the animal presentations. During these presentations, the animals are fed and display trained behaviours to the public. Traditionally, these trained behaviours included many unnatural behaviours that served to purpose in education about the natural behaviour or physical traits of the species. In 2018, all animal presentations (with the exception of the Dolphin Dome and the Californian sea lions, explained further below) were rewritten and renewed. In these new presentations, the focus is put more strongly on natural behaviour and physical traits, and less on the individual characters and unnatural trained behaviour. Trained behaviours are now more clearly explained in light of their natural functions or on which physical traits they highlight. For example, jumps or fast swimming is shown to highlight the strength of the animal, vocal behaviours are shown to illustrate the communication between group members, etc.

New in 2019

Time and staff constraints in the preparation for the 2018 season prevented us from renewing two of our animal presentations: the Dolphin Dome and the Californian sea lions. Since these presentations rely on complicated multimedia productions and changing these requires tremendous (studio) work from multiple teams and external companies, it was decided to postpone the development of the new versions of these presentations to the following season. These new versions are being developed behind the scenes at the moment. In line with the rest of the developments at our park, the focus of these presentations will be its educational output and conservation message, rather than entertainment.

Educational rooms

Haaibaai (Shark Bay)

- **Locations:** Next to shark and ray exhibit
- **Staff:** Unstaffed
- **Equipment:** Information panels, preserved fish and fish eggs, other animal material (teeth, jaws, sawtooth, etc.), shark and ray models, tv-screens, sustainable fish-products.
- **Duration:** up to 30 min.
- **Starting time(s):** Open all day
- **Number of participants: -**
- **Target audience:** All visitors
- **Main themes:** Shark and ray evolution, anatomy, basic biology, diversity, threats, conservation efforts, sustainable fishery (MSC).
- **Learning objectives:**
  After exploring the Haaibaai educational room, the visitor will have a deeper understanding of:

- The evolution and diversity of sharks and rays
- The basic anatomy and biology of sharks and rays
- The major threats to shark and ray populations
- Local conservation efforts that are taking place to protect sharks and rays.
- The importance of sustainable fisheries in the conservation of marine habitats
- How the visitor can recognize sustainable fish products and aid in marine life conservation.

Short description
The Haaibaai is an unstaffed educational room that allows the visitors to explore the world of sharks and rays, particularly those that inhabit the Dutch seas. Besides the information that can be found on a variety of topics including evolution, diversity, reproduction, respiration, diet, threats and conservation projects, a broad collection of animal materials are on display. This collection includes preserved Dutch sharks and rays and a collection of shark and ray eggs. The eyecatchers of this room are three large shark models (a basking shark, a porbeagle and a Greenland shark). These are (three of) the largest shark species that inhabit the North Sea. Furthermore, a section of this room has been dedicated to educate the visitor on the danger of unsustainable fisheries, the importance of choosing for sustainable fish products and how to recognize these products in the stores. This section of the room was realized thanks to our newfound partnership with the Marine Stewardship Council (discussed further below). Visitors are encouraged to visit and explore this educational room by the quiz-page that has been added to the new Animal Passports (discussed further below).

DolfijnBrein (DolphinBrain)

- **Locations:** Next to dolphin lagoon.
- **Staff:** unstaffed
- **Equipment:** Dolphin skeleton, other skulls and teeth, information panels, tv-screen, “dolphin-skin” rubber.
- **Duration:** up to 45 min.
- **Starting time(s):** Open all day
- **Number of participants: -**
- **Target audience:** All visitors
- **Main themes:** Dolphin evolution, anatomy, reproduction, group behaviour, hunting behaviour, threats to marine life and pro-environmental behaviour.
- **Learning objectives:**
  After exploring the DolfijnBrein educational room, the visitor will have a deeper understanding of:

- Phylogeny and evolution
- The life history of dolphins
- Dolphin behaviour and communication
- Dolphin anatomy and physical traits.
- Three major threats to marine life: plastic, non-sustainable fisheries and climate change
- Simple ways in which the visitor can make sustainable and pro-environmental behavioural changes in everyday life.

Short description
The DolfijnBrein is the second educational room that was finalized and opened in the year 2018. The DolfijnBrein is an unstaffed, museum-like room that offers elaborate information on a large variety of topics. The goal of this room was to develop a museum-like room containing a lot of information which, although few people will read all of the information, provides both knowledgeable and naïve visitors with the opportunity to find answers to the questions they may have and to explore their favourite topics. The highlight of this room is the skeleton of a 55-year old bottlenose dolphin that passed away at our park in the year 2017. As a centrepiece of the room, this skeleton is now surrounded with information panels that inform the visitors on the anatomy and other physical traits of bottlenose dolphins. In addition to explaining three major threats to marine life (plastic, non-sustainable fishing and climate change), extra attention is given to educating the visitors how they can easily change their everyday behaviour to help in conservation. Visitors are encouraged to visit and explore this educational room by the quiz-page that has been added to the new Animal Passports (discussed further below).

School programme

- **Locations:** Dolphin lagoon, Walrus exhibit, Californian sea lions, harbour porpoises.
- **Staff:** At least one speaker from Education or Animal Care + at least one other Animal Care staff.
- **Equipment:** Preparation-package (to be downloaded by the teacher and discussed in classroom prior to visit), Microphone, “mini-recycling bin” with fishing nets, plastic trash, sustainable replacements for plastic disposables (canvas shopping bag, refillable bottle, etc.), MSC-logo printed, “protector of the ocean”-diploma’s.
- **Duration:** 45 minutes
- **Starting time(s):** 11:00
- **Number of participants:** up to 100
- **Target audience:** School trips 8 – 12 years
- **Main themes:** Marine mammal biology, behaviour, threats, conservation and sustainability.
- **Evaluation:** Online evaluation surveys, sent through e-mail after the programme.
- **Learning objectives:**
  After following the Dolfinarium school programme, the kids will have a deeper understanding of:
- The natural habitats of marine mammals
- Social dynamics and hunting behaviour of marine mammals
- The anatomy and physical traits of marine mammals
- The differences between mammals and fish
- The differences between pinnipeds and whales
- Husbandry training of marine mammals
- The major threats to marine habitats (plastic, non-sustainable fishing, climate change).
- Simple ways in which the kids can help in the conservation of marine life by adjusting everyday behaviour.

Short description

In 2017 / 2018, a new educational programme for schools was developed. In line with the rest of our recent educational developments, this new school programme focuses on natural habitats, natural behaviour and conservation. A special preparation-package for the teacher has been developed, which allows the teacher to discuss the main themes of the programme in the classroom prior to the visit to the Dolfinarium. As a result, the kids will already have heard most of the information once before the programme. Since the programme is largely based on interaction (Q&A) between the educator and the class, this prior knowledge will increase the effectiveness of the programme. In contrast to our previous school programme, the animals actively participate in this programme to illustrate the information that is being provided by the speaker. Physical characteristics and natural behaviour of the animals are shown more clearly in husbandry positions and trained behaviours, and conservation-messages are reinforced by the animals. The school class visits one cetacean species (porpoise or dolphin) and one pinniped species (sea lion or walrus). Three major threats to marine life are discussed: plastic pollution, non-sustainable fisheries and climate change. The kids will discuss why these factors threaten marine life and how they can adjust their behaviour to help protect the oceans (reduce plastic pollution, choose sustainable (sea)food products, reduce greenhouse gas emission). At the end of the programme, the kids receive a “protector of the ocean” diploma” with which they pledge to protect the ocean and the main take-home conservation messages are repeated.

Educational interaction programmes

- **Locations:** Dolphin Dome and Californian sea lions
- **Staff:** Educator and Animal Care staff, photographer.
- **Equipment:** Waders, criteria forms, educational video (to be made), educational information panels,
- **Duration:** 30 min, 1 hour and 1,5 hour
- **Starting time(s):** variety of starting hours, depending on the season.
- **Number of participants:** up to 8 for long programme, up to 50 for the picture moment
- **Target audience:** All visitors from 6 years of age and that meet the necessary safety criteria.
- **Main themes:** Marine mammal biology (focus on anatomy and physiology), behaviour, husbandry training, respect for and appreciation of wildlife, threats, conservation and sustainability.
- **Evaluation:** On-going study, measuring the effectiveness of these programmes on the pro-environmental attitudes, knowledge and behaviour compared to visitors who don’t follow a interaction programme.
- **Learning objectives:**
  After participating in one of the interaction programmes, the participant will have a deeper understanding of:

- The natural habitats of bottlenose dolphins or Californian sea lions
- Social dynamics and hunting behaviour of the species
- The anatomy and physical traits of the species
- Husbandry training and animal care
- Respectful treatment of and appreciation for (wild) animals
- Simple ways in which the participant can help in the protection of marine life.

Short description

For both bottlenose dolphins and Californian sea lions, two different types of programmes are offered: a short picture moment and a more extensive programme. In the picture moment, the participants can take a picture with a dolphin or sea lion, which they will take home in an educational booklet / photo cover. This photo cover contains additional information on marine mammals and their conservation. No additional information is provided during the programme, but through the activation of the affective domain during the programme, conservation messages that are conveyed

throughout the rest of their visit are more likely to be internalized and acted upon.

During the more extensive programme, more information is provided in the introduction talk on the basics of marine mammal biology, such as group- and hunting behaviour and anatomy, and threats to marine life. During the programme, a lot of focus is also put on the respectful and affective treatment of animals and the appreciation for them. In addition to conveying extra information, the main aim of the programme is to create an emotional connection between the participants and the animals by involving the affective domain.

Kids movie – Wally & Wiep

- **Locations:** Movie theater
- **Staff:** Unstaffed
- **Equipment:** Screen
- **Duration:** loop
- **Starting time(s):** Throughout the day, screened in a loop.
- **Number of participants:** -
- **Target audience:** Children up to 14 y/o.
- **Main themes:** Sustainable behaviour (saving energy, reducing plastic pollution), Dolfinarium conservation projects, animal husbandry.
- **Learning objectives:**
  After watching the Wally & Wiep movie, the children will have been introduced to:
  - Simple ways to behave more sustainable
  - Ways in which the Dolfinarium contributes to conservation projects
  - Research projects that are being conducted at the Dolfinarium
  - Animal care

Short description
The Wally & Wiep movie consists of short fragments showing the two Dolfinarium characters, Wally & Wiep, having several experiences at the Dolfinarium. These fragments show how Wally & Wiep try to behave more sustainable in their daily lives, how they initiate a beach clean-up and how they sort their trash for recycling. It also shows some of the conservation efforts and research projects of the Dolfinarium. These fragments are screened in a loop, so visitors can walk in and out at any time.

Evaluating our education

The new educational programme also includes a more elaborate and careful evaluation of the effectiveness of our educational programme. Using the online survey programme Survey Monkey, online surveys are being distributed to study certain aspects more closely. So far in 2018, we have conducted two evaluation studies.

1. **The transition from dolphin show to educational presentation**
   In 2018 we started the development of replacing the current dolphin show by a more educational dolphin presentation that, in line with the rest of the developments at our park, focusses on natural behaviour and physical traits of the species and on conveying our key conservation messages. We developed and spread a survey that would give more insight in 1) how the visitors score the educational and entertainment value of the current show and 2) the visitors' appreciation of certain elements in the show and 3) the educational value of the show. The results of this

first survey are being used in the development of our new presentation. Furthermore, once the new presentation is up and running in 2019, the same survey will be used to collect information about these three topics. The results of the show will be compared to those of the new presentation, which will give us more insight into the effectiveness of this transition.

2. **Measuring the effectiveness of our interaction programmes**
   Interaction programmes have been a part of the Dolfinarium's educational programme for many years. The philosophy is that by creating an emotional experience and involving the affective domain in the programme, a deeper appreciation for wild animals and their habitats can be stimulated. This in turn will lead to more pro-environmental attitudes, knowledge and behaviour. However, this has never been systematically studied. Therefore we developed an online survey to study the effect of these programmes on the pro-environmental attitude, knowledge and behaviour of four groups: 1) visitors before their visit, 2) general visitors that don't participate in an interaction programme, 3) visitors that participate in the short picture moment and 4) visitors that participate in the extensive interaction programme. It is expected that through groups 1 to 4 an increase is found in pro-environmental attitudes, knowledge and behaviour. Data is still being collected and the first analyses will take place in the end of 2018.

Animal Passports

The educational guideline during a visit to the Dolfinarium is the Animal Passport that the visitors receive upon entering the park. This Animal Passport has been completely revised in 2018. This new version contains the basic information about all marine mammal species, conservation efforts of the Dolfinarium and three quiz-pages. These quiz-pages aim to stimulate the visitors to visit and explore the two new educational rooms and to find and read the new sustainability signs that are spread throughout the park.

Sustainability

Especially now that pro-environmental and sustainable behaviour is the core of our educational programme, setting the right example in sustainable behaviour and inspiring our visitors to follow this example is even more important. Although sustainable improvements are constantly taking place behind the scenes, we have now started showing this to our public on a larger scale.

We have greatly reduced the consumption of plastic at our park by replacing or removing more and more plastic disposables, such as plastic bags, cups, napkins, balloons, cutlery and packages, and replacing them with biodegradable alternatives wherever possible. Plastic bottles (e.g. Coca Cola bottles) are now being collected separately in newly developed Dolfinarium PET-man collector bins. These bins are shaped like plastic bottles and are designed with Dolfinarium-themed decorations, including some facts about plastic pollution.

In order to communicate more about the different ways in which the Dolfinarium aims to be sustainable, we have added a new series of "Sustainable Dolfinarium" signs that are spread throughout the park. For example, a sign in the shop informs the visitor about the replacement of plastic bags by paper bags, a sign at the restaurant informs the visitor about the separate collection of organic waste to generate electricity and a sign at the toilets

informs the visitors about how that toilet saves clean drinking water. A quiz-page has been added to the new Animal Passport, which aims to stimulate the visitors to find and read these signs.

Social media items

In 2018, a new series of social media items has been launched. This series is called “kenniscentrum dolfinarium” (knowledge center dolfinarium) and contains items of four alternating themes that are crucial to the existence of the dolfinarium: Education, Research, Conservation and Fun. In Education items, not only do we shows aspects or developments of our educational programmes, we also post short, education fun-facts. In Research items, we tell about research projects that are being conducted at the Dolfinarium. In Conservation items, we tell about conservation projects that the Dolfinarium contributes to and ways in which the Dolfinarium strives for sustainability. The Fun items focus on the variety of enrichment techniques that are being applied at the Dolfinarium improve animal welfare. These social media items are not only posted online, they are also constantly screened on tv-screens at the entrance and at the underwater observatory.

Partnerships

In 2018, the Dolfinarium gained two valuable partnerships that are relevant in our new educational programme. In line with our ongoing focus on plastic pollution, we now have an official partnership with the Plastic Soup Foundation. This foundation with a credible reputation aims to educate children on the danger of plastic pollution and how they can help to minimize their plastic consumption. This partnership was launched with a Plastic Soup Foundation-event that was hosted at our park. Visitors could attend presentations, visit the many plastic-themed market stalls and learn how to reduce their plastic consumption. New developments in our educational programme in 2019 will include more collaborations with the Plastic Soup Foundation.

The second partnership, in line with our focus on the importance of sustainable fishing, is with the Marine Stewardship Council. Through this partnership, we aim to more effectively educate the public on the danger of non-sustainable fishing, the importance of choosing for sustainable fish products and how to recognize sustainable fish products in their stores. The MSC has granted the Dolfinarium access to its multimedia library, which has already been used in our new educational rooms and social media items. The visitors are also informed about the MSC in several animal presentations, the interaction programmes, in the new school programme and in the educational pre-show quiz that is screened before the dolphin show.

Main Education goals for 2019

1. Make our contribution to conservation visible on the park
   Goal: Q2 2019

The Dolfinarium contributes to various conservation projects. This includes our financial support of the Arctic Marine Litter project, which studies the origin of (plastic) marine litter in the Arctic region and the possible ways to prevent further pollution by cooperating with stakeholders. It also includes the supplying of valuable shark and ray eggs to the Blue Linked project, which cooperates with the WNF to study the feasibility of breeding shark and ray eggs for later reintroduction into the wild. The ultimate goal is to restore the endangered shark and ray populations, which as large predators play a crucial role in many ecosystems. Although the primary motivation for our contribution to these projects is because we believe in their importance for conservation, we need to communicate our efforts more clearly, creatively and frequently to our visitors in order to also inspire them to also help.

There are already several plans to achieve this. First, a collage will be made for display next to the walrus habitat, consisting of thousands of bottle caps that were collected bny the Arctic Marine Litter Project in the Acrtic region inhabited by wild walruses. This display will tell the story and demonstrate the relevance of the project and will also include an explanation of our specific contribution to the project. Second, we want to increase the number of education, research and conservation related posts on our social media platforms even more than we did last year, so that we can convey even more information on these topics. Third, we plan to develop a board, banner, counting-machine or some other way to communicate how many sharks and rays we have already donated to the Blue Linked Project and have been released into the wild.

2. Utilize our new partnerships
   Goal: Q2 2019

In the year 2018, the Dolfinarium engaged in two valuable and relevant new educational partnerships: the Plastic Soup Foundation and the Marine Stewardship Council. Both organizations focus on topics that are also the focus of our current educational programme: plastic pollution and sustainable fishery. Therefore, the Dolfinarium can utilize the partnerships with these credible organizations in joined educational events, banners, social media posts, etc.

3. Sustainability
   Goal: Q3 2019

Although the Dolfinarium has already increased its communication on sustainability topics throughout the park and on social media, the plan is to increase this even further in 2019. We aim to obtain two sustainability certificates in the next year: The Green Key and the MSC certificate. Communication to our visitors on certain sustainability topics is already an integral part of Green Key, so with obtaining this certificate, our education of sustainability

will automatically increase and likely become more professional. And although we already communicate about the importance of sustainable fish to our visitors and aim to stimulate them to only choose sustainably, we cannot communicate that we also only use MSC fish products for our animals and in our restaurants. After obtaining the MSC certificate, our communication on this topic will be more believable and convincing.

Research

Mission statement
The Dolfinarium aims to contribute to the body of scientific knowledge and literature by conducting, contributing to or facilitating scientific research on marine species and sharing its findings with the scientific community. By doing so, The Dolfinarium aims to contribute to the conservation of nature as well as the health and welfare of marine animals under human care.

The research department at Dolfinarium Harderwijk is coordinated by Dennis Vink and Paulien Bunskoek. Research at Dolfinarium Harderwijk may focus on marine animal behaviour, ecology, physiology, health, welfare and more. Research projects may be requested and conducted by external researchers and/or institutes, Dolfinarium staff members or University students under supervision of Dolfinarium staff members.

The duration and scope of these projects vary per project: Dolfinarium participates in both long-term research projects such as PhD projects, and in short-term projects such as research internships by master students. Collaborations may even be as short-term as a researcher that requires a physiological sample that is stored in our bank or can be collected during routine husbandry check-ups.

In the development, assessment and execution of scientific research at the Dolfinarium, the welfare and health of the animals is always guaranteed. The Dolfinarium conducts non- or minimally invasive research, preferably with the voluntary or trained participation of the animals. The Dolfinarium adheres to the strict and most important protocol that if during a research project it is determined that the health or welfare of an animal cannot be guaranteed, the research is terminated.

Scientific committee

The Scientific Committee consists of a group of scientists and marine mammal experts. Dennis Vink (Dolfinarium Harderwijk) is the chairman of the committee. The committee supervises and evaluates the research of four marine mammal holding facilities: Planet Sauvage in Nantes, Parc Asterix in Paris, Boudewijn Seapark in Bruges and the Dolfinarium in Harderwijk. Members of the Scientific Committee also evaluate research proposals/requests that are submitted to any of the parks.

Scientific Committee mission statement
"The research program wants to benefit the conservation of cetaceans in the wild by performing research in the fields of behavior, physiology and pathology. The goal of research is to increase our knowledge of what is normal and aberrant in behavior and health and to investigate what the effects are of anthropogenic disturbance on behavior and health."

Animal Welfare Committee

The Animal Welfare Committee consists of the Dolfinarium's curator, veterinarians, behavioural biologist and the supervisors of each Animal Care department. The committee

meets to discuss the most important animal welfare matters, to discuss the possible solutions and to monitor the progress made since the last meeting.

Animal Welfare Committee mission statement
The Animal Welfare Committee (AWC) aims to contribute to constantly improve the health, habitats, social situation of all animals at the Dolfinarium in order to safeguard their welfare. The AWC aims to achieve this goal by frequent discussion of possible challenges for animal welfare, attempting new ways to improve welfare and health by using the available resources and measuring the results, and by requesting further support from management if need be.

Current projects

PhD project supported by the Dolfinarium, executed by Benjamin Schulz
Spermatology examinations on ejaculates of the Bottlenose Dolphin (Tursiops truncatus) for evaluation of usability in assisted reproductive technologies
[status: data collection and analyses finished, preparing articles for publication]
Goal: To develop efficient protocols in assisted reproductive technologies for cetaceans, long term studies with several animals are needed. Most advanced technologies like sex-sorting of spermatozoa are limited by patents held by commercial conglomerates and cannot be used as much as it would be necessary for the management of small populations of exotic species in human care. The overall goal is to find a reliable and repeatable protocol for collection, transport, sorting and freezing of dolphin semen to be able to support captive breeding management programs.

, PhD-program "Veterinary Research & Animal Biology" of the University of Veterinary Medicine Hannover, Foundation.
Using minimal invasive diagnostic methods for harbour porpoise (*Phocoena phocoena*) health status monitoring: blow sample analysis for stress level monitoring, and associated lungworm infection detection through blood analysis.
[status: data collection]
This project aims to develop new diagnostic techniques, which can be used as health monitoring tools to better understand the interaction of lungworm infection and stress in harbour porpoises. An effective means to monitor the current health status and wellbeing of an animal is often through stress level detection. Steroid hormones and cytokines are useful tools for gaining important information on the general wellbeing of individuals. Therefore, the study aims to validate exhaled breath (blow) samples as an innovative matrix for stress level measurements. A sampling kit for porpoises will be developed and blow samples will be analysed to test this non-invasive method to detect stress levels in these vulnerable marine mammals. Lungworm infection is the most common and usually most severe parasitic infection porpoises face. Therefore, a protocol for the diagnosis of infections in live porpoises using blood samples is needed. Thus, an Enzyme Linked Immunosorbent Assay (*ELISA*) will be developed to detect antibody titres in infected animals as a method of parasite burden evaluation and to correlate parasitic burden with chronic or acute stress levels. Stress levels and composition of lungworm-positive and negative animals will be compared to assess how lung nematodes affect the health and stress status of harbour porpoises. The combined

research outcomes will contribute to a better understanding of how the parasite burden influences porpoises' welfare and wellbeing.

[redacted], Dipartimento di Scienze Veterinarie – Università degli Studi di Torino

Non-invasive monitoring of the reproduction in *Tursiops truncatus* males: evaluation of testosterone levels and reproductive behaviour in "males only" and in a mixed male-female group.

[status: data collection finished, report being written]

The research will be relevant primarily because it will investigate, in a non-invasive way, the endocrinology patterns in a male-only group of dolphins in comparison to a mixed sex group. This is relevant since in the wild, both male-only groups and mixed sex groups are seen. The results that will be acquired will help us understand the mechanisms related to the animal group, increasing the knowledge to be applied for the conservation of cetaceans in the wild.
Furthermore, this project will investigate the connection between increased levels of aggressiveness and fights between dolphins on one hand and the hormone levels on the other. It is believed that the increase in testosterone level determines aggressive behaviour, but this has never been investigated thoroughly with objective methods.

[redacted], Alfort veterinary school (ENVA, Paris, FRANCE)

Enzyme immunoassay of fecal glucocorticoids metabolites in dolphin (*Tursiops truncatus*): Interest for a chronic stress study

[status: data collection finished, report being written]

- We are going to test 2 different ways to collect fecal samples (catheter in the anal orifice and collection of faeces with a net/container after spontaneous defecation) and their effects on the concentration of glucocorticoids metabolites in the faeces
- Is there a variation of fecal glucocorticoids metabolites concentration before and after any remarquable events (capture, construction work, …) in captive dolphins?
- What is the annual variation of fecal glucocorticoids in captive dolphins (High season/low season)?
- We are going to set up a protocol to collect and preserve fecal samples for wild dolphins
- This study will have one of the most important population sample size for a study on captive dolphins, with the participation of several European delphinariums
- It will be the first time glucocorticoids metabolites will be measured in wild dolphins' faeces
- We will be able to have an idea about the concentration of glucocorticoids (indicators of stress) in the two population: captive and wild dolphins

Master students under supervision of Dennis Vink, Dolfinarium Harderwijk

Testing Three Hypotheses on the Functions of Temporary Mother-Calf Separations in Captive Bottlenose Dolphins

[status: data collection and analyses finished, preparing article for publication]

Different theories exist on the function of temporary mother-calf separations in bottlenose dolphins. Although several studies have attempted to study this subject and three hypotheses have been proposed, no study has yet combined these three hypotheses in a single observational study. This project studied the behaviour of a new-born bottlenose dolphin calf,

its mother and its social group at Dolfinarium Harderwijk and tested the predictions of the three hypotheses with the results.

Master students under supervision of Dennis Vink, Dolfinarium Harderwijk
The Behavioural development of behaviour or a bottlenose dolphin calf
[status: data collection and analyses finished, preparing article for publication]
This project aimed to map the behavioural development of a new-born bottlenose dolphin calf at Dolfinarium Harderwijk. Starting on the day of parturition until approximately 9 months of age, behavioural data were collected and a timeline of the first occurrences of important behavioural categories will be developed.

Master student , Utrecht University, under supervision of Dennis Vink, Dolfinarium Harderwijk
Abnormal repetitive behaviour in captive bottlenose dolphins: patterns and affecting factors
[status: data collection finished, currently analysing data]
This project aims to shed light on the patterns and causing factors of abnormal, repetitive behaviour, called jaw-popping, that is shown by some of the male bottlenose dolphins at Dolfinarium Harderwijk. This behaviour developed many years ago in one of the older males and has spread through the group since then. As far as known, this behaviour has never been seen in other dolphins. Despite many attempts of the caretakers to reduce this behaviour by means of enrichment and other environmental influences, very little is still known about the internal motivation or patterns of this behaviour. The extensive behavioural observations conducted in this project will show us under which environmental circumstances and times of the day this behaviour is seen most and least. Subsequently, it will hopefully shed light on possible remedies.

Master student , Utrecht University, under supervision of Dennis Vink, Dolfinarium Harderwijk
Pool preference of captive bottlenose dolphins
[status: data collection finished, currently analysing data]
Although the public debate often suggests that dolphins always prefer bigger pools, previous studies have shown that this is not always the case. Instead, previous research has shown that captive dolphins seem to prefer pools with the most stimulation (Shyan et al., 2002). In order to gain further insight into the pool preference of the bottlenose dolphins at Dolfinarium Harderwijk, extensive behavioural observations were conducted.

 Dolfinarium Harderwijk
Effect of marine mammal interaction programmes on the pro-environmental knowledge, attitude and behaviour of visitors
[status: data being collected]
The Dolfinarium Harderwijk has been offering interaction programmes with marine mammals for many years. It has always been believed and assumed that these programmes stimulate the appreciation for animals and nature and motivate the participant to help in the protection of wildlife. The validity of this assumption, however, has never been studied. This study aims to gain insight into the effect of interaction programmes on the pro-environmental knowledge, attitude and behaviour of visitors. Information on these categories is collected by

using online questionnaires. Four different study groups are compared: 1) visitors before their visit, 2) visitors that did not participate in an interaction programme, 3) visitors that participated in a short interaction programme, 4) visitors that participated in a long interaction programme.

[redacted], Dolfinarium Harderwijk

From dolphin show to educational presentation: evaluating the visitors' appreciation

[status: data being collected]

Although the focus of the Dolfinarium main dolphin show has always been to show off the dolphins' spectacular behaviours and not so much on education. In the year 2019, the Dolfinarium will replace the dolphin show with a much more educational dolphin presentation that contains much more information on the species, natural behaviour and habitat, and the conservation of wildlife. Although many zoos and dolphinariums believe that shifting towards more education is not desired or appreciated by the visitors, other believe that nowadays many visitors want or even demand more information and focus on conservation, while the visitors that don't will probably not be bothered by it. In order to gain more insight into this discussion, an identical questionnaire will be spread across visitors that attended the original dolphin show and visitors that attended the educational presentation. Questions will focus on the appreciation of the show, whether the visitors would want to change, add or remove certain elements and on some knowledge questions.

Planned / in preparation

[redacted], Dolfinarium Harderwijk

In vitro drug interaction of combinations of azoles with terbinafine against clinical *Aspergillus fumigatus* isolates from bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*)

Clinical effect of combining azoles with terbinafine in bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*) with invasive Aspergillosis in the lungs

[Status: making use of ongoing mycology cases, data collection]

Collaboration with prof. Paul E. Verweij MD, FECMM, Professor of Clinical Mycology, Center of Expertise in Mycology Radboudumc/CWZ, Radboud University Nijmegen Medical Center

Several bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*) in the lagoon of the Dolfinarium have acquired invasive aspergillosis with different resistance patterns against the most commonly used azoles (itraconazole, voriconazole, posaconazole). Long and intensive treatments are usually necessary. Until now monotherapy with a sensitive azole have been applied some with very slow improvement or stand-still of disease. In order to facilitate quicker healing we are now using a combination of an azole with terbinafine. Patients will be monitored with regular blood samples and bronchoscopies to evaluate the therapy and possible side effects. In vitro sensitivity testing will be performed on Aspergillus strains coming from the cultures taken during bronchoscopies. The results will hopefully improve therapy protocols and outcomes for bottlenose dolphins, especially with azole-resistant invasive Aspergillosis and will also possibly have an effect on treatment protocols and outcome in human patients.

[Approved]

Collaboration with [redacted]

Director of Institute for Terrestrial and Aquatic Wildlife Research (ITAW)
University of Veterinary Medicine Hannover, Foundation
Focus points of possible research would be measuring cortisol and DHEA in harbour porpoises to be able to determine acute and chronic stress levels of animals, and this could be applied to wild animal research. Another pillar would be to look at harbour porpoises immune systems. Samples necessary could be blow samples, fecal and blood samples. These samples can be obtained during the routine medical checks that we already do in our animals

[Approved]
Collaboration with [redacted]
http://pure.au.dk/portal/da/peter.madsen@biology.au.dk
Aarhus University, Denmark
Focus point of possible research would be measuring the response of the cortex of harbour porpoises to click sound playbacks at a low volume. This requires the animals to hold still for 2 minutes with 3 suction cups placed on their head with wires leading to the equipment. From each animal 10 sessions are needed. The animals need to be trained for this. This will require daily training sessions but can be done in the routine training sessions. The project will most likely take place over several days depending on how the animals cooperate.

[Dependent upon funding. Dolfinarium wrote letter of support for grant application]
Collaboration with [redacted], Planete Sauvage
Acoustic monitoring of cetaceans abundance along the European coast
The overall goal of this 3 years' project is to gather an important database on how small cetaceans use European coastal waters. Data collected from 10 to 15 different sites will lead to fruitful comparisons extending the range of question addressed by this proposal.
Questions addressed by the project are:

- Which type of coastal environments are suitable for small cetaceans along the European coast?
- How they organize their activity, share resources in different areas on a daily and seasonal basis?
- Which natural environmental features are responsible for how small cetaceans use coastal waters?
- Are some anthropogenic factors (boat traffic, drilling, touristic activities, fishing) impacting the way small cetaceans use coastal waters?

[Dependent upon funding]
Collaboration with [redacted], Prague College of Psychosocial studies
Inter-species cooperation and communication
The proposed research is a basic research with applied significance. It is primarily driven by the theory of the integrated behavioural-evolutionary explanation of cooperation in the field of human-animal interaction (Perelberg and Schuster, 2009), but the results should also improve human care for dolphins in captivity (dolphinariums, zoos).
The main aim of the planned observation of human–dolphin interactions in dolphinarium Harderwijk is to seek further insights into the issue of the possible motivations of dolphins for interaction with humans. Are dolphins motivated to interact with humans because of material rewards like food? Are there any behavioural indicators that dolphins enjoy the presence of humans, and are thus motivated by intrinsic affective states associated with human–dolphin

interaction? How does the nonverbal expressive style of trainers influence the reactions of dolphins? These questions are posed at the beginning of the proposed research project.

[Dependent upon funding]
Collaboration with [redacted], Nottingham Trent University

Identifying Welfare for Dolphins Under Human Care

The keeping of marine mammals is under increasing levels of scrutiny and the debate frequently plays out in the media in the absence of objective evidence. If it were possible to establish the psychological priorities for captive dolphins, not only could management and potentially habitat design be targeted more effectively at delivering optimal levels of welfare, discussions about captive dolphin welfare could be framed more objectively.

Methods:

- Collate all relevant published data on the species.
- Identify the expert panel comprising individuals with insights from captive management, field biology and animal welfare science.
- Carry out a facilitated workshop to identify the behavioural and cognitive needs of captive dolphins.
- Disseminate the findings of this workshop to relevant scientific, advocacy, legislative and dolphin management communities.
- Promote the outputs of this workshop to the general public as an alternative paradigm for a more ethical approach to captive dolphin welfare underlining the possibility for genuinely compassionate methods of animal management.

Publications

1. Kastelein et al. “Behavioral Responses of Harbor Porpoises (*Phocoena phocoena*) to Sonar Playback Sequences of Sweeps and Tones (3.5-4.1 kHz).” *Aquatic Mammals* 2018, *44*(4), 389-404, DOI 10.1578/AM.44.4.2018.389

2. Kastelein et al. “Seasonal Changes in Food Consumption, Respiration Rate, and Body Condition of a Male Harbor Porpoise (*Phocoena phocoena*).” *Aquatic Mammals* 2018, *44*(1), 76-91, DOI 10.1578/AM.44.1.2018.76**.**

3. Kastelein et al. “Temporary hearing threshold shift in a harbor porpoise (*Phocoena phocoena*) after exposure to multiple airgun sounds” Acoust. Soc. Am. 142 (4), October 2017.

4. Clegg, I. L., et al. "Schedule of Human-Controlled Periods Structures Bottlenose Dolphin (Tursiops truncatus) Behavior in Their Free-Time." *Journal of comparative psychology (Washington, DC: 1983)* (2017).

5. Clegg, I. L. K., C. E. Van Elk, and F. Delfour. "Applying welfare science to bottlenose dolphins (Tursiops truncatus)." *Animal Welfare* 26.2 (2017): 165-176.

6. Succesful treatment of azole-resistant invasive aspergillosis in a bottlenose dolphin with high-dose posaconazole, Paulien E. Bunskoek, Seyedmojtaba Seyedmousavi,

Steven J.M. Gans, Peter B.J. van Vierzen, Willem J.G. Melchers, Cornelis E. van Elk, Johan W. Mouton, Paul E. Verwey, Medical Mycology Case Reports 2017 Apr 1;16:16-19. doi: 10.1016/j.mmcr.2017.03.005. eCollection 2017 Jun.

7. Dosing and therapeutic drug monitoring of voriconazole in bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*), KRM Ferrier1, CE van Elk2, PE Bunskoek2 and MPH van den Broek1, Medical mycology, 2017 Feb 1;55(2):155-163. doi: 10.1093/mmy/myw062. Epub 2016 Oct 4.

8. A Suspected Scavenging Event by Red Foxes (*vulpes vulpes*) on a Live, Stranded Harbour Porpoise (*phocoena phocoena*), Jan Haelters, Eligius Everaarts, Paulien Bunskoek, Lineke Begeman, John W.J. Hinrichs, and Lonneke IJsseldijk, *Aquatic Mammals* 2016, *42*(2), 227-232, DOI 10.1578/AM.42.2.2016.227

9. Ruser, Andreas, et al. "Assessing auditory evoked potentials of wild harbor porpoises (Phocoena phocoena)." *The Journal of the Acoustical Society of America* 140.1 (2016): 442-452.

10. Echocardiographic diagnosis and necropsy findings of a congenital ventricular septal defect in a stranded harbor porpoise Viktor Szatmári1,*, Paulien Bunskoek2,3, Thijs Kuiken4, Annemarie van den Berg3, Cornelis van Elk2 Dis Aquat Org march 2016 Vol. 118: 177–183, 2016 doi: 10.3354/dao02973

11. Central nervous system disease and genital disease in harbor porpoises (*Phocoena phocoena*) are associated with different herpesviruses Cornelis van Elk1, Marco van de Bildt2, Peter van Run2, Anton de Jong3, Sarah Getu2, Georges Verjans2, Albert Osterhaus4 and Thijs Kuiken2* *Vet Res (2016) 47:28* DOI 10.1186/s13567-016-0310-8

12. Clegg, Isabella, et al. "Variation in synchronous swimming in bottlenose dolphins (Tursiops truncatus) under human care." *Rencontres annuelles du GDR d'Ethologie*. 2015.

13. Convergent evolution of the genomes of marine mammals. Foote AD, Liu Y, Thomas GWC, Vinar T, Aföldi J, Deng J, Dugan S, van Elk CE, Hunter ME, Joshi V, Khan Z, Kovar C, Lee SL, Lindblad-Toh K, Mancia A, Nielsen R, Qin X, Qu J, Ranay BJ, Vijay N, Wolf JBW, Hahn MW, Muzny DM, Worley KC, Gilbert MTP, Gibbs RA. Nature Genetics. 2015 26th January, advance online publication

14. Fatal Disseminated Toxoplasma gondii Infection in a Captive Harbour Porpoise (Phocoena phocoena) V. Herder*,#, N. van de Velde†, J. Højer Kristensen‡, C. van Elk M. Peters, J. Kilwinski, G. Schares#, U. Siebert† and P. Wohlsein J. Comp. Path. 2015, Vol. 153, 357e362

15. Is Dolphin Morbillicvirus Virulent for White –Beaked Dolphins (*Lagenorhynchus albirostris*)?van Elk CE, van de Bildt MW, Jauniaux T, Hiemstra S, van Run PR, Foster G, MeerbeekJ, Osterhaus AD, Kuiken T. Veterinary Pathology 2014 Jan e-pub ahead

of print

16. No serological evidence that harbour porpoises are additional hosts of influenza B viruses. Bodewes R, van de Bildt MW, van Elk CE, Bunskoek PE, van de Vijver DA, Smits SL, Osterhaus AD, Kuiken T. PloS One. 2014 Feb 13;9(2)

17. Genetic relatedness of dolphin rhabdovirus with fish rhabdoviruses. Siegers JY, van de Bildt MW, van Elk CE, Schürch AC, Tordo N, Kuiken T, Bodewes R, Osterhaus AD. Emerging Infectious Diseases. 2014 Jun; 20(6):1081-2

18. Determining Genotypes from Blowhole Exhalation Samples of Harbour Porpoises (*Phocoena phocoena*) Ewa I. Borowska,1 Zuzanna Nowak,1 Cornelis van Elk,2 and Magnus Wahlberg3 *Aquatic Mammals* 2014, *40*(4), 407-411, DOI 10.1578/AM.40.4.2014.407

19. Evaluation of immune and stress status in harbour porpoises (*Phocoena phocoena*): can hormones and mRNA expressionlevels serve as indicators to assess stress? Müller S, Lehnert K, Seibel H, Driver J, Ronnenberg K, Teilmann J, van Elk C, Kristensen J, Everaarts E, Siebert U. BMC Veterinary Research. 2013 Jul17;9:145

20. Altrenogest and progesterone therapy during pregnancy in bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*) with progesterone insufficiency. Robeck TR, Gill C, Doescher BM, Sweeney J, De Laender P, van Elk CE, O'Brien JK. Journal of Zoo and Wildlife Medicine. 2012 Jun;43(2):296-308

21. Respiratory properties of blood in the harbour porpoise, *Phocoena phocoena*. Soegaard LB, Hansen MN, van Elk C, Brahm J, Jensen FB. Journal of Experimental Biology. 2012 Jun 1;215(Pt11):1938-43

22. Indications for both host-specific and introduced genotypes of *Staphylococcus aureus* in marine mammals. van Elk CE, Boelens HA, van Belkum A, Foster G, Kuiken T. Veterinary Microbioligy 2012 May 4;156(3-4):343-6

23. Persisitant organic pollutants and methoxylated PBDEs in harbour porpoises from the North Sea from 1990 until 2008: Young wildlife at risk? Weijs L, van Elk C, Das K, Blust R, Covaci A. Science of the Total Environment. 2010 Dec1;409(1):228-37

24. Concentrations of chlorinated and brominated contaminants and their metabolites in serum of harbor seals and harbor porpoises. Weijs L, Das K, Siebert U, van Elk N, Jauniaux T, Neels H, Blust R, Covadci A. Environment International . 2009 Aug;35(6):842-59.

25. Investigations of Thyroid and Stress Hormones in Free-Ranging and Captive Harbor Porpoises (*Phocoena phocoena*): A Pilot Study. Ursula Siebert,1 Blazej Pozniak,1, 2 Kirstin Anderson Hansen,3 Gwyneth Nordstrom,3 Jonas Teilmann,4 Niels van Elk,5 Arndt Vossen,1 and Rune Dietz4 Aquatic Mammals 2011, 37(4), 443-453

26. Genital Herpesvirus in bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*): cultivation, epidemiology, and associated pathology. van Elk CE, van de Bildt MW, de Jong AA, Osterhaus AD, Kuiken T.
Journal of Wildlife Diseases. 2009 Oct;45(4):895-906

27. Eschericia coli septicemia associated with lack of maternally acquired immunity in a bottlenose dolphin calf. Van Elk CE, van de Bildt MW, Martina BE, Osterhaus AD, Kuiken T. Veterinary Pathology 2007 jan;44(1):88-92

28. Pulmonary function measurements in dolphins using capnography. van Elk CE, Epping N, Gans SJ. Veterinary Record. 2001 Sep 8; 149(10):308-9

Presentations at the conferences of the International Association of Aquatic Animal Medicine

1. The Rehabilitation of a Stranded Juvenile Killer Whale in the Netherlands. IAAAM conference 2012. CE van Elk

2. Surgical Intervention in a Bottlenose Dolphin with Chronic Arthritis of the Right Shoulder Joint. IAAAM conference 2010. CE van Elk, W van Bonn, T van Loon, M Voermans, H Vogel.

3. A Candida glabrata Bronchopneumonia Treated with Voriconazole in a Tursiops truncatus. IAAAM conference 2006. CE van Elk, SJM Gans, N Epping.

4. Luteinizing Hormone Urine Concentration Monitoring and Ultrasonography of Ovaries Compared as Techniques to Predict Ovulations in Tursiops truncatus. IAAAM conference 2005. N van Elk, H Muraco, B Durrant.

5. Capnography in Bottlenose Dolphins (Tursiops truncatus). IAAAM conference 2002. CE van Elk, N Epping, SJM Gans.

6. Skin Pathology, Possibly Caused by Pox Virus, Leading to Severe Health Problems in Harbor Porpoises from European Waters.

Poster presentations at the conference of the International Association of Aquatic Animal Medicine

1. Indications for both host-specific and introduced genotypes of *Staphylococcus aureus* in marine mammals. Poster presentation IAAAM San Francisco May 2013

2. Gential Herpesvirus in Bottlenose Dolphins. Poster presentation IAAAM 2010

Presentations at conference of the European Association of Aquatic Animal Medicine

1. Diagnostics and treatment with oral posaconazole and nebulized amphotericin B in 2 cases of *Aspergillus fumigatus* tracheobronchitis in the Atlantic bottlenose dolphin (*Tursiops truncatus*) under human care. P.E. Bunskoek, EAAM annual conference 2015, Kolmarden

2. Two cases of morbillivirus infection in white beaked dolphins in the rehabilitation centre SOS-Dolfijn CE van Elk EAAM annual conference 2014 Tenerife.

3. The rehabilitation of a stranded killer whale. CE van Elk EAAM annual conference Madrid March 2012

4. The rescue of the stranded killer whale Morgan. CE van Elk EAAM annual conference Barcelona March 2011

Poster presentation Symposium of the Dutch Zoo Federation (NVD) 2014, Burger's Zoo, Arnhem

1. The effect of construction noise on behaviour and stress in bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*). MSc Dennis Vink

Conservation

Mission statement
In addition to contributing to conservation through education, awareness and scientific research, the Dolfinarium contributes to conservation through the efficient deployment of its resources.

The Dolfinarium is highly motivated to contribute to the conservation of nature wherever possible. However, due to the limited resources (both financial and staff) that can be made available for this purpose at this moment, our impact on and involvement in conservation projects may not as grand as we would like. Nonetheless, the Dolfinarium has found multiple ways to use the resources that are available, such as animal materials and expert knowledge, to aid in relevant conservation projects.

Recovering the shark and ray populations in the North Sea - Blue Linked

Shark and ray populations are declining worldwide. Approximately 25% of all shark and ray species are threatened (IUCN, 2014). In European waters, this is even 30%. An even worse situation can be seen in our own North Sea. Out of the 17 shark and ray species that still inhabit our North Sea, 9 are on the IUCN redlist. Considering the important role these predators play in marine ecosystems, this poses a big threat to many more species and populations as well. WNF, the Dutch branch of WWF, has therefore started a project that aims to recover the shark and ray populations in the North Sea by a method of captive breeding and release. If this method proves to be successful in North Sea species, a similar method may be applied in many more species worldwide.

The Dolfinarium collaborates in this project with the breeding center Blue Linked. The Dolfinarium has a very successful breeding facility with many shark and ray species that inhabit the North Sea. The eggs that these fish lay are collected daily and transported to the breeding center. The eggs are hatched there and when the sharks and rays are big and strong enough, they are introduced into the North Sea. The introduced fish all receive a yellow tag, which allows for long-term tracking to gain insight into the survival rate and migration of the animals.

Vaquita – sharing critical knowledge on porpoise husbandry, medicine and reproduction

The Dolfinarium conributes to the conservation of the highly endangered vaquita. The vaquita (*Phocoena sinus*) is the most endangered marine mammal in the world. In September 2015, a group of international experts visited the Dolfinarium and discussed the feasibility of capturing and keeping a few of the last remaining vaquitas in a sanctuary until the problems in their environment are resolved. Dolfinarium Harderwijk was chosen because of the wealth of experience it has in all aspects of the care of harbour porpoises (Phocoena phocoena), a close relative of the vaquita. The international experts were able to see the harbour porpoises in Harderwijk and this was very helpful in creating confidence that a project like this may be feasible. The Dolfinarium Harderwijk will continue to contribute by sharing their knowledge on porpoise diseases, treatment, medication, husbandry and breeding.

Currently only 30 vaquitas remain in the wild in the Upper Gulf of California. If nothing is done this species will very likely go extinct in only a few years. An emergency plan has been developed by VaquitaCPR (Consortium for Vaquita Rescue, Protection and Recovery) and the Mexican government has adopted this plan. The Mexican government has already invested a lot of money in the vaquita and will also fund this project. However, a lot more financial support is needed to keep this project running.

Therefore, we have developed educational banners about the vaquita and its urgent need for help. Underneath the banner, we have placed a money-spinner where the visitors can donate money that will directly contribute to the conservation project that aims to save the last vaquitas and make their environment safe again.

Arctic Marine Litter Project

The Dolfinarium financially supports a relevant PhD research project from Wageningen University & Research. This project aims to map the flow of plastic pollution that enters the arctic area. Being the end-point of several major ocean current, large amounts of trash end up in this area. This poses a threat to many animals that inhabit the arctic, including polar bears and walruses.

By conducting analyses on the collected plastic trash that washes up on several arctic islands, they hope to be able to determine its origin. Furthermore, they will try to determine which companies are responsible for the trash, so that they can contact these companies and collaborate on possible ways to prevent this pollution in the future. By learning more about the severity and distribution of plastic pollution, we can provide stronger evidence and arguments for the urgency to take action. This can then also be communicated to the public in a more powerful and relatable way.

Thanks to the financial support of the Dolfinarium, the researchers were able to undertake extra expeditions to the arctic islands and to conduct extra analyses on the collected fishing nets and plastic trash. This year, they likely will use the financial support of the Dolfinarium to organize several workshops with people from the fishing industry to educate them on responsible and sustainable working with fishing nets and how to analyse their origin.

<u>Communication to our visitors</u>
We are already communicating our involvement in this project to our visitors in several ways. However, we want to expand this communication this year. One of the ways to expand this communication is by a collage of bottle caps that were collected on the arctic island. Bottle caps travel very far because they don’t sink, and its one of the most frequently found types of plastic trash in the arctic area. The financial support of the Dolfinarium was used to collect and analyse thousands of these caps. In return, the Dolfinarium will receive the caps that are no longer necessary for the project in order to make an education piece or art – a collage with a powerful conservation message.

Collaboration Plastic Soup Foundation

Introduction of the collaboration attracted more than 8 000 visitors. Together we designed the big banner behind the Dolphin Dome.

Ontdek • Beleef • Bescherm

Ontdek • Beleef • Bescherm

dolfinarium

Een ervaring om nooit te vergeten

Wauw, daar sta je dan... Wat een geweldig moment! Vandaag heb je een heel bijzonder dier van dichtbij ontmoet. En we verzekeren je: een ontmoeting met de wondere waterwereld blijft je voor altijd bij.

Onze dieren zijn de ambassadeurs van hun soortgenoten in de natuur. Door jou kennis met hen te laten maken, laten we jou de schoonheid van de natuur van heel dichtbij ervaren. Het is ontzettend belangrijk dat we met z'n allen zorg dragen voor de natuur. Hopelijk zie jij dat, na jouw bijzondere ervaring, ook in. Wil je hier meer over weten? Kijk eens op www.dolfinarium.nl

Jouw foto liever digitaal? Ga naar www.foto-dolfinarium.nl en download jouw foto gratis in lage resolutie met de unieke code op de achterkant.

Tuimelaar dolfijn

Tursiops truncatus

Tuimelaar dolfijnen komen in vrijwel alle zeeën voor, behalve de koude poolzeeën. Ze leven in grote groepen waarin ze nauw samenwerken om te overleven. Het zijn intelligente dieren die constant nieuwe manieren bedenken om te jagen en spelen.

Dolfijnen zijn zoogdieren en ademen boven water. Dit doen zij door het blaasgat bovenop hun hoofd. Deze wordt met een klepje afgesloten wanneer ze onder water duiken. Dolfijnen hebben wel 80 tot 100 puntige tanden om gladde vis mee te grijpen.

200 - 300 kg	± 6-8 kg	± 45 jaar	± 15 min	± 40 km/u	2-3 m
Gewicht	Voedsel	Leeftijd	Adem inhouden	Zwemsnelheid	Lengte

Californische zeeleeuw

Zalophus californianus

Californische zeeleeuwen leven in een harem, waarin één mannetje de baas is over de vrouwtjes en de jonge dieren. Tijdens de paartijd, in mei en juni, eten de mannetjes bijna geen vis. Ze zijn dan druk bezig met de vrouwtjes en doen hun best om hun harem te beschermen tegen andere mannetjes.

Zeeleeuwen ademen door hun neusgaten. Met hun grote voorvinnen maken ze snelheid in het water. Wist je trouwens dat ze deze vinnen ook gebruiken om op rotsen te klimmen?

♀ 100 kg ♂ 300 kg	♀ ± 5 kg ♂ ± 9 kg	♀ ± 20 jaar ♂ ± 25 jaar	± 15 min	± 35 km/u	2,5-3 m
Gewicht	Voedsel	Leeftijd	Adem inhouden	Zwemsnelheid	Lengte

Pacifische walrus

Odobenus rosmarus

De walrus komt uit de omgeving van de Noordpool, waar het behoorlijk koud is. De dikke huid van de walrus beschermt tegen extreme kou. Ook beschermt deze ze tegen aanvallen van soortgenoten. Ze zijn dus niet voor niets zwaarlijvig. Walrussen hebben een vacht, maar deze is erg dun en beschermt hen niet tegen kou. Je kunt een mannetjeswalrus herkennen aan zijn lichaam en houding. Zijn hoofd is meer vierkant van vorm en zijn schouders zijn breder dan die van het vrouwtje. Een mannetjeswalrus is ook een stuk groter en zwaarder dan een vrouwtje. Zowel een mannetjeswalrus als een vrouwtjeswalrus heeft een snor.

♀ 1000 kg ♂ 1500 kg	± 30-20 kg	± 40 jaar	30 min	± 30 km/u	3 m
Gewicht	Voedsel	Leeftijd	Adem inhouden	Zwemsnelheid	Lengte

De natuur is in gevaar!

De natuur is mooi, divers en ontzettend belangrijk. Samen kunnen we er voor zorgen dat deze blijft bestaan. Het beschermen van dieren en de natuur is de verantwoordelijkheid van ons allemaal. Helaas worden veel zeedieren bedreigd. Vaak wordt dit veroorzaakt door de mens.

Plastic

Jaarlijks komt er ruim acht miljoen ton plastic in de zee terecht. Dit is levensgevaarlijk voor zeedieren, die hierin kunnen stikken of erin vast komen te zitten.

Klimaatverandering

Doordat de mens zoveel broeikasgassen uitstoot, verandert het klimaat in een razendsnel tempo. De zeeën worden warmer en zuurder, waar veel dieren zich niet op kunnen aanpassen.

Visserij

De mens vangt meer vis dan ooit tevoren. Daarnaast gebeurt dit op manieren die schadelijk zijn voor de natuur, wat zeedieren in gevaar brengt.

Het Dolfinarium zet zich in voor de natuur

Onderzoek

Het Dolfinarium doet veel onderzoek, waardoor we steeds meer leren over de dieren. En hoe meer we weten, hoe beter we ze kunnen beschermen!

Plastic

Het Dolfinarium sponsort onderzoek naar plastic afval in de zee, zodat vervuiling beter voorkomen kan worden. Op het Dolfinarium zelf zijn plastic tasjes en andere plastic wegwerpartikelen zoveel mogelijk vervangen door duurzamere alternatieven. We leren ook aan onze bezoekers hoe ook zij duurzaam met plastic om kunnen gaan.

Klimaatverandering

Het Dolfinarium probeert haar uitstoot van broeikasgassen te verlagen door steeds zuiniger met energie om te gaan. Daarnaast leren we aan onze bezoekers hoe ook zij dit kunnen doen!

Visserij

Het Dolfinarium kiest bewust voor vis die op een duurzame manier is gevangen, zowel voor onze dieren als in onze restaurants. Het Dolfinarium werkt samen met de MSC om bezoekers meer te leren over het belang van duurzame visserij.

Help jij ook mee?

Ook jij hebt invloed op dieren en de natuur in je dagelijks leven. Help jij ook mee om ze te beschermen?

Plastic

Gebruik minder plastic. Vervang bijvoorbeeld plastic tasjes en flesjes door herbruikbare tassen en flessen. Oh ja! En sorteer en recycle altijd het plastic dat je hebt gebruikt.

Klimaatverandering

Kies voor voedselproducten die minder schadelijk zijn voor dier en natuur, zoals plantaardige producten.

Ga zuinig om met energie

Zet ongebruikte verlichting en apparaten uit en zet de verwarming iets lager. En pak wat vaker de fiets in plaats van de auto. Nog gezond ook!

Visserij

Koop in de winkel alleen visproducten met een duurzaamheidskeurmerk, zoals het blauwe MSC-label of het groene ASC-label.

Zeezoogdieren in de natuur

De meeste dieren in het Dolfinarium zijn hier geboren en opgegroeid. Ze zijn daarom gewend aan hun leefomgeving en het dagelijkse contact met mensen. Voor hun soortgenoten in de natuur is dit anders. Veel van hen hebben nog nooit een mens gezien en zijn daarom bang voor mensen. Ontmoet je een dier in de natuur? Houd dan altijd een gepaste afstand, lok dieren niet naar je toe en respecteer hun natuurlijke gedrag.

En vergeet niet: je kunt zeezoogdieren in de natuur helpen door hun leefgebied veilig en schoon te houden!

Draaiboek Dier en Doe

[redacted] 2016

De Dier en Doe game is een spel voor basisschoolkinderen die op een speelse en actieve manier meer over de dieren in het Dolfinarium te weten komen. Het spel bestaat uit leuke vragen en grappige opdrachten. Het spel duurt in totaal 30 minuten waarvan 20 minuten quiz en 10 minuten informatie over een bepaalde diersoort in het Dolfinarium, wat voornamelijk over de dolfijn zou gaan. Lees bijlage 3 voor mogelijke scenarios en hoe je die dan moet oplossen! Bij overige problemen of vragen naar [redacted] (tot aug 2016) anders naar [redacted].

Voorbereiding

- Zorg ervoor dat je ingelezen bent over de dieren uit het Dolfinarium en dat je een verhaal kan houden van ongeveer 10 minuten. (zie bijlage 2 voor informatie over de dolfijnen)
- Alle materialen mee? Viskoffer (vergeet niet vis in de viskoffer te doen), emmers met plastic visjes en een rugtas. (inhoud van de rugtas: Spelkaarten, snorhaar walrus, haar van zeehond, roggen ei en haaien ei.)
- Werktelefoon of horloge mee voor de tijd.
- Kijk op het schema welke school het is, voor hoeveel kinderen het spel is geboekt en kies daarvoor een gepaste locatie uit (uit bijlage 1).
- Bij meerdere Dier en Doe games op een tijdstip, zet het dolfijnenbeeld op het plein. Op een duidelijke plek waar het niet in de weg staat

Naar het ophaalpunt

- Check of de groep bij het ophaalpunt staat, plastic walrusbeeld bij de ingang.
- Spreek de begeleider aan, voorstellen en daarna vragen welke klas het is, leeftijd en wat ze mogelijk na de Dier en Doe game gaan doen. Ligt aan het tijdstip, mogelijk gaan ze na het spel naar de Aqua Bella show. Hier kan je dan rekening mee houden.

Start

- Spreek de groep aan en stel jezelf voor. Leg kort uit wat we gaan doen en zeg dat het spel op een andere locatie plaatsvindt. De groep moet bij elkaar blijven en achter jou aanlopen, maak dit ook echt belangrijk!

- Neem groep mee naar de spellocatie. Hiervoor zijn 5 mogelijkheden binnen en 5 mogelijkheden overdekt. Kies bij een groep locatie 1, bij twee groepen locatie 1 en 2 enz. Als je meerdere groepen op een dag hebt, kan je rouleren met de locaties om voor jezelf de variatie erin te houden. Locaties zijn te vinden in bijlage 1.

Op de spellocatie

- Maak subgroepen (maximaal 4 groepen)
- Zorg ervoor dat deze groepen verdeeld zijn over de locatie, dat je duidelijk de groepen kan zien.
- Leg het spel uit, belangrijk is dat er binnen de groepen overlegd moet worden voordat er een antwoord gegeven wordt.
- Verdeel de emmers over de groepen
- Daarna kan het spel gestart worden. Volg de instructies in de handleiding van het spel.
- Probeer 2 of 3 rondes te halen. Als het meer of minder is, is dat niet erg. Het ligt aan de groep hoeveel rondes je kan doen. Als je merkt dat een ronde te lang duurt, maak hem dan niet af en ga door met een andere ronde.

Algemeen praatje

Als het spel klaar is, kan je gaan beginnen met een algemeen praatje over een diersoort uit het Dolfinarium. Dit praatje zal voornamelijk over dolfijnen gaan. Probeer het praatje aan te passen aan de groep, ga niet te veel in op specifieke onderdelen bij onderbouw klassen.
Sta je bij de delta? Geef dan een praatje over de dolfijnen en de delta zelf.
Sta je bij de steller zeeleeuwen? Geef een praatje of over de stellers of eventueel over de dolfijnen en het DolfijnDoMijn. Je zou eventueel bij mooi weer naar locatie nr 5 kunnen lopen en daar het praatje houden over de dolfijnen. De informatie kan je halen uit bijlage 2

Afsluiting

- Neem de groep mogelijk mee naar hun volgende locatie (Aqua Bella of iets dergelijke) of sluit het af op de locatie waar je dan al bent.
- Bedank de groep en mogelijk de begeleider. Wens ze nog een hele fijne dag op het Dolfinarium

<u>Ruim daarna de spullen op, of haal de nieuwe groep op voor een nieuw spel.</u>

Bijlage 1: Locaties Dier en Doe

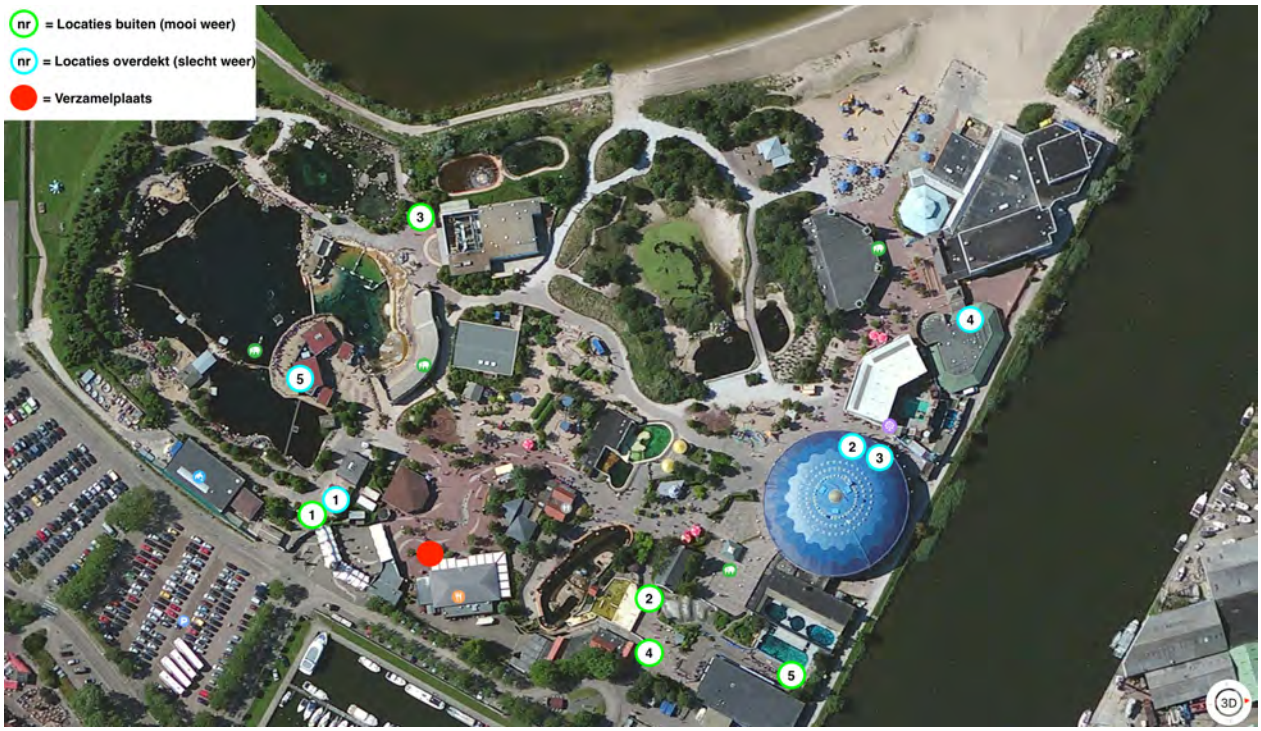

Afbeelding 1: Locaties Dier en Doe game

In afbeelding 1 zijn de locaties voor de Dier en Doe game aangegeven. Zoals te zien in de legenda is de verzamelplaats bij de rode punt. Op de plek van de rode punt zit een walrusbeeld, dit zal ook aan de scholen worden doorgegeven als het ophaalpunt. Bij grotere groepen of meerdere scholen kan er gekozen worden voor een tweede ophaalpunt, dit zal dan bij het dolfijnenbeeld zijn.

Dan zijn er twee verschillende soorten rondjes; de rondjes met een groene omlijning en met een blauwe omlijning.
De groen omlijnde rondjes zijn de locaties voor mooi weer, deze locaties zijn dan ook niet overdekt. De blauw omlijnde rondjes zijn de locaties voor slecht weer, deze locaties zijn dan ook overdekt.

Mooi weer locaties (Groen) Zie afbeelding 2

1. Naast Odiezeezicht op een verhoging, belangrijk is om de picknick tafel van te voren daar weg te halen.
2. Achter de schermen bij de Stellerzeeleeuwen, belangrijk is om het touw weer terug te hangen.
3. Naast de krabbenkust en dichtbij de walrussen. Belangrijk is om de ingang van de krabbenkust niet te blokkeren.
4. Ook achter de schermen bij de Stellerzeeleeuwen alleen dan wat verder richting het schuifhek. Niet in het kantoor! En ook niet de ingangen blokkeren.
5. EXTRA LOCATIE: Deze alleen gebruiken als een van de andere locaties niet beschikbaar is. Deze locatie is bij de onderwater panorama, handig is om dan zo ver mogelijk door te lopen naar achteren.

Afbeelding 2 Mooi weer locaties

Slecht weer locaties (Blauw) Zie afbeelding 3

1. Naast mooi weer locatie nummer 1 en naast Odiezeezicht
2. Onder de rand van de Koepel, doorlopen tot achter de speelautomaten.
3. Ook onder de rand van de Koepel, verder doorlopen dan nummer 2
4. Bij SOS dolfijn onder de overkapping
5. EXTRA LOCATIE: Deze alleen gebruiken als een van de andere locaties niet beschikbaar is. Deze locatie is bij de glaswand tegen de nooduitgang aan naast het cafe.

Afbeelding 3: Slecht weer locaties

Bijlage 2 Informatie dolfijnen

Naam: **Tuimelaardolfijn.**
Leefgebied: In alle zeeën, behalve de poolzeeën (meestal in warmere gebieden).
Locatie in het Dolfinarium: **Dolfijnendelta** en **DolfijndoMijn.**
Gewicht: 150 tot 370 kg.
Lengte: 2,5 tot 3 meter.
Kleur: De onderkant van een tuimelaardolfijn is wit, de bovenkant grijs. Door deze kleuren zijn ze minder zichtbaar in het water (voor vijanden en vissen). De donkere bovenkant valt weg tegen de diepte van de zee of de bodem, de lichtere onderkant is niet goed te zien door het lichte wateroppervlak. Dit wordt "countershading" genoemd.
Tanden: Een tuimelaardolfijn heeft 80 tot 100 scherpe tanden.
Vinnen: Een tuimelaardolfijn heeft een rugvin (voor balans), een staartvin (om snelheid te maken) en twee borstvinnen (om mee te sturen).
Snelheid: Normale snelheid is ± 10km. per uur, maximale snelheid (in sprint) is 30 km per uur.
Voedsel: Tuimelaardolfijnen eten verschillende soorten vis Ze eten die soort vis die in hetzelfde gebied leeft. In het Dolfinarium eten tuimelaardolfijnen haring, blauwe wijting, makreel, capelin en sprot.
Hoeveel vis per dag: ± 6 tot 8 kg per dag.
Ademhalen: Tuimelaardolfijnen zijn zoogdieren, dus ze halen boven water adem. Dit doen ze door middel van het blaasgat boven op het hoofd. Ze kunnen maximaal 15 minuten onder water blijven.
Maximale leeftijd: ± 40 à 45 jaar (uitzonderingen van 50 jaar zijn bekend).
Vijanden: Een tuimelaardolfijn moet oppassen voor orka's en grotere haaiensoorten.

Tuimelaardolfijnen zijn **groepsdieren** en leven in een groep die uit 2 tot 15 dieren bestaat. Verschillende groepen sluiten zich soms tijdelijk bij elkaar aan, zo kunnen grote kuddes ontstaan.

Uiterlijk:
Je kunt bij de dieren onderling kleurverschillen zien. Ook hebben ze een verschillende tekening die vooral op het hoofd duidelijk zichtbaar is. De huid van dolfijnen voelt aan als: "een natte rubber laars", de buik voelt zachter aan omdat zich daar het meeste vet bevindt en wordt soms vergeleken met een hardgekookt, gepeld ei.
De krassen op de huid krijgen de dieren tijdens het stoeien en spelen. Ze gebruiken dan hun tanden en maken zo oppervlakkige krassen. Deze genezen vrij snel, maar blijven zichtbaar: er komt een andere kleur pigment voor in de plaats.
Bij de staart, borstvinnen en rugvin zien we een soort rafels, dit is een normaal verschijnsel. Het ene dier heeft meer rafels dan het andere.

Blaasgat:
De neus van dolfijnen is naar boven verplaatst. Dit vergemakkelijkt de ademhaling aan het wateroppervlak. De krachtige ademhaling is duidelijk hoorbaar omdat in de korte tijd boven water veel lucht ververst moet worden. Het spuitwater wat je bij het uitademen soms ziet, is water dat van het blaasgat wordt weggeblazen. Zo kan dit bij het inademen niet in de longen terecht komen.
De ademhaling is soms zichtbaar door het verschil in temperatuur van de uitgeademde lucht en de omgevingslucht. Dan condenseert het vocht in de adem, net als wanneer wij tegen een koude ruit ademen.
Rondom het blaasgat zitten veel spieren. De geluiden die we boven water goed kunnen horen worden via dit (beweeglijke) blaasgat gemaakt. Door het gedeeltelijk af te sluiten en dan lucht naar buiten te persen kunnen de meest vreemde geluiden ontstaan (denk aan geluid maken met een ballon).

Vinnen:
Dolfijnen zijn aangepast aan het leven in het water. De lichaamsbouw is gestroomlijnd waardoor zij zich makkelijk door het water kunnen voortbewegen. De borstvinnen zorgen voor de wendbaarheid, de rugvin voor de stabilisatie en de staart voor de voortbeweging.

Geslacht:
Het verschil in geslacht is bij dolfijnen alleen op de buik te zien. Bij een vrouwtje zien we een geslachtsspleet met aan elke kant een spleetje van 1 à 2 centimeter, dit zijn de tepels. Bij een mannetje zie je een geslachtsspleet, waar de penis in opgeborgen zit, maar er zit nog een poepgaatje onder. Bij de mannetjes zie je dus een soort uitroepteken op de buik, bij de vrouwtjes een deelteken.

Voedsel:
De tanden van de dolfijnen dienen enkel om de glibberige vissen te kunnen vangen en recht in de mond te leggen. Daarna wordt de vis in zijn geheel doorgeslikt. Achter in de keel zit een kringspier, waardoor alleen de vis verdergaat en het zoute water buiten blijft. Een dolfijn gebruikt ook bewegingen met zijn tong om het zoute water buiten te laten. Hij verslikt zich hierbij niet omdat de luchtpijp en de slokdarm apart zijn.
Dolfijnen hebben 4 magen: kropmaag → voor de opslag voedsel, als er ineens een school vissen langs komt. Een echte maag en nog 2 kleinere magen. Een dolfijn drinkt niet, maar haalt al het benodigde vocht uit zijn voedsel. Dit geldt voor alle zeezoogdieren.

Leeftijd:
De leeftijd van een dolfijn is af te lezen aan de doorsnede van een tand, hier vormen zich jaarringen, net zoals bij een boom. Deze jaarringen kun je zien als je een tand doorsnijdt en behandeld. Het is moeilijk de leeftijd te schatten aan de hand van het uiterlijk van het dier.

Slapen:
Het slapen bij dolfijnen is anders dan bij de meeste zoogdieren. Ze moeten regelmatig boven water komen om adem te halen (ze hebben een bewuste ademhaling). Ze hebben daarom korte rustperiodes waarbij de hersenhelften om de beurt slapen. Ze kunnen niet helemaal slapen. Je kunt deze rustperiodes herkennen aan het rustig zwemmen of het dobberen aan het wateroppervlak. Vaak zijn de ogen dan half gesloten of hebben ze een oog dicht en een oog open.

Zintuigen:

Zicht:
Dolfijnen kunnen goed zien, ze hebben sterke oogspieren en kunnen zo hun zicht aanpassen. Hoe goed ze kleuren kunnen zien, is niet helemaal duidelijk. Onderzoek heeft uitgewezen dat tandwalvissen wel staafjes en kegeltjes (dit heeft te maken met de mogelijkheid kleuren te kunnen zien) hebben. Toch is het niet echt noodzakelijk want op meer dan 5 meter diepte zijn er alleen nog blauwe en groen tinten te onderscheiden. Ze hebben een aanpassing waardoor ze door het wateroppervlak kunnen kijken zonder last te hebben van de breking van het licht.
Dolfijnen kunnen zowel boven als onder water goed zien. Je ziet ze regelmatig boven water de omgeving bekijken, dit gedrag wordt ook wel “spyhopping” genoemd.

Gehoor:
Het gehoor van dolfijnen is, zowel boven als onder water, goed.

Smaak:
Dolfijnen kunnen goed proeven. Zo kunnen ze ook in het water bepaalde smaken onderscheiden. Wat dolfijnen hier verder precies mee kunnen is nog onduidelijk. We weten in ieder geval dat mannetjes aan het water kunnen "proeven" dat een vrouwtje bronstig is.
De verschillende soorten voedsel (vis) kunnen ze goed onderscheiden.

Reuk:
Dolfijnen hebben onder water geen reuk nodig. De mogelijkheid tot ruiken is in het blaasgat bij tandwalvissen niet aanwezig. Het blaasgat heeft als voornaamste functies de ademhaling en daarnaast het produceren van geluid. Zoals wij aan de omgeving (lucht) van alles kunnen ruiken, kunnen dolfijnen en andere walvissen heel veel aan hun omgeving (water) proeven.

Tast:
Dolfijnen zijn sociale dieren en hebben veel onderling lichaamscontact. Dit contact vormt ook een groot gedeelte van de communicatie tussen de dieren onderling. Dit kun je vooral zien bij het moeder/jong contact, maar ook tussen volwassen dieren is vaak lichamelijk contact te zien.

Sonar:
Dolfijnen beschikken (net als bijv. vleermuizen) over sonar, ook wel echolocatie genoemd. De werking is als volgt: vanuit de luchtzakken in het hoofd (in de meloen, onder het blaasgat) worden ‘klikken’ in een gerichte bundel uitgezonden. Dit signaal wordt teruggekaatst door voorwerpen (vis of obstakels) en via de onderkaak weer opgevangen. Door een vetachtige substantie in de kaak wordt het signaal doorgeleid naar het middenoor. Bij de dolfijn wordt dit signaal door de hersenen verwerkt en geïnterpreteerd. De sonar reikt bij tuimelaars tot ongeveer 100 meter. De dolfijn kan de sonar uit/aan zetten en ook harder/zachter. De meeste sonar geluiden kunnen door mensen niet gehoord worden. Dolfijnen gebruiken sonar onder andere in troebel water en in donker, diep water.

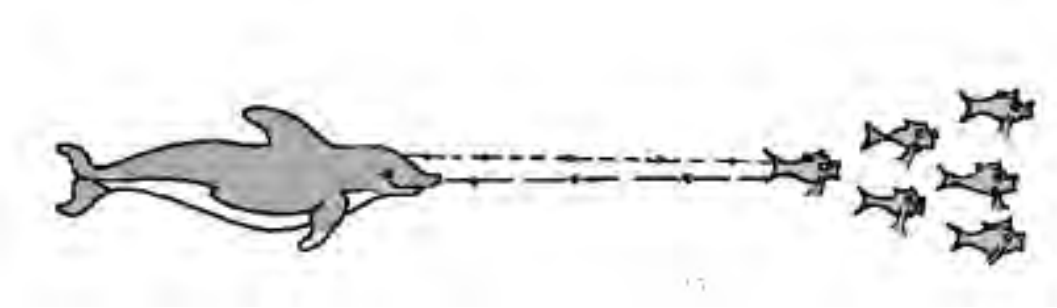

<u>Voortplanting:</u>
Een vrouwtjes- tuimelaardolfijn wordt tussen haar 7de en 10de jaar geslachtsrijp. Individuen van 4 jaar zijn ook bekend. Mannetjes worden tussen hun 8ste en 10de jaar geslachtsrijp.
In het Dolfinarium is de gemiddelde leeftijd waarop vrouwtjes seksueel volwassen zijn rond de 8 jaar. Op deze leeftijd krijgen de mannetjes en vrouwtjes belangstelling voor elkaar, dit kan gepaard gaan met enorme stoei- en knuffelpartijen. De paring kan het gehele jaar door plaats vinden. Een mannetje kan aan het water proeven of er een bronstig vrouwtje in de buurt is. Het vrouwtje vertoont ook duidelijk bronstig gedrag. De paring vindt onderwater plaats, buik tegen buik.

Geboorte:
Na een draagtijd van 12 maanden vindt de geboorte plaats onder water. De geboorte bij dolfijnen is andersom dan bij andere zoogdieren het geval is. Eerst de staart, als laatste het hoofd. Af en toe

wordt een jonge dolfijn met het hoofd eerst geboren en ook dat kan goed gaan. Toch schuilt er een gevaar dat het jong wil gaan ademhalen en dus kan verdrinken tijdens de bevalling.
De navelstreng breekt af tijdens het laatste gedeelte van de bevalling. Binnen een aantal uren na de geboorte verliest de moeder de nageboorte. We kunnen in de eerste periode nog een bobbeltje zien op de buik op de plaats waar de navelstreng heeft gezeten. Langzamerhand wordt dit een deukje (de navel) die je bij de volwassen dieren goed kunt zien.

Jongen:

Lengte:	± 1 meter,
Gewicht:	14-20 kg.
Zoogtijd:	1,5-2 jaar
Draagtijd:	12 maanden

Slipstream:
Meteen na de bevalling gaat het jong in een reflex naar de oppervlakte om de eerste ademhaling te nemen. De moeder pikt het daarna meteen op en neemt hem aan de zijkant van haar lichaam mee. Het jong komt in de zogenaamde "slipstream" terecht en hoeft zelf bijna niet te zwemmen. De moeder kan het jong goed sturen en zo afschermen t.o.v. de andere dieren of obstakels.

Geboortestrepen:
Als we het jong in de eerste maanden goed bekijken, kunnen we op het lichaam een aantal strepen zien. Dit noemen we ook wel de geboortestrepen. Deze strepen verdwijnen vanzelf weer. De strepen worden waarschijnlijk gevormd omdat het jong opgevouwen ligt in de baarmoeder van de moeder.

Zogen:
Het jong heeft geen zuigreflex, de moeder spuit de melk in de mond. Het jong vangt deze op mijn zijn tong waarmee hij een gootje maakt. Deze voedzame moedermelk bevat voor 40% uit vet. We zien vaak als het jong loslaat nog een wolk melk. De tepels kun je vinden aan de buikzijde waar het witte gedeelte stopt. Tijdens een zoogperiode zijn de tepels opgezet en beter zichtbaar. Na ongeveer 6 maanden begint het jong langzamerhand vis te eten (en met vis te spelen. Het zogen neemt dan geleidelijk af. Een kalf is gemiddeld drie jaar tot hij/zij helemaal gespeend is.

Risico's:
De eerste periode na de bevalling blijft bij dolfijnen erg spannend. Het is belangrijk dat de moeder haar jong beschermt en dat het jong regelmatig zoogt. Het jong heeft net na de bevalling zelf weinig tot geen weerstand. Hij bouwt deze weerstand steeds verder op doordat hij steeds meer afweerstoffen binnenkrijgt via de moedermelk en wordt zo elke dag sterker. Het is, na een geboorte, afwachten hoe de moeder het jong beschermt en hoe de andere dieren gaan reageren. Als er tijdens deze eerste periode iets gebeurt dan is het niet makkelijk in te grijpen. We zien dat het jong, naarmate het ouder wordt, steeds sterker en zelfstandiger wordt en vaker "op onderzoek" uit gaat. Na een aantal dagen zal de moeder voorzichtig toelaten dat andere dieren dichterbij komen. Op den duur zullen andere dieren het jong in de slipstream mogen meenemen, dit noemen we de "Tante-functie". Hoe dit proces verloopt verschilt per dier.

Training en omgang:
In de omgang met dieren gaan we uit van hun natuurlijke gedrag. Tuimelaardolfijnen hebben van nature een speels en leergierig karakter.

De communicatie tussen trainer en dier gaat via handgebaren en lichaamstaal, oogcontact is hierbij erg belangrijk. Tijdens alle trainingen wordt gebruik gemaakt van operante conditionering. Hiermee kan gedrag worden bekrachtigd of gecorrigeerd. Het dier leert het gevolg van zijn gedrag, waaroor de beïnvloedbaarheid van zijn omgeving toeneemt.
Door het gebruik van een fluitje of het woord oké als bridge is het voor het dier duidelijk welk gedrag wordt beloond. De beloning kan vis zijn, maar ook een aai of een kriebel over de tong, een knuffel, een speeltjes of een favoriet onderdeel (spelletje).

In de omgang met dolfijnen gaan we uit van hun natuurlijke gedrag. Tuimelaardolfijnen hebben van nature een speels en leergierig karakter.

De communicatie tussen trainer en dieren gaat via handgebaren en lichaamstaal, daarbij is oogcontact erg belangrijk. Het contact is verdeeld in verschillende onderdelen:

- **Spel**: het stimuleren van de dieren om te spelen door ze verschillende speelvoorwerpen te geven. Ook het spelen met de trainer of een waterstraal vinden ze erg leuk.
- **Relation**: Het doel van deze training is het persoonlijk contact met deze dieren zo goed mogelijk op te bouwen. Tijdens deze sessies krijgen de dieren vaak individuele aandacht en vragen we niets. Zo geeft het dier, door deze interactie, duidelijk aan wat hij leuk vindt en leer je de verschillende karakters van de dieren goed kennen.
- **Gezondheidstraining**: De training om de gezondheid van de dieren makkelijk te kunnen controleren. Zo trainen we de parallelpositie, het dier ligt dan rustig voor de trainer. Op deze manier kunnen we de dieren over het hele lichaam bekijken en aanraken. We kunnen in de mond kijken, een uitademing opvangen, bloedtappen, temperaturen en zelfs een echoscopie is geen probleem. Ook worden de dieren gewogen via een vrij platte weegschaal op het platform. Je zult begrijpen dat niet alle dieren alle onderdelen kennen, soms zijn er geen faciliteiten voor bijv. een weegschaal.
- **Training**: hierbij leren we de dieren nieuwe gedragingen, gebaseerd op natuurlijke gedragingen. Soms is het een van tevoren bedacht plan, maar vaak is het een interactie tussen mens en dier. De uitleg/ training kan per dier erg verschillend zijn doordat de band en de karakters van de dieren verschillend zijn.

Mooie kunstjes? De dingen die de dieren laten zien zijn eigenlijk voornamelijk dingen die de dieren uit zichzelf kunnen. Maar door met de dieren te trainen leren we de dieren begrijpen wat we bedoelen.

Wie is waar goed in? Elke diersoort is anders.

Tuimelaardolfijnen maken de hoogste sprongen, terwijl een bruinvis niet eens helemaal uit het water kan komen. Een zeeleeuw klimt en klautert met gemak, maar een zeehond komt op het land helemaal niet gemakkelijk vooruit. Ook dieren van dezelfde soort zijn niet hetzelfde. Sommige mensen zijn ook leniger dan anderen, heb je bijvoorbeeld wel eens een turnwedstrijd gezien of een slangenmens? Bij een training kijken we dus altijd naar wat een dier zelf kan.

Bij elke diersoort is de training iets anders.

Leuke feitjes:
- 8 kilo vis per dag is net zoveel als 8 pakken suiker
- Lengte is ongeveer 2x een kind
- Gewicht is ongeveer 10x een kind
- De staart gebruikt de dolfijn om “gas te geven”
- De rugvin kun je vergelijken met de kiel van een boot

Bijlage 3 Mogelijke scenario's

SCENARIO 1: LOCATIE NIET BESCHIKBAAR

Er is natuurlijk een mogelijke kans dat de locatie die je gekozen hebt niet beschikbaar is door mogelijke drukte of door een andere reden. Bijvoorbeeld; locatie 1 voor mooi weer is niet beschikbaar vanwege dat de picknick tafel niet is weggehaald en dat daar dus mensen zitten.
Is dit je enige groep, dan kan je uitwijken naar locatie 2, 3 of 4.
Is dit niet je enige groep en zijn alle 4 de locaties bezet, dan kan je uitwijken naar locatie 5 bij de onderwater panorama (zie afbeelding 1 en 2).
Is ook deze locatie bezet omdat bijvoorbeeld een andere groep daar al staat, dan is het verstandig om uit te wijken naar een locatie waar je met jouw groep kan staan. (denk aan plekken achter de schermen, zoals richting magazijn (niet de meest mooie plek, maar dat is dan niet anders.))

SCENARIO 2: OPHAALPUNT TE VOL

Het kan zijn dat je ophaalpunt bij het walrusbeeld helemaal vol staat met kinderen en andere bezoekers. Het is dan verstandig om proberen je groep bij elkaar te krijgen op een ander punt. Meestal staat er een dolfijnenbeeld op het plein, deze plek kan ook gebruikt worden om je groep bij elkaar te krijgen. Staat het beeld er niet? Probeer dan je groep bij elkaar te krijgen naast de Grote Franjepoot.
Weet je van te voren dat je een grote groep krijgt? Dan is het verstandig om het dolfijnenbeeld tussen de twee ingangen van de Grote Franjepoot te zetten en aan Front Office door te geven dat je graag wilt dat de school (of scholen) op twee plekken gaat staan (Walrusbeeld en dolfijnenbeeld). De school moet zich namelijk melden bij Front Office (receptie).

SCENARIO 3: ER GEBEURT IETS MET EEN KIND

Het kan natuurlijk voorkomen dat er een kind valt of iets dergelijke en dat hij/zij gewond raakt. Dan is het noodzaak om of zelf of de begeleider van die school naar de EHBO post te sturen, deze is te vinden bij de ingang. Als je zelf naar de EHBO post gaat, dan moet je zorgen dat de begeleider van die school de kinderen tijdelijk bij elkaar houdt. Als je de begeleider naar de EHBO post stuurt (dit heeft voorkeur), dan kan jij verder met het spel of je kan de kinderen iets vertellen over de dolfijnen.

SCENARIO 4: GROEP GAAT TE SNEL

De Dier en Doe game gaat zo snel als je zelf aangeeft. Jij bent ook degene die het tempo bepaald. Maar het is natuurlijk mogelijk dat je bijvoorbeeld bij de onderbouw de 3 rondes gehad hebt en dus eerder klaar bent. Wat je dan kan doen is of het boekje van bovenbouw pakken en vragen daaruit halen, let dan wel op dat de vragen nog wel passen bij het niveau van de kinderen. Wat je als optie 2 kan doen is de tijd die je extra hebt, vullen met informatie over de dolfijnen en als je veel tijd hebt dat je de kinderen mogelijk een zeer korte rondleiding geeft van een paar mooie plekken. Zorg er dan wel voor dat deze plekken dicht bij elkaar staan zodat je niet te veel moet lopen met de kinderen.

SCENARIO 5: TIJDSCHEMA VERANDERD

Het kan voorkomen dat de Dier en Doe game verplaatst gaat worden doordat de groep mogelijk in de file staat of dat hun lunch uitloopt. Dit wordt dan door Front Office naar TIP gecommuniceerd of dat je zelf met hun communiceert wanneer nodig. Als de lunch uitloopt heeft Front Office daar namelijk weinig mee te maken. Probeer als de lunch uitloopt met de begeleiders van de school af te spreken hoe laat ze klaar zijn en mogelijk dat je een andere groep eerst doet. Probeer daarin flexibel te zijn en goede afspraken met de school te maken. Als de groep mogelijk in de file staat en dus later is (vooral bij de 10.15-10.45 tijd) en je merkt om 10.15 dat de groep er nog niet is, loop dan naar Front Office en probeer met hun te regelen hoe laat er de Dier en Doe game gespeeld gaat worden.

	What?	Where?	When?
Standard Educational Programme	Animal presentations	Throughout park	Daily
	Interaction programmes	Dome and Sea lions	Warmer season
	Animal Passports	Park entrance	Daily
	DolfijnBrein	Dolphin lagoon	Daily
	HaaiBaai	Shark and Ray Reef	Daily
	School Programme	DD, WW, BB and ZZ	School season
	Social Media Items	Social Media and Tv-screens	2x/month

	What?	Where?	When?
Events / activities	Plastic Soup Foundation	Dolfinarium	15-8-2018
	MSC Bewuste Visweek	Dolfinarium	24-9-2018
	Lecture Helicon MBO Nijmegen	DoMijn	24-9-2018
	Lecture Helicon MBO Geldermalsen	DoMijn	26-3-2018
	Weekend of Science	Dolfinarium	8-10-2017
	Lectures Aeres Barneveld	Aeares College, Barneveld	Late 2017
	Tour for vets	Dolfinarium	Yearly
	Lectures Aeres Barneveld	Aeares College, Barneveld	2018
	Veterinary Medicine students tour	Dolfinarium	May 2017
	Educational Event local school	Ray Reef	5-9-2017
	Short High School Internship	Ray Reef	25-02-20-18
	Short Elementary School Internship	Ray Reef	April / May 2018
	TEDx talk	Harderwijk	30-10-2018

Description
Daily animal presentations about natural behaviour and habitats, anatomy and conservation
Dolphin and sea lion interaction programmes, focused on respect & appreciation, behaviour, training and conservation
Educational guideline during visit to Dolfinarium. Includes animal information, information on Dolfinarium conservation projects and quiz-pages
Unstaffed educational room with information on dolphin biology, anatomy and conservation
Unstaffed educational room with information on shark and ray biology, anatomy and conservation
New school programme
Short item on Education, Research, Conservation, or Welfare. Aimed once every two weeks

Description
The Dolfinarium celebrated the new partnership with the PSF with the kick-off on 15-08-2018 at the Dolfinarium.
The Dolfinarium participated in the MSC Bewuste Visweek by providing extra information about the importance of sustainable fish products
Dennis Vink organized a lecture / Q&A session with Animal Care students, together with Lindsey van Ooijen and Esther Verhoever
Dennis Vink organized a lecture / Q&A session with Animal Care students, together with Lindsey van Ooijen and Esther Verhoever
The Dolfinarium participated in the Weekend of Science by organizing extra scientific games and demonstrations
Dolfinarium veterinarian Paulien Bunskoek and dolphin caretaker Esther Verhoeven both organized three lectures for Animal Care / veterinarian assistant students at Aeres College Barnevelc
Veterinarian Paulien Bunskoek organizes behind-the-scenes tours and talks for veterinarians on marine mammal medicine
Dolfinarium animal caretakers Debbie Bouma and Severine Reinierkens organized three lectures for Animal Care / veterinarian assistant students at Aeres College Barnevelc
Dolfinarium veterinarian Paulien Bunskoek organizes yearly behind-the-scenes tours for students at the veterinary medicine faculty of Utrecht University
Monique Timmner, head of the Fish department, hosted an educational event focused on fish biology and ecology. The event also included a shark and ray egg hunt on the beach.
A local Gymnasium student with an interest in fish conducted a short internship under the supervision of Monique Timmner
An elementary school pupil who was interested in animal care and water quality management was invited for a short internship under the supervision of Monique Timmner
Experienced animal trainer Esther Verhoeven gave a TEDx talk during the TEDx event Harderwijk, focused on the ethics of marine mammal parks, animal care and different human-animal relationships

Dolfinarium Harderwijk B.V.
Strandboulevard Oost 1
3841 AB HARDERWIJK
Tel: +31 (0)341-467 467
Email: info@dolfinarium.nl
Fax:
URL: http://www.dolfinarium.nl

Bijlage 145

Lijst aantal verkochte artikelen

Van 01/08/2017 00:00
Tot 28/10/2018 23:59

Artikel	Bedrag	Aantal
Artikelgroep : **05-023 (TIP)**	**€ 2.382,00**	**1.373**
023-0046 (Lesprogramma Walrussen & Dolfijnen)	€ 520,00	309
023-0047 (Lesprogramma Walrussen & Dolfijnen - pakket)	€ 1.351,00	772
023-0049 (Lesprogramma Bruinvissen & Zeeleeuwen - pakket)	€ 511,00	292
Totaal	**€ 2.382,00**	**1.373**

Protocol: krab en bijtwonden Dolfinarium

Wanneer je gebeten of gekrabd bent door een dier is de huid en daarmee de bescherming tegen invloeden van buitenaf, vaak onderbroken en hebben bacteriën en andere organismen meer kans om een infectie te veroorzaken.
Indien een werknemer of bezoeker door een dier gebeten of gekrabd wordt, is het daarom heel belangrijk om de wond volgens onderstaande stappen schoon te maken:

1. **Schoonmaken van de wond**

   A. Is de huid oppervlakkig beschadigd, dus bij enkel schrammen of schaafwonden, dan wordt de betreffende plek eerst zo snel mogelijk goed gespoeld met lauwwarm kraanwater om al het vuil eruit te spoelen en daarna gedesinfecteerd (met Betadine-oplossing). Indien nodig, wordt de wond daarna afgedekt met een waterbestendige pleister.

   B. Is er sprake van een diepere wond (meer dan enkele millimeters diep) dan wordt na uitvoerig spoelen met lauwwarm kraanwater, desinfectie (met Betadine-oplossing) en eventueel verbinden van de wond, de betreffende patiënt altijd doorverwezen, of zo nodig weggebracht, naar de Eerste Hulp-afdeling / polikliniek van het dichtstbijzijnde ziekenhuis.

2. **Raadpleeg huisarts bij verschijnselen infectie**

Er dient een arts geraadpleegd te worden als er verschijnselen van wondinfectie optreden. Een infectie treedt meestal op binnen enkele weken na contact maar kan bij uitzondering ook pas maanden na het contact aanvangen.
Een geïnfecteerde wond uit zich op de volgende manier: roodverkleuring van de huid, zwelling, warm worden, pijnlijkheid of zweervorming.
Informeer de (huis)arts over het contact met zeezoogdieren en rauwe vis omdat er bepaalde bacteriën bij deze dieren voorkomen die ziekten bij mensen kunnen veroorzaken (zoönosen). Te denken valt aan:

- Erysipelothrix rhusiopathiae (visroos)
- Mycobacterium marinum (zwembad granuloom)
- Mycoplasma (spekvinger, vaak veroorzaakt door bijtwonden van vinpotigen)

Mogelijk is er een specifiek antibioticum nodig (middelen uit Tetracyclinen-groep en doxycycline zijn in het verleden effectief gebleken tegen Mycoplasma).

3. Bedek wond tijdens werkzaamheden

Indien je een wond hebt en werkt met rauwe vis en/of de dieren, bedek de wond dan met een waterbestendige pleister en draag handschoenen. Het is aan te raden om de pleisters meerdere keren per dag te ontvangen en tussentijds de wond schoon te maken en te ontsmetten (met Betadine-oplossing).

4. Registreer krab- bijtincident en geef eventueel extra informatie.

Mocht er een krab- of bijtincident bij een werknemer of bij een bezoeker plaatsvinden, documenteer dit dan via het 'Registratie formulier krab- en bijtincident (zie bijlage 1). Uit privacy overwegingen is het niet verplicht om persoonlijke gegevens bekend te maken, dus het is mogelijk dat niet alle regels worden ingevuld.
Indien een bezoeker is gebeten, geef dan ook altijd de brief: 'Gebeten door een dier' mee.
Mocht er sprake zijn van een wondinfectie, informeer management dan over het verloop.

Bijlage 1:

Registratieformulier Krab- en bijtincident

Datum incident : ..... -..... - 20.....
Tijdstip : .....
Naam betrokkene : .....
Adres : .....
Plaatsnaam : .....
Telefoon : .....
Bent u gevaccineerd tegen tetanus [ ] ja [ ] nee *
Zo ja, wanneer kreeg u de laatste injectie? Datum: ..... - ..... - .....
Bent u reeds gevaccineerd tegen hepatitis B? [ ] ja [ ] nee *
Zo ja, wanneer kreeg u de laatste injectie? Datum: ..... - ..... - .....
Met welke diersoort had het incident plaats? .....
Identificatienummer van het dier.....
Infectiestatus van het dier.....

Aard van het contactmateriaal:
☐ speeksel ☐ bloed ☐ ontlasting
☐ overige, nl. .....*

Soort incident:
☐ krabwond ☐ snee ☐ bloedspatten ☐ bijtwond ☐ spugen
☐ overige nl. .....*

Plaats van contact:
☐ handen ☐ slijmvliezen ☐ ogen ☐ overige, nl. .....*

Ernst van incident:*
☐ wond tot bloedens toe
☐ oppervlakkige verwonding
☐ bestaande wond besmet
☐ hoge drukspuit
☐ overige, nl. .....

Gebruikte bescherming:
☐ Handschoenen ☐ masker ☐ bril ☐ overall ☐ geen bescherming*

Gespoeld met water? ☐ Nee ☐ Ja, ...min
Wonddesinfectie uitgevoerd?
☐ Nee ☐ Ja, met .....

Naam BHV-er / medewerker : .....
Paraaf : .....

Telefonisch contact gehad met:
Naam Ziekenhuis : .....
Naam arts : .....

*aankruisen wat van toepassing is

Protocol noodgevallen dierenploeg

Wat te doen bij noodgevallen bij de dierenploeg

Denk altijd aan je eigen veiligheid

- Overdag moet er een persoon van team dieren gebeld worden!
- s' Nachts probeert de nachtwakers het eerst zelf op te lossen anders duty dieren bellen tenzij anders beschreven.

Afval in water	1. Persoon dieren bellen 2. Met de nacht/show vis, dieren bij je vragen: DolfijndoMijn: 3x met vlakken hand op rand kloppen Delta: 3x met emmertje in het water rammelen Vinpotige: Met emmer op steen kloppen. 3. Afval met schepnet uit water halen.(Zorg dat ze het schepnet niet te pakken krijgen. Eén persoon houdt dieren vast en 1 persoon pakt het afval met schepnet) 4. Duty dieren bellen als je het afval er niet uit krijgt. (doorgeven of dier het afval in de bek heeft zie afval in bek dier)
Afval in bek dier	1. Dier lokken zodat ze het vuil loslaten (zonder vis) door te kloppen 2. Met de nacht/showvis, dieren bij je vragen: dolfijndoMijn: 3x met vlakken hand op rand kloppen Delta: 3x met emmertje in het water rammelen en proberen afval uit de mond te halen. Vinpotigen: met emmer op steen kloppen. 3. Afval met schepnet uit water halen.(Zorg dat ze het schepnet niet te pakken krijgen. Eén persoon houdt dieren vast en één persoon pakt afval met schepnet) 4. Duty dieren bellen als je afval er niet uit krijgt (doorgeven welk dier het afval in de bek heeft).
Dier ligt "levenloos" in het water	1. Kijk of het dier niet slaapt d.m.v. roepen, kloppen, tikken met emmer op steen, aandacht vragen op afstand, luisteren naar/wachten op ademhaling 2. Lichten aandoen. 3. Met schepnet porren tegen het dier (uitzondering walrussen) 4. Vis in water gooien 5. Duty dieren bellen 6. In overleg met Duty dieren, dieren eventueel wisselen en desbetreffende dier naar de kant, het droge brengen (als nodig is).
Bij brand	1. Brandweer(overdag 555)/Duty dieren bellen. 2. In overleg met Duty dieren, dieren van brand weg wisselen met calamiteiten vis en dieren in het water houden.
Dier niet zichtbaar	1. Lichten aandoen.(indien aanwezig) 2. Alle dieren nogmaals goed tellen. 3. Is het dier niet gewisseld naar ander verblijf (zie agenda & whiteboard) 4. Kloppen op de kant. (vinpotige met emmer op steen tikken) 5. Proberen alle dieren op/aan de kant te krijgen met calamiteiten vis. 6. Een ronde lopen rondom verblijf voor controle schrikdraad (is schrikdraad aan, evt. schrikdraad meten met meter, deze zijn aanwezig op afdelingen) 7. Duty dieren bellen.
Uitbraak Omheining boven + onder water	1. Lichten aandoen. 2. Alle dieren tellen / duty dieren bellen. 3. Dieren wisselen en met noodschrikdraad afzetten waar breuk is. Bij uitbraak met hekken het dier proberen tegen te houden (hekken staan onder DolfijndoMijn) 4. Zorgen dat de dieren niet naar het Wolderwijd of de haven kunnen. (Prikstok ligt bij Walrus wal, Fakkels bij de Stoere Steller Stek, bij andere dieren bezems gebruiken)

Protocol noodgevallen dierenploeg

Bij breken van een ruit van het Odiezeecafé / bassin 4	1. Grote hekken (of hek) achter Odiezeezicht pakken en in het water voor de ruit zetten of evt. een los net gebruiken. Eén persoon erbij blijven.
Dier dat bloed	1. Probeer uit te vinden welk dier bloed 2. Probeer te kijken d.m.v. vis waar het dier bloed en hoeveel 3. Als je het niet vertrouwd dan Duty bellen.
Waar liggen de schepnetten/ reddingshaken*	• Stoere Steller Stek: langs de muur (*achter de muur) • Zeeleeuwenzee: Bij de speeltjeskist • Walrussenwal: In bunker + onderwater ruimte (*in de bunker) • Zotte Zeeleeuwen: Achter regie ruimte bovenop stellage • Zeehondenzand: Naast huisje • doMijn: naast orka bassin in de goot, bovenop rotsen opkomst op platform, aan de muur tussen viskeuken en quarantainebassin en aan de muur buiten bij bassin 4. • Delta: naast trainershuisje achter de grote houten kisten en op OWR bij Med pool
Persoon te water	**1. Ga zelf niet het water in** **2.** Indien er een trainer aanwezig is heeft deze de leiding 3. Zorg dat je contact houdt met de persoon in het water 4. Probeer de dieren af te leiden door te roepen of de aandacht te trekken. 5. Roep collega's/trainers erbij (telefoon/porto) 6. **Laat de persoon NOOIT achter als je hulp roept!** 7. zet de schrikdraad uit (indien aanwezig) 8. Probeer met calamiteiten vis de dieren te lokken 9. Indien mogelijk de dieren wisselen d.m.v. hek 10. Eventueel drenkeling helpen d.m.v. schepnet/reddingshaak 11. Neemt een dier de drenkeling mee onderwater, (bij Walrussenwal Prikstok gebruiken) (De rest vis in water gooien ver weg van drenkeling) 12. Drenkeling op een veilige plaats leggen 13. Bel 555 en duty dieren/park inlichten 14. Wacht op komst hulp 15. Na dit alles checken of er voorwerpen in het water achter zijn gebleven.
Zelf te water	▪ **Niet in paniek raken!** ▪ **Zo snel mogelijk uit het water** ▪ Zorg dat je zo snel mogelijk veilig op de kant komt (achter schrikdraad indien aanwezig). ▪ Wordt je gegrepen door een dier, probeer dan aan de snorharen te trekken (bij vinpotigen) en zo snel mogelijk in veiligheid te komen (bij dolfijnen doorzwemmen met krachtige slagen)